

2020. DECEMBER 25/4

SZÍN

KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET FOLYÓIRATA

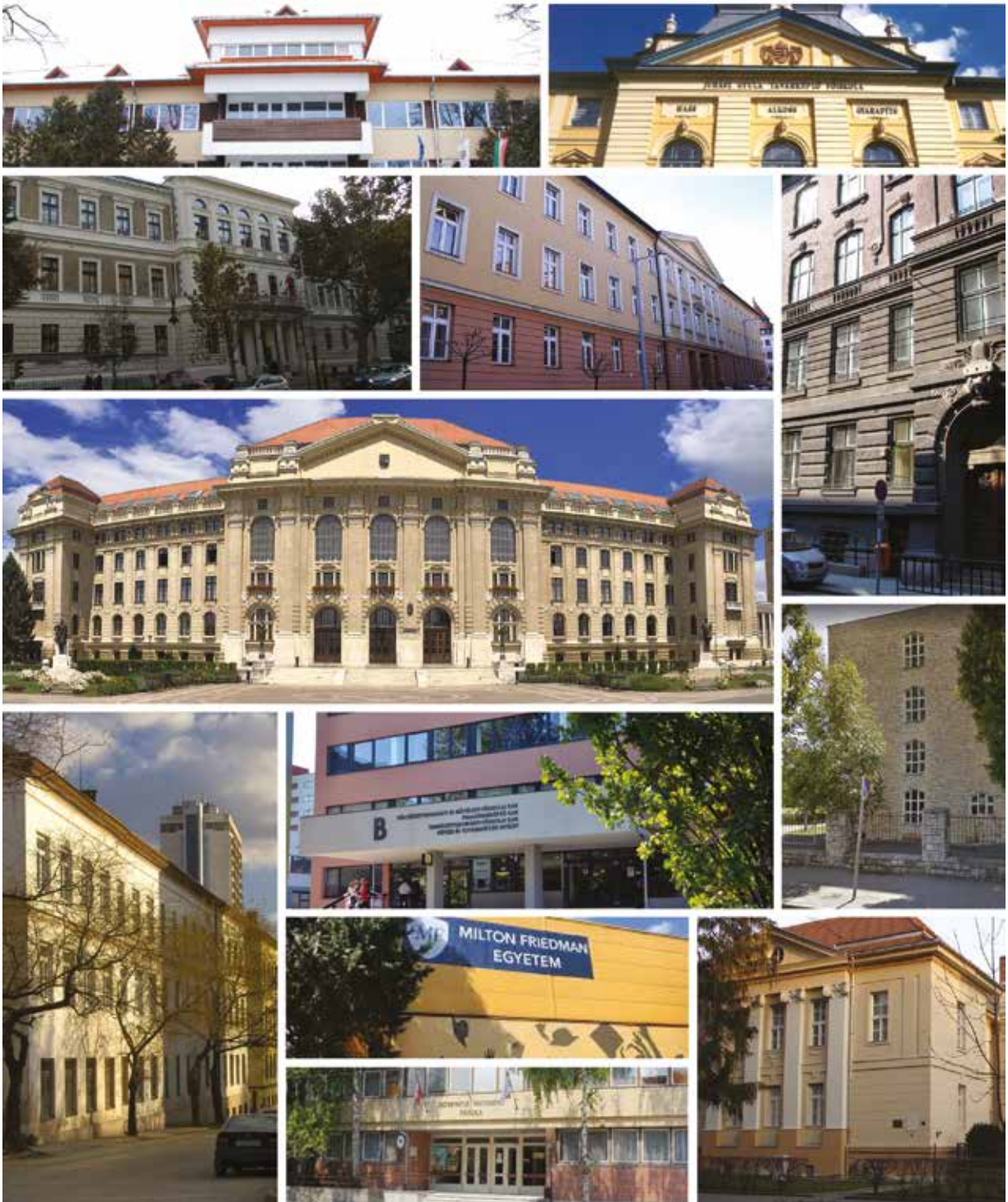
KÖZMŰVELŐDÉS FELSŐFOKON

Közművelődési szakfejlesztés a felsőoktatásban

A közművelődés első felsőoktatási szakja 1956 szeptemberében indult népművelés szak néven a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen. A társadalmi paradigmaváltásokkal párhuzamosan folyamatosan újult meg a felsőoktatási szakterülete, amelynek a szereplői kezdettől nagyfokú együttműködésben tevékenykedtek. A felsőoktatás 2004-től induló Bologna konform átalakítása kapcsán jött létre az a szakfejlesztő bizottság, amely mára minden, a szakterület alapszak-

ját, a közösség-szervezés BA szakot oktató felsőoktatási intézményt tömörít: Budapesti Gazdasági Egyetem KVIK, Debreceni Egyetem BTK, Eötvös Loránd Tudományegyetem PPK, Eszterházy Károly Egyetem PK, Károli Gáspár Református Egyetem TFK, Kodolányi János Egyetem, Milton Friedman Egyetem, Nyíregyházi Egyetem, Pannon Egyetem MFTK, Pécsi Tudományegyetem BTK, Széchenyi István Egyetem AK, Szegedi Tudományegyetem JGYPK.

TARTALOM

Szín – Közösségi Művelődés

2020. december – 25/4.

Közművelődés felsőfokon

32

52

49

66

84

Závogyán Magdolna: Közművelődés felsőfokon 3

OBJEKTÍV

A közművelődési szakma felsőfokú képzésének 65 éve 5
A Nemzeti Művelődési Intézet
felsőoktatás-fejlesztő tevékenysége 13
A közösségszervezés szakos hallgatók bemeneti
kompetenciamérésének eredményei 18

HORIZONT

Budapesti Gazdasági Egyetem –
Közösségszervezés alapszak 25
Az elmúlt évek tapasztalatai (2017–2020)
Képzések a Debreceni Egyetemen, különös tekintettel
a közösségszervezés alapszakra 28
Közösségszervező szak az Eötvös Loránd
Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karán 34
Közösségszervezés szak
az Eszterházy Károly Egyetemen 38
A Kodolányi János Egyetem közösségszervezés szakja 43
Közösségszervező képzés
a Nyíregyházi Egyetemen 45
A közösségszervezés szak szegedi eredményei
és tapasztalatai 47
Bepillantás a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere
János Karán folyó kulturális mediáció szak képzésébe 51
Kulturális közvetítő szakemberek képzése
a Pécsi Tudományegyetemen 56
Történeti és szakmai összefoglaló
Közösségszervezés szak Bács-Kiskun megyében
a hallgatók szemszögéből 60

HÁLÓZAT

Öt torony, négy program, három év, két partner,
egy közös cél 67
Szimbiozisban a Nemzeti Művelődési Intézet
Csongrád-Csanád Megyei Igazgatósága és a Szegedi
Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Művelődéstudományi Intézete 70
Együttműködés felsőfokon 74
„Eger – Közösség – Együttműködés”
Kapcsolat a Heves Megyei Igazgatóság
és az Andragógiai és Közművelődési Tanszék között 78
A Pest Megyei Igazgatóság háromlépcsős modellje
a szakmai utánpótlásért 83
A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg
Megyei Igazgatósága és a Nyíregyházi
Egyetem együttműködésének eredményei
a közművelődés területén 86
Emberközeli kilátások – közösségszervezésre
fel(készülni)! 89
Alakuló együttműködések
a veszprémi Pannon Egyetemmel 93

MOZAIK – SZAKMAI HÍREK

Felsőoktatási felvételi eredmények szakterületünkön

Július 23-án ismertté váltak a 2020-as általános felvételi ponthatárok. Közösségszervezés alapszakon 12 felsőoktatási intézménybe jelentkezettek a felvételizők. Kulturális mediáció mesterszakot 5, közösségi művelődés tanári mesterszakot 4 felsőoktatási intézmény hirdetett. A ponthatárok alapján közösségszervezés alapszakon országosan 644 fő, közülük nappali tagozaton 480 fő, levelező tagozaton 164 fő kezdhet-e meg a tanulmányait.

A 2020-as Közművelődési Tudományos Kutatási Program eredménye

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020-ban második alkalommal hirdetett pályázati programot a közművelődés tudományos utánpótlásának erősítése érdekében. A Közművelődési Tudományos Kutatási Program támogatja olyan tehetséges hallgatók/szakemberek és mentoraik kutatómunkáját, akik a közművelődési szakterületen kutatnak és végeznek tudományos diákköri, doktori vagy egyéb szakmai elvárásaként felmerülő kutatótevékenységet. 2020-ban 10 alap- és mesterszakos hallgató és témavezetőjük, valamint 3 kutatócsoport nyert támogatást.

Sikeres volt az idei Közösségszervezés nyári tábor

A Nemzeti Művelődési Intézet idén is megszervezte nyári táborát a közösségszervezés BA, közösségi művelődés tanári OMA, kulturális mediáció MA szakon tanulók részére. A tábor tavalyi sikerének hírére 2020-ban már két, 40 fős turnusban táborozhattak az egyetemi hallgatók Lakiteleken. A program keretében a résztvevők a közművelődés tapasztalt szakembereivel találkozhattak, eszmét cserélhettek a közművelődés aktuális helyzetéről, jogszabályi változásairól, tevékenységrendszeréről, a különböző célcsoportok bevonásáról. Számos műhelymunka és a jó gyakorlatok megismerését célzó látóút is tartította az idei tábor programját.

Durkó Mátyás Konferencia Online

2020. szeptember 3-4-én rendezték meg online formában a Durkó Mátyás Emlékkonferenciát, amely idén a „Hálózatok a művelődés és felnőttképzés világában” témakört járta körül. A konferencia két napján az érdeklődők online köszöntőket hallhattak és plenáris videó-előadásokon és

szekcióüléseken vettek részt. A közművelődés és felnőttképzés terén kiemelkedő életműért kiosztásra kerülő Durkó-díj díjazottját is online üzenetben jelentették be: 2020-ban a Durkó Mátyás Emlékérmét dr. Kleisz Teréznek adományozták. A konferenciát a Debreceni Egyetem szervezte a Nemzeti Művelődési Intézettel stratégiai partnerségben.

Idén több mint 1000 fő végezte el a Színháziskola képzést

Szeptembertől országsszerte újraindultak a Színháziskola képzések kiscsoportos jelenléti oktatás keretében. A 30 órás továbbképzés célja, hogy segítséget nyújtson a résztvevőknek a különböző közösségek életkorának, igényeinek és a lehetőségeknek megfelelő előadó-művészeti produkció kiválasztásában, és annak feldolgozásában. 2020-ban 1005 fő végezte el a Színháziskola 30 órás előadóművészeti továbbképzést. A képzés résztvevői között pedagógusok, a fiatal generáció előadóművészeti foglalkozásait vezető kulturális szakemberek, és a felnövekvő generáció fejlesztését szakmaul választó pedagógus és közösségszervező egyetemi hallgatók is részt vettek.

Elindult a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program

Online sajtótájékoztató keretében ismertették 2020. december 7-én a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programját. A sajtótájékoztatót részt vett Fekete Péter, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára, Szedlacek Emília, a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai igazgatója és Szász János, Petőfiszállás polgármestere. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban 50 középfokú és 10 felsőfokú OKJ-s szakképzés indul el a közművelődési szakterület szakembereinek képzésére Magyarország 19 megyéjében. A program hatására várhatóan 1200 fő közép-, és 250 fő felsőfokú közművelődési szakképesítést szerez. A képzésekre a Nemzeti Művelődési Intézet 260 tapasztalt köz-

művelődési szakembert, felsőoktatásban oktatót von be, akiket a képzők képzése programban készített fel a közművelődés aktuális szakmai kérdései, valamint a felnőttképzés módszertana témaköreiben.

KÖZMŰVELŐDÉS FELSŐFOKON

Régi adósságunkat törlesztjük a mostani lapszámmal, amely a közművelődési szakember-utánpótlás megteremtésének eredményeit és lehetséges irányait mutatja be.

Mint minden humánszolgáltatónak, így a közművelődési szakma fejlesztésének is alapja az elkötelezett, szakmailag felkészült, másokat támogatni tudó szakemberekből álló hálózat megteremtése. A közművelődés az a humán szolgáltató szakmai terület, amely a legtöbb és a legkülönfélébb társadalmi rétegekbe tartozó állampolgárral találkozik közösségi munkájában, rendezvényein, kiállításain, képzéseiben, tehetség gondozó programjain vagy felmenő rendszerű művészeti versenyein.

A közművelődés szakmai-módszertani háttérintézményének, a Nemzeti Művelődési Intézetnek kiemelt feladata, küldetésének része, hogy a művelődő közösségek támogatására minden magyarországi településen szakmai végzettséggel rendelkező közösség-szervező, közművelődési szakember dolgozzon. A közművelődési szakmafejlesztési munkánk eredményeként a szakterületünkön a muzeális intézményekről, nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 2017. évi módosítása és annak végrehajtási rendelete a következő 3-5 évben megnövekedett szakemberigényt generálnak, amelynek – reményeink szerint – egyre jelentősebb arányát a felsőoktatásból kikerülő szakemberek adják majd.

A jogszabály meghatározta a közművelődési intézmények vezetői és munkatársi körében a felsőfokú közművelődési végzettségű szakemberek minimális létszámát, amely elvárás ugyancsak hozzájárul a közművelődési szakemberképzés felsőoktatási képzésének szükségességéhez és megerősítéséhez.

Mindezek tudatában a Nemzeti Művelődési Intézet az elmúlt években meghatározó felsőoktatás-fejlesztési tevékenységet folytatott a hazai felsőoktatási intézményekkel történő együttműködésben. Az összehangolt fejlesztő tevékenység eredményeként, 2020-ban 644 fő közösség-szervezés alapszakos hallgató kezdhetette meg a tanulmányait a felsőoktatásban, közülük nappali tagozatos 480 fő, levelező tagozatos 164 fő. Az idei év jelentős emelkedést mutat a 2019-ben felvett 599 fő hallgatóhoz képest, ez a növekedés kiemelkedő eredmény, hiszen a felsőoktatási felvételizési hajlandóság 2020-ban visszaesett: 20.000 fővel kevesebben jelentkeztek a felsőoktatásba az egy évvel ezelőttihez képest.

A szakterület hálózati együttműködéseinek köszönhetően a kedvezőtlen fejlemény a szakterületünk első helyes jelentkezéseire és a felvettek számára sem volt hatással, sőt további eredmény, hogy a közösség-szervezés szak felvételi jelentkezési adatok alapján a bölcsész szakok közül továbbra is a harmadik helyet érte el a tavalyihoz hasonlóan.

A mesterszakokat érintően a kulturális mediáció mesterszakon 5 intézményben (Debreceni Egyetem, Miskolci Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Széchenyi István Egyetem, Szegedi Tudományegyetem) összesen 60 fő, 21 fő nappali tagozatos és 39 fő levelező tagozatos hallgató kezdhetette meg tanulmányait 2020 szeptemberétől. Ez az elmúlt évekkel összehasonlításban is jelentős szám, a 2017-es 25 fős, a 2018-as 49 fős, a 2019-es 44 fős létszámot is meghaladja.

A közösségi művelődés tanára osztatlan tanárszakra 4 intézménybe (Debreceni Egyetem, Eszterházy Károly Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudomány-

egyetem) 24 fő, ebből 13 fő nappali tagozatos és 11 fő levelező tagozatos jelentkező nyert felvételt. Sajnálatos módon a tendencia, a tanárképző szakok iránti érdeklődés visszaesése, ennél a tanárszaknál is jelentősen tapasztalható. Bízunk benne, hogy a fentebb említett két területen megmarad továbbra is az aktivitás, mivel a közművelődési intézmények és részben a közösségi színterek szakmai utánpótlása a következő években is diplomás szakemberekkel biztosítható.

A Szín Közösségi Művelődés mostani tematikus számában a szakmafejlesztés speciális területe, a felsőoktatás-fejlesztés eredményeit foglaljuk össze. A lapszám olvasói bepillantást nyernek a felsőoktatási szakok történetébe, megismerhetik a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága által koordinált felsőoktatás-fejlesztési tevékenységet, olvashatnak a közösség-szervezés szakos hallgatókra vonatkozó bemeneti kérdőíves felmérés eredményeiről, a felsőoktatási intézmények közösség-szervezési szakokkal kapcsolatos tapasztalatairól, továbbá az intézet megyei igazgatóságainak felsőoktatási együttműködéseiről.

Az elkövetkező öt év fejlesztései az eddigi eredmények megtartására, a felsőfokú képzések megszilárdítására, a Kárpát-medencei magyar felsőoktatási intézményekben a felsőfokú képzés alapjainak megteremtésére, a Kárpát-medencei és nemzetközi felsőoktatási és tudományos együttműködésekre irányulnak.

Ezt a szakmafejlesztő tevékenységet hálózatban a közművelődési szakemberképzés felsőfokú intézményeivel és tudományos kutatóival, valamint a közművelődési szakma egyre kiterjedtebb szakembergárdájával végezhetjük csak továbbra is sikeresen.

Ehhez a feladathoz kívánok jó munkát, sikeres együttműködések, érdeklődő és tetterre kész hallgatókat minden érintett felsőoktatási intézménynek és gyakorlati helyet biztosító partnerszervezetnek, akik oktatóként vagy a települések szakképzett, elhivatott szakembereként hivatásukkal hozzájárulnak ahhoz, hogy a közösségi művelődés fiatal, szakmai ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal felvértezett szakemberekkel gazdagodjon.

Közösségépítés nincs aktív közösségek nélkül, hitében szilárd, kultúrájában gazdag, önazonosságában megingathatatlan nemzet pedig elképzelhetetlen elkötelezett kulturális szakemberek nélkül.

Závogyán Magdolna
ügyvezető

A közművelődési szakma felsőfokú képzésének 65 éve

A felsőfokú közművelődési szakemberképzés folytonossággal és törésekkel jellemezhető utat járt be az 1950-es évektől napjaink közösség-szervezés szakjáig. Kevés olyan szakot és szakmát említhetünk, amelynek képviselői ennyi „harcot” és „szélmalomharcot” vívtak területük elismertségéért, elfogadásáért, sőt sokszor mindössze továbbéléséért (v.ö. Durkó, 1990).

Mára elmondhatjuk, hogy a közművelődési szakemberképzés elért professzionalizációja egyik lehetséges csúcspontjához: megjelent és gyors ütemben a harmadik legnépszerűbb bölcsész szakká vált a közösség-szervezés egyetemi alapszak (BA szak) három különböző szakiránnyal (humánfejlesztő, ifjúsági közösség-szervező, kulturális közösség-szervező), és jelenleg (2020-ban) 12 felsőoktatási intézmény kínálati palettáján szerepel: hol egy, többségében kettő, néhol pedig akár három szakirányi kínálattal is. Érettségivel belépők számára emellett a közösségi művelődés osztatlan tanári szak is lehetőséget kínál különböző szakpárokkal öt egyetemen, és az alapszakra épülve a kulturális mediáció mesterszak (MA) után a tudományos (PhD) fokozat megszerzésre is öt egyetem kínál lehetőséget.

A népművelők képzésének előzményei

A közművelődési szakma gyökereit a művelődő, hagyományörző, önnelvelő közösségek kialakulásáig visszavezethetjük, a közművelődés és a felnőttnevelés döntően ezekhez kapcsolódott már a 17. század folyamán. (A közművelődés szakma gyökereiről lásd Juhász, 2016) A közművelődési **szakemberek képzésének kezdetei** azonban csak a II. világháborút követően indultak el. Főként szabadiskolák alap-, közép- és felsőfokon oktattak népművelési ismereteket, majd a Szabadművelődési Akadémia ún. szabadművelődési ügyvivőket, és több helyen kulturális vezetőképző tanfolyamok is indultak a kulturális intézmények élén állók továbbképzésére. Viszonylag gyorsan megjelentek ezek az ismeretek tanító- és tanárképző főiskolákon szabadművelődési órák keretében, amelyben Karácsony Sándor személyének és eszméinek nagy szerepe volt. Karácsony Sándor elsőként építette be a felnőttek nevelését és művelődését a neveléstudomány rendszerébe, felnőttnevelési és felnőttkori művelődési koncepciója a rendszerváltozás utáni időszakban is érvényes hagyományt képvisel (Durkó, 1998:75, Karácsony, 1947).

A **szakemberképzés intézményesülése** Debrecenhez köthető, ahol 1956. szeptember 26-án nyitották meg a kapukat a népművelési szemináriumra jelentkező hallgatók számára. A képzés küldetését jól jelezhetjük Kende István, az akkori Népművelési Minisztérium miniszterhelyettese soraival: „*Legyen az új szak méltó folytatása – írja – a debreceni egyetem, a debreceni kultúra nagy hagyományainak, segítse azoknak nevelését, akik az egykori nemes népművelők, debreceni tanítványok, Fazekasok, Csokonaiak, Móriczok, Adyk és a többiek örökébe lépnek*” (Kende, 1956). A szakemberképzés alapítója **Durkó Mátyás** (1926-2005), akinek 1956-tól 1984-ig főállása és élet-

1. kép: Durkó Mátyás arcképe
(Forrás: Durkó Mátyásné családi fotói)

célja a debreceni szakemberképzés működtetése (Boros, 1986; Durkó, 1986). Ezt korai kényszerű nyugdíjaztatása után is folytatta tudományos és közéleti munkásságával egészen haláláig (Durkó, 1998; Maróti, 2005; Balipap, 2006). (1. kép)

A szakképzés főbb változása
 it T. Kiss Tamás munkája foglalja össze elsőként (T. Kiss, 2000), és ezt kiegészíthetjük Durkó Mátyás (1995, 1997), Rubovszky Kálmán (1994), Sári Mihály (2000) és a szerző (Juhász, 2016) munkáival, és személyes szakmai élményeinkkel, tapasztalatainkkal. Mindezek alapján foglaljuk össze kronologikusan, de vázaltszerűen a mára már közel 65 év szakemberképzési eseményeit.

1956-ban a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Pedagógiai Tanszékén létrejött az egyetemi *népművelési szeminárium*, amelyet ekkor két tanárszakkal rendelkező hallgatók vehettek fel ún. C szakként. A képzés kezdetétől népszerű volt, az itt végzett hallgatók meghatározó pozíciókban helyezkedtek el, és ezzel tovább népszerűsítették a képzést Debrecenben és az ország más részein is. 1959-től a tanító- és óvónőképző főiskolák kötelező tárgya lett a *népművelési ismeretek*, és ebből fejlődött ki később ezeknek a főiskoláknak a *tanító népművelési specializációval* képzése is. 1961-ben a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen Maróti Andor vezetésével elindult az egyetemi szintű *népművelési képzés*, amelyet szakpárban lehetett felvenni, tehát itt már ún. második vagy B szakként indították a képzést, amely bármely más főszak mellé felvehető volt. 1963-ban a Kossuth Lajos Tudományegyetemen is áttértek a B szakos képzésre, és hosszú időn keresztül ez lett a képzés legmeghatározóbb formája. A tanárképző főiskolákon sorra tanítottak népművelési ismereteket, amelyek között elsőként 1962-ben Szombathelyen,

majd 1963-ban a debreceni tanárképző főiskolán indult *népművelő-könyvtáros* főiskolai szakpár. Az 1970-es évek pártpolitikai határozatai révén változott meg először a képzés elnevezése: a népművelőből *közművelődési előadó* vált, bár a köztudatban és a szakemberek szóhasználatában is megmaradt (és napjainkban is megvan) a népművelő kifejezés (Durkó, 1995, 1997). A népművelő és a későbbi közművelődési előadó képzés is a korban meghatározó elképzeléshez igazodott: *„a népművelés feladata a kultúra széleskörű terjesztése és a művelődési alkalmak hozzáférhetővé tétele a társadalom egészében. ..., a társadalom egészére ható, iskolán kívüli művelődés szervezését jelentette, különös hangsúlyt helyezve a hátrányos helyzetű rétegek felvilágosítására és műveltségi hiányaik pótlására”* (Maróti, 2006:2). Ebből következően kezdetektől megjelent benne a kulturális és felnőttképzési tartalom színes palettája: döntően kulturális intézményekben fejtették ki az itt végzettek a tevékenységüket, azonban annak tartalmát nagymértékben meghatározta a kulturális lehetőségek mellett az ismeretterjesztés és a képzés.

1971-ben, az alapítást követő 15. évben a Kossuth Lajos Tudományegyetemen a Pedagógiai Tanszékéből kiválva létrejött a Felnőttnevelési és Közművelődési Tanszék mint a szakma első önálló tanszéke, Durkó Mátyás vezetésével. (A későbbiekben sorra alakuló tanszékeket nem soroljuk fel.) Eközben teret nyert a képzés egyre több új képzőhelyen: elsőként 1972-ben a Gödöllői Agrártudományi Egyetem főiskolai közművelődési képzése (később Jászberénybe átkerül) indult el. 1975-ben öt tanári és tanítóképző főiskolai intézményben is elindult a közművelődési szakemberképzés: Egerben az akkori Ho Si Minh Tanárképző Főiskola (ma Eszterházy Károly Egyetem), Nyíregyházán a Bessenyei György Ta-

nárképző Főiskola (ma Nyíregyházi Egyetem), Pécsen a Tanárképző Főiskola (ma Pécsi Tudományegyetem BTK) Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola (ma Szegedi Tudományegyetem JGYPK), Budapesten pedig az akkori Budapesti Tanítóképző Főiskola (ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar) keretében. Baján, az Eötvös József Főiskolán 1976-ban önálló Közművelődési Tanszék alakult, amelynek tanári kara szintén a népművelői és a könyvtárosi szakma alapját sajátította el a tanítói képzés mellett.

1987-ben Esztergomban az országban elsőként megindult a 4 éves tanító-művelődésszervező szakos képzés, amely azon túl, hogy már akkor megteremtette a 4 éves tanítóképzést, átalakította a képzést *művelődésszervező* szakra. Ez a művelődésszervező főszakos képzés szakpárban 1992-től sorra terjedt el főiskolai szinten a korábban már képző intézményeknél és újabbnál is. Egyetemi szinten pedig a művelődési (és felnőttképzési) menedzser főszakos képzés jelent meg, és ez önálló szakként is választható volt. Az egyetemi 5 éves művelődési (és felnőttképzési) menedzser szak indítási jogát a számos intézményből csak Debrecen és Pécs tudta magáénak, mert időközben az ELTE-n 1995-től megszűnt a képzés (később két karon is indult főiskolai szinten: ELTE PPK és ELTE TÓFK, ma csak az ELTE PPK keretében). A két egyetemi szintű képzőhely mellett a főiskolai művelődésszervező szakot egyre több intézmény indította egyre különbözőbb szakosodási lehetőséggel. A képzési és kimeneti követelmények szerint *„a szak célja olyan szakemberek képzése, akik a kulturális intézményrendszerrel, annak társadalmi környezetéről, az intézmények és kulturális rendezvényeik szervezéséről és menedzseléséről szerzett ismereteik alapján képesek a közművelődés, a közgyűjtemény területén, településeken, intézmé-*

nyekben, szervezetekben és közösségekben közvetlen tervező, szervező, értékelő, irányító, illetve animátori, tanácsadói munkakörök ellátására”. A szakhoz kapcsolódóan különösen a főiskolákon számos szakosodási lehetőség nyílt, intézményenként 2-8 féle is akár, például turizmus, média, felnőttképzés, szabadidő-szervezés, kistérségi menedzser, nonprofit menedzser stb. specializációk. Ezek részben erősítették, népszerűvé tették a képzést, másrészt a szak „polihisztorsága” miatt számos támadást is kapott a különböző tudományterületektől. A szak végzettjeinek a szakmához való kötődése azonban erősen kialakult, az MTA Szociológiai Kutatóintézete vezette országos kutatás eredményeképpen a művelődésszervezők legfőbb hivatásuknak tartották „megszervezni, hogy az emberek hozzájussanak a számukra fontos kulturális javakhoz” (Hidy, 2001).

1993-ban a PhD fokozatszerzési lehetőség megnyílt országszerte, és a szakhoz kapcsolódóan már ebben az évben a debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Programjának Felnőttnevelési és Közművelődési Alprogramjában fogadták elsőként a kulturális és felnőttképzési szakma kutatóit. Később több egyetem Neveléstudományi Doktori Programja, és esetenként más (pl. történelmi, szociológiai stb.) doktori programok is befogadták és befogadják ma is a felnőttképzési és kulturális doktori témákat. Napjainkra kulturális és/vagy felnőttképzési témában doktori fokozat szerzhető elsősorban többek között a Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Programjában, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskolájában, a Pécsi Tudományegyetem Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskolájában, az Eszterházy Károly Egyetem Neve-

léstudományi Doktori Iskolájában. A szakma ilyen irányú megerősödésével újabb képzőhelyek is megjelentek. 1994-től indult a művelődésszervező szakos képzés Győrben, majd 2000-ben Kaposváron, 2002-ben a budapesti Zsigmond Király Főiskolán.

2002-ben a képzőhelyeket némileg visszavetette, hogy főiskolai és egyetemi szinten is művelődésszervező szakká alakult át a képzés, és ekkortól csak szakpárban végezhető főiskolai és egyetemi szinten is, tehát a művelődési (és felnőttképzési) menedzser önálló egyetemi szak megszűnt, csak a kimenő évfolyamok végezhetek még ilyen diplomával. Egyben változtak a képesítési követelmények is, amely nyomán a képzési tartalom is szűkült (OM 2002). A szűkülés három területen érvényesült elsősorban:

- A korábbi „menedzser” elnevezés eltűnt, ami mintegy húzónév funkcionált, tehát jelentős létszámot vonzott a képzés és egyben a szakma felé. Ellenben a menedzsment tantárgyak továbbra is hangsúlyosak maradtak, és egyben a főiskolai és egyetemi szintű képzés közötti egyik fő különbséget jelentették. A menedzser elnevezés kikerülése a szak nevéből főként az erős gazdaságtudományi ellenlobbnyak köszönhető.

- A „felnőttképzés” elnevezés is kikerült a korábbi szaknévből és ezzel párhuzamosan csökkent (kb. felére, kétharmadára) a felnőttképzési tárgy körű tanegységek száma, amelyek különösen jelentős vonzerőt jelentettek a levelező tagozatra jelentkező hallgatók számára, akik nagy számban érkeztek a felnőttképzés humán menedzsment területéről másoddiplomát szerezni.

- A szak nappali tagozaton csak társított formában, tehát más szakkal együtt vehető fel ekkortól, ezáltal a tantárgyak száma kb. 20%-kal csökkent.

Mindezek ellenére 2004-ben még két újabb helyszínen, Székes-

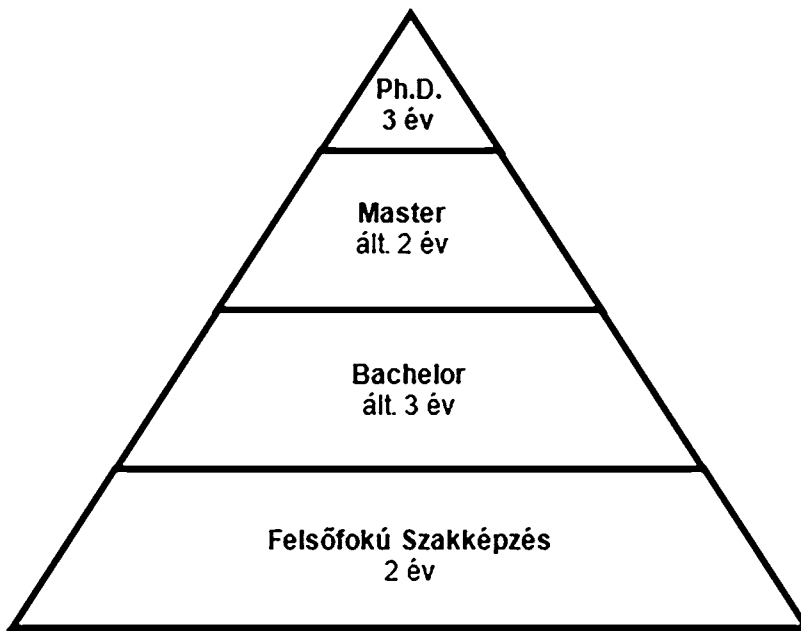
fehérváron és Hajdúböszörményben is megjelent a művelődésszervező szakos főiskolai képzés. Így 2006-ra (a művelődésszervező szak utolsó indítási évfolyamára) 15 felsőoktatási intézményben folyt a képzés a kifutó évfolyamokon (2010-ig), köztük Debrecenben egyetemi szinten, Pécsen egyetemi és főiskolai szinten, a többi helyszínen csak főiskolai szinten.

A szakemberképzés a bolognai átalakulásban felnőttképzési túlsúllyal

A 2000-es évek eleje már a **bolognai képzési rendszerre** való áttéréstől, ennek megtervezéséről szólt. Az oktatási tárca kötelezte a felsőoktatás szereplőit, hogy 2006-ig minden területen alakuljon át a hagyományos, duális rendszer a bolognai elvárásoknak megfelelően lineárisra. A bolognai rendszer egy egymásra építő felsőfokú képzési rendszert képzel el, amely **piramis** alakját az egyes szinteken elképzelt hallgatói létszámoknak köszönheti. A jól ismert **bolognai piramis** látható a következő ábránkon. (1. ábra)

A bolognai képzési rendszer az első évek tanulságai alapján Magyarországon felemásan valósult meg: a felsőfokú szakképzések hallgatói létszámát nem sikerült a legszelesebb lépcsőfokká tenni, így véleményem szerint a piramis hazánkban fenyőfa alakúvá fogyott. Továbbra is él a felsőfokú (2013-tól felsőoktatási) szakképzés, azonban az abban tanulók aránya még tízedét sem éri el az alapképzésben tanulókének. A master és PhD képzésben tanulók számaránya pedig több évben alulmaradt a várakozásoknak, így a piramis mind felfelé, mind lefelé igen „karcsú”, az alapképzési (Bachelor, BA/BSc) szakasza vált hangsúlyossá.

A 2006-ig is jól működő művelődésszervező képzés Bolo-

1. ábra: A bolognai képzési rendszer egymásra épülése és a tervezett hallgatói létszámoszlások

gna-konformmá alakítására jött létre a szakma **konzorciuma**, amely kezdetben a művelődésszervező konzorcium, később a képzés elnevezése körüli bonyodalmak után andragógiai konzorcium néven működött, mára Művelődéstudományi és Andragógiai Szakbizottság néven tevékenykedik. Ehhez a konzorciumhoz sorra csatlakoztak a képzést indítani kívánó intézmények, esetenként akár egy intézményen belül két különálló karral, míg minden, a közművelődési szakokat indító képzőhely tagjává vált a konzorciumnak.

A **felsőfokú szakképzés** területén a konzorciumnak csak időleges eredményei voltak (pl. ifjúságsegítő FSZ, közösségi-civil szervező FSZ), ezek pár éves átmeneti működés után megszűntek, a konzorcium pedig nem kezdeményezte ennek a szintnek az újbóli megerősítését. Közművelődési területen ehelyett a nem felsőfokú képzési szinthez kötődő, Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő közép- és felsőfokú közművelődési szakemberképzések váltak meghatározó képzésekké.

A konzorciumi munka és a hivatalos szervek állásfoglalásai alapján kialakult a képzés **alpfokozata**, amelyet 2006 szeptemberétől andragógia alapszakként indítottak az intézmények, az utolsó évfolyamok ebből 2019-ben végeztek. A szak tartalmilag is összetett feladatokat vállalt, így hozzá lehetséges szakirányként (egyben szakmaterületre való specializálódásként) társulhatott intézményenként egy-négy szakirány, amelyek lehetőségei: művelődésszervező, felnőttképzési szervező, munkavállalási tanácsadó és személyügyi szervező szakirány. Az új alapképzési szaknak jelentős előnye volt a tudományterületi erősebb beágyazottság (neveléstudomány), az interdiszciplináris jelleg, és az andragógiai területek képzésének nagyobb lehetősége. Egyértelmű hátránya volt azonban a művelődésszervező képzés „beesüllyesztése” az andragógiai területbe, a bolognai rendszerhez igazodó viszonylag sok és széles alapozó szakasz, a szakirányra jutó kevés idő (egy év), és a főiskolák korábbi, említett népszerű szakirányainak beolvadása/redukálódása. Mindennek ellenére

a jelentkezők és felvettek száma az andragógia szakon a korábbi művelődésszervező szakhoz hasonlóan 2011-ig igen magas volt, majd a szak helyzetének drasztikus romlása 2013-ban azzal az oktatáspolitikai intézkedéssel következett be, amely 15 másik szakkal együtt (pl. jogász, közgazdász) az andragógia szakot is a „luxus szakok” közé sorolta, és az államilag finanszírozott helyekre való bejutást extrém magas pontszámok bevezetésével korlátozta.

A képzési terület **mesterfokozatára** három tervezet alakult ki a konzorciumban, amelyek közül 2007-re már akkreditálta a Magyar Akkreditációs Bizottság az andragógia, valamint az emberi erőforrás tanácsadó mesterszakot, ezek a 2008 szeptemberétől induló tanévben már el is indultak, a helyszínek bővülése pedig folyamatos. A harmadik (kezdetől) tervezett mesterképzés a **kulturális mediátor mesterszak**, amelynek az akkreditációját 2009 nyarán fogadta el a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB), jelenleg a következő helyszíneken zajlik a képzés: DE BTK, ME BTK, PTE FEEK, SZIE AK, SZTE JGYPK. A képzési és kimeneti követelményei alapján *„A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik megszerzett nevelés- és kultúratudományi, pszichológiai, társadalomtudományi ismereteik birtokában képesek a szociokulturális társadalmi folyamatok elemzésére, a szükségletek felmérésére, elemzésére, a megjelent igények megjelenítésére, a kultúra tartalma, a kultúra alkotói és a különböző társadalmi csoportok közötti mediálásra, professzionális kultúrák közvetítésére. A végzettek alkalmasak a különböző településeken, hazai és nemzetközi közösségekben a kulturális igények alapján a művelődési lehetőségek fejlesztésére, kulturális projektek tervezési, szervezési, üzemeltetési és ellenőrzési feladatainak ellátására”*.

A szakemberképzés újabb átalakulásai kulturális hangsúllyal

A 2013-as év újabb átalakulásokhoz hozott magával a kulturális és felnőttképzési szakmában, és a felsőfokú képzések palettáján általában. Ez magában rejt ígéretes lehetőségeket is (a kulturális terület új önálló szakjának és tanárképzésbe ágyazódásának megjelenésével), de visszalépéseket is (az andragógia szak alapfokozatának megszűnésével és a felsőfokú szakképzések átalakulásával).

A felsőfokú szakképzések helyét 2013-tól a **felsőoktatási szakképzések** veszik át (230/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a felsőoktatási szakképzésről és a felsőoktatási képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlat egyes kérdéseiről). Ebben a rendszerben számos előremutató lépés van, többek között ilyen a gyakorlati rendszer megerősítése, a felsőoktatási szakképzések felsőfokú végzettségének elismerése. A kulturális és felnőttképzési terület azonban ebben nem kapott lehetőséget, így a kulturális és felnőttképzési szakterületnek (egyelőre) nem lett felsőoktatási szakképzése. A későbbiekben ez még kezdeményezhető, de a felsőfokú szakképzésnél már korábban említett okok itt is átgondolandóvá teszik a kezdeményezést: a szakma felsőoktatási szakképzésének elindítása akár a BA képzéssel konkurens lehet, és szakmai visszalépést okozhat, ha a felsőoktatási szakképzés beindul, a BA képzés pedig meggyengül.

A 2013-as év másik átalakulása a tanári rendszerhez kapcsolódik. Az új tanárképzési rendelet (283/2012. (X. 4.) Korm. rendelet a tanárképzés rendszeréről, a szakosodás rendjéről és a tanárszakok jegyzékéről) megszüntette az eddig hatékonyan működő játék- és szabadidő-szervező tanári, valamint andragógus tanári mesterszakokat,

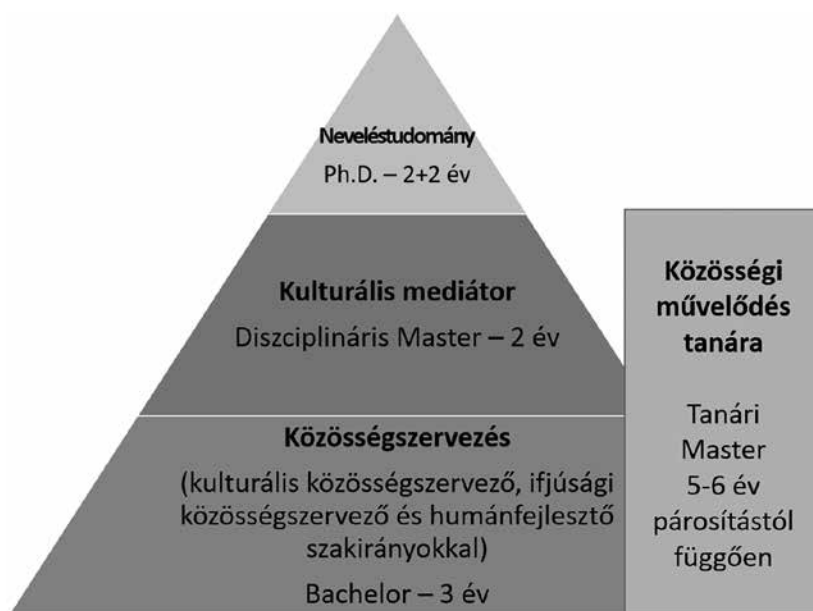
és csak szakirányú továbbképzésként engedélyezte a továbbiakban azokat. Ezzel azonban a képzések népszerűsége csökkenni fog, mivel kevesen tudják vállalni a szakirányú továbbképzésekkel járó költségtérítést, ugyanis a szakirányú továbbképzés mint képzési forma csak költségtérítéssel érhető el. Megjelenik azonban egy új tanári mesterszak, amely a szakterület szempontjából meghatározó: **közösségi művelődés tanári mesterszak** néven. Az új szak célja a képzési és kimeneti követelményei alapján: *„... az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának évfolyamain közösségi művelődés elméleti és a gyakorlati tantárgyainak tanítására, az iskola pedagógiai feladatainak ellátására, a köznevelés rendszerének intézményeiben a tanórán kívüli tevékenység szervezésére, a közösségi művelődés pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatainak ellátására, a közművelődésben, a helyi társadalomfejlesztésben kultúraközvetítői, közösségfejlesztői munka végzésére, valamint a tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására képes tanárok képzése”*. A képzés első évfolyamai 2014-ben indultak el az ezt kérelmező felsőoktatási intézményekben. Némiképp az új szak ellenében érvényesül az az új tendencia azonban, amely a korábbi általános művelődési központokat felszámolta, és az oktatási intézményeket a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz csatolta. Ezzel ugyanis megszűnik az a terep, ahol a közoktatás és kultúra egy intézményen belül él, és a közösségi művelődés tanárának az egyik lehetséges munkahelye lehetne. Emiatt az új közösségi művelődés tanári mesterszak végzettjei elsősorban olyan közoktatási intézményekben dolgozhatnak, amelyek kellően nagyok ahhoz (pl. 500 fő fölötti tanulói létszámúak), hogy a szakemberek a tanulók kö-

zösségi tevékenységét főállásban koordinálják. Emellett érvényesülhetnek az új szakemberek olyan közoktatási vagy közművelődési intézményekben is, amelyek kistélepléseken/városi településrészen működnek, ahol a kulturális/közművelődési feladatellátáshoz nem áll rendelkezésre vagy kevés a szakirányú végzettségű munkatárs. Ebben az esetben azonban a két fenntartóhoz tartozó közoktatási és közművelődési intézményben leginkább megosztott, részidős formában lennének foglalkoztathatók az új közösségi művelődés tanárai. A harmadik lehetőség, hogy a közösségi művelődés tanárai a közművelődési pályára lépnek, és a tanári végzettségük háttérbe kerül ezáltal (bár bizonyos tanári kompetenciáik a közművelődésben is jól hasznosíthatóak).

Eközben a kulturális minisztériumi tárca és a Nemzeti Művelődési Intézet kezdeményezésére elindult azonban egy olyan szakmai folyamat, amely a kulturális terület alapszakjának visszaállítását indította el. A kulturális területnek 1956–2005 között folyamatosan indult önálló szakos képzése, azonban a bolognai átalakítás következtében ez a terület az andragógia szak alá került, kvázi az Andragógia Szakbizottság így tudta „megmenteni” a szakot és vele a szakmát, és így a kulturális terület nem kapott önálló alapszak indítására lehetőséget. A 2005-ben induló utolsó művelődésszervező évfolyamok 2010-ben végeztek (leszámítva néhány, halasztással később végzőt). 2006-tól kezdve így folyamatosan napirenden volt mind a kulturális szakmai megbeszéléseken, konferenciákon, mind a kulturális minisztériumban, mind a korábban kulturális területen oktató felsőoktatási intézményekben, hogy a kulturális terület a bolognai átalakulás áldozatává vált, miközben csak az állami közművelődési intézmények száma meghaladja a 3000 intézményt országos

szinten, és emellett számos kulturális célú civil és profitorientált szervezet igényelne ilyen végzettségű szakembereket az utánpótláshoz.¹ 2006-tól kulturális területen csak úgy lehetett továbbtanulni, hogy andragógia alapszakon művelődésszervező szakirányt választ a hallgató (amiben mindössze 1 év a szakirányú képzési rész), majd ezt követően továbbtanulhatott kulturális mediáció mesterszakon. Ez a szakmai ismeretek átadását jelentősen nehezítette. Az 1 éves szakirányú képzés csak az alapok elsajátítására volt elegendő, a mesterszakra pedig csak a hallgatók töredéke ment továbbtanulni, és a szakirány rövidege miatt ők is kevés előismerettel.

2012-ben az akkori Andragógia Szakbizottság (ma Művelődéstudományi és Andragógiai Szakbizottság), a Magyar Művelődési Intézet (ma Nemzeti Művelődési Intézet) és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Közművelődési Főosztálya kezdeményezte az alapszak helyreállítását. A bizottságban az Intézet és a Főosztály delegált munkatársain kívül a felsőoktatási és kulturális intézmények szakemberei is helyet kaptak. A bizottság munkájának eredményeképpen született meg a **közösségszervezés alapszak**.² A képzési és kimeneti követelmény alapján: „Az alapképzési szak célja kulturális, humán, közösségi alapú társadalmi- és gazdaságszervező munkát végző szakemberek képzése, akik el tudják látni művelődési, egyházi, civil, vállalkozói és nonprofit szervezetek, állami vagy önkormányzati intézmények, integrált, többfunkciós szervezetek, intézmények működtetését, képesek helyi, közösségi szinten a művelődés, az ifjúság, a felnőttképzés társadalmi és gazdasági helyzetének fejlesztésével összefüggő állami feladatellátást megszervezni, meghatározott in-

2. ábra: A szakemberképzés Bologna-piramisa 2017-től

tézményszintek esetében azt irányítani.” Az alapszakhoz három szakirány kapcsolódik. A *kulturális közösségszervező* a közművelődési szervezetek és intézmények, az *ifjúsági közösségszervező* az ifjúsági szervezetek és intézmények, a *humánfejlesztő* pedig a felnőttképzési szervezetek és intézmények keretében látja el a tervező, szervező, irányító feladatokat. A képzés akkreditálására 2016 őszén került sor, és 2017 szeptemberében indultak az első évfolyamok. A szak létrejöttével az andragógia alapszak létjogosultságát semmiképpen nem vonta kétségbe. A két szak szakemberei más-más szakterületekhez kapcsolódnak: az andragógus a felnőttek képzését, elhelyezkedését, karrierútját segíti, míg a közösségszervezés alapszakon végzett kulturális szakember a közösségi művelődés különböző színterein óvodáskortól idős korig segíti a közösségi, kulturális, társadalmiszervező folyamatokat. Ennek ellenére a felsőoktatás-politikai döntés értelmében az andragógia alapszak 2016 szeptemberében indulhatott utoljára, ezt követően csak mesterképzés keretében kerülhet sor andragógiai

tanulmányokra. Ezt az űrt kívánja legalább részlegesen betölteni a közösségszervezés alapszak humánfejlesztő szakiránya. Lényegében a helyzet a 2006-os állapothoz hasonló, csak ellentétes orientációval: akkor a közművelődési szakemberképzés került az andragógia alapképzés szakiránya keretébe, most a felnőttképzési szakemberképzés kerül a közösségszervező alapképzés szakiránya keretébe. És indulhat a szakmai lobbis a felnőttek képzésével foglalkozó szakemberek alapszakjának újbóli megteremtésére. 2017-re viszont felépült a közművelődési terület Bologna-piramisa, ami által a közművelődési területen alap-, mester- és osztatlan mesterképzés vezet a doktori képzésig. (2. ábra)

Szakemberképzésünk néhány konklúziója

A népművelőtől az andragóguson át a közösségszervezőig terjedő képzési ívben vannak időtálló, a közel 65 év alatt csak kisebb mértékben változó, valamint megújuló, jelenleg új szemléletű tartalmak

1 lásd: Közművelődési statisztika

2 Létrehozta a 18/2016. (VIII. 05.) EMMI rendelet

és módszerek. **Időtálló tartalom** képzésünk 65 évében többek között a művelődéstörténet és művelődésemélet, az andragógiatörténet és az andragógiai elméletek oktatása, és mindezekhez szemléleti jegyként az egykor permanens nevelésnek, ma egész életen át tartó tanulásnak és művelődésnek nevezett szemlélet, a közösségekben való gondolkodás, valamint az önnevelés, önfejlesztés, önművelés szemlélete. **Időtálló módszer** a szakemberek kommunikációs készségeit fejlesztő előadói készségfejlesztés kiselőadások, viták keretében, a meggyőzőkészséget fejlesztő szemináriumi vitamódszer, valamint a gyakorlati terep ismerete, és ezáltal a képzésnek a gyakorlathoz való közelsége. **Megújuló tartalom** – elsődlegesen a gyakorlathoz és a munkaerőpiachoz igazodva – a jogi szabályozás és a minőségbiztosítás ismeretei, az IKT (információs és kommunikációs technológia) ismerete, a menedzsment ismeretek, különösen az emberi erőforrás menedzsment (EEM) és a projekt ciklus menedzsment (PCM). Ezek elsajátításához kapcsolódóan **újyszerű módszer** a tréningmódszer, a projektmódszer és a kompetencia alapú képzés általánossá váló szemlélete.

A képzések **perspektivikus** fejlesztése a közművelődés szakma jövőjének alapja: a települések fejlődésének alapja a közösségi lét, a közösségek támogatásához pedig szintérre és szakemberre van szükség. Mindennek a folyamatnak az alapja a szakemberek léte, ezért a szakmai és tudományos utánpótlásról való gondoskodás a közművelődési szakmában is meghatározó feladat. A Nemzeti Művelődési Intézet együttműködve a felsőoktatási intézmények hálózatával, a szakmai és tudományos közművelődési hálózatokkal aktívan végzi ezt a folyamatos fejlesztő tevékenységet az alábbi modell alapján. (3. ábra)

3. ábra: A közösségi művelődés szakmai és tudományos utánpótlás modellje

Az új szakok kialakulása nem csak a képzés nevének változását jelenti időről időre, így fontos a hozzá tartozó *igényes szakmai minőség kialakítása*, és ezáltal a képzés szakmai presztízsének növekedése. Az elhelyezkedési és szakosodási igények számbavételével párhuzamosan új helyzetet fog teremteni a mesterszakok fellendülése. Ennek hatékony és igényes működtetéséhez azonban szükség van a folyamatos *szakmai párbeszédre*, amely során kialakulhatnak, illetve erősödhetnek az elméleti, fogalmi alapvetésekre irányuló *kutatások*, valamint az empirikus kutatások egyaránt, és ezáltal erősödhet a szakma tudományos megalapozottsága, tudomány-rendszertani beágyazottsága. Ehhez a munkához szükség van a szakmai együttműködések további erősítésére szakmán belül és más (különösen rokon) szakmákkal egyaránt, és ezt különösen kifejezhetjük közös, szakmai

vitákra és beszélgetésekre is lehetőséget nyújtó tudományos *konferenciák* működtetésével, hazai és nemzetközi szinten elismert *szakfolyóiratok* működtetésével, *szakkönyvek* és *szakkönyvsorozatok* kiadásával. Mindez a tudományos színvonal emelkedésével, és a szakmában fokozatot szerzettek számának növekedésével járhat együtt, ami tovább segíti a szakmai presztízs és perspektíva megalapozását. Úgy gondoljuk, hogy a szakmában, a szakmai intézményekkel és szakemberekkel több évtizede fennálló *együttműködés*, és az ezt tovább erősítő közös felsőoktatási *konzorciumi munka* jó alapokat jelent ezekhez a kihívásokhoz: a szakma képviselői már több alkalommal jól bizonyították összetartozásukat, együtt és egymásért munkálkodásukat. Ezt a tendenciát szükséges erősíteni és egységesíteni az elkövetkezendő időszakban is a közművelődési képzési területen a szakmánkban.

Források

Balipap Ferenc (szerk.) (2006): Az illegitim andragógusképzés megteremtője. In: *memoriam Durkó Mátyás*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet

Boros Sándor (1986): Durkó Mátyás 60 éves. In: Soós Pál – Sz. Szabó László (szerk.) (1986): *Tömegkultúra és közművelődés*. [Acta Andragogiae et Culturae sorozat 7-8. szám.] Debrecen, KLTE, 5-20. p.

Durkó Mátyás (1986): Tudományos bibliográfia 1950-1985. In: Soós Pál – Sz. Szabó László (szerk.) (1986): *Tömegkultúra és közművelődés*. [Acta Andragogiae et Culturae sorozat 7-8. szám.] Debrecen, KLTE, 21-49. p.

Durkó Mátyás (1990): A népművelés és a felnőttnevelés történeti fejlődésének vázlata. In: Uő. – Sári, Mihály: *Bevezetés a közművelődéseméleti ismeretekbe*. Bp., Tankönyvkiadó

Durkó Mátyás (1995): Az andragógiai képzés alakulása a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. [Művelődéstudomány sorozat 2. kötet.] Debrecen, Kvalitás Kiadó

Durkó Mátyás (1997): Az andragógia mint tudomány szerepe az egyetemi művelődési menedzserképzésben. In: Rubovszky Kálmán (szerk.): *Művelődéstudományi tanulmányok*. [Acta Andragogiae et Culturae sorozat 16. szám.] Debrecen, KLTE, 7-15. p.

Durkó Mátyás (1998): Bevezetés a felnőttnevelési kutatások történetébe. In: Maróti Andor – Rubovszky Kálmán – Sári Mihály (szerk.): *A magyar felnőttoktatás története*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet – Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Művelődéstudományi és Felnőttnevelési Tanszéke – Jászberényi Tanítóképző Főiskola Közművelődési és Felnőttnevelési Tanszék – Német Népfőiskolai Szövetség

Nemzetközi Együttműködési Intézete Budapesti Projektirodája, 72-78. p.

Hidy Péter (2001): Művelődés-szervezők szerepfelfogása és pályaképe. In: Török József (szerk.): *Az elhangzott előadások gyűjteménye – III. Közművelődési Nyári Egyetem (Szeged, 2001. június 26-28.)*. Szeged, Csongrád Megyei Közművelődési Tanácsadó Központ, 19-38. p.

Juhász Erika (2016): A felnőttek képzése és művelődése egykor és ma Magyarországon. Debrecen, Csokonai Kiadó

Karácsony Sándor (1947): Felnőttek nevelése. In: *Új Szántás*, 4. szám

Kende István (1956): A népművelés szak megindulása alkalmából. In: Soós Pál – Sz. Szabó László (szerk.) (1986): *Tömegkultúra és közművelődés*. [Acta Andragogiae et Culturae sorozat 7-8. szám.] Debrecen, KLTE

Maróti Andor (2006): A népműveléstől az andragógiáig. A népművelési szakképzést meghatározó szemlélet átalakulása. In: *Szín*, 5. szám, 2-5. p.

Maróti Andor et al. (2005): Dr. Durkó Mátyás egyetemi tanár emlékére. In: http://www.feflearning.hu/hun/doc/Durko_Matyasra_emlekezunk.doc

Rubovszky Kálmán (1994): A kulturális (művelődési) menedzsment lényege, oktatása Európában és hazánkban. In: Uő – Sz. Szabó László (szerk.): *Művelődéstudományi tanulmányok*. [Acta Andragogiae et Culturae sorozat 15. szám.] Debrecen, KLTE, 7-19. p.

Sári Mihály (2000): A felnőttképzés praxisa és a felnőttképzők oktatása egyetemeken, főiskolákon. In: Hinzen, Heribert – Koltai Dénes (szerk.): *Felnőttoktatás az ezredfordulón: Perspektívák, tapasztalatok, dokumentumok*. [Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás sorozat 23. kötet.] Bp., IIZ/DVV, 327-348. p.

T. Kiss Tamás (2000): A népnevelőtől a kulturális menedzserig. Fejezetek a népművelőképzés fejlődéstörténetéből. [Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás sorozat 25. kötet.] Budapest, IIZ/DVV – Új Mandátum Kiadó

DR. JUHÁSZ ERIKA PhD okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett 1998-ban, majd ugyanitt (az akkor már Debreceni Egyetemen) szerezte meg a PhD fokozatát 2005-ben. A Debreceni Egyetem oktatója több mint 20 éve, jelenleg tanszékvezető docense. Emellett 2015 óta a Nemzeti Művelődési Intézetben a Kárpát-medencei magyar közművelődés képzési és kutatási folyamatainak vezetője, jelenleg mint szakmafejlesztési igazgató. Elnöke az MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Művelődéstudományi Munkabizottságának, tagja az MTA PTB Andragógia Albizottságának, valamint Nevelésszociológiai Albizottságának. Elnöke a KultúrÁsz Közhasznú Egyesületnek, alelnöke többek között a Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesületének. Főszerkesztője a Kulturális Szemle folyóiratnak, az Acta Andragogiae et Culturae, a Pallas Debrecina, valamint a Tudástár a közösségi művelődésben kötet-sorozatoknak. Szerkesztőbizottsági tagja a Polymatheia Művelődés- és neveléstörténet, a Hungarian Educational Research Journal, valamint a Scientific Journal: Psychology and Patopsychology of Child nemzetközi folyóiratoknak. Fő kutatási témái a közművelődés és felnőttképzés intézmény- és tevékenységrendszere, valamint a kulturális tanulás.

A Nemzeti Művelődési Intézet felsőoktatás-fejlesztő tevékenysége

A Nemzeti Művelődési Intézet egyik fő tevékenységének tekintjük a szakemberképzést, a szakmai humánkapacitás és tudományos utánpótlás biztosítását, ennek érdekében felsőoktatás-fejlesztő tevékenységet végeztünk. Az Intézet Szakmafejlesztési Igazgatóságának Felsőoktatás-fejlesztési Központja látja el ennek a feladatnak a koordinálását, amelyben az Intézet teljes belső munkatársi csapata, a felsőoktatás közművelődési egységei, valamint a közművelődés Kárpát-medencei hálózata támogatja. Támogatja a közművelődési szakmához szükséges felsőoktatási képzési programokat módszertani szempontból, a szakok marketingtevékenységét segíti, és a felsőoktatási szereplőkkel közös együttműködési programokat alakít ki Kárpát-medencei hatókörben. Küldetésünk a felsőoktatással összefüggésben a naprakész szakmai és felsőoktatást érintő ismeretek átadása, a szakmai kompetenciák professzionális fejlesztése, szakmai hálózat működtetése. A következőkben az elmúlt 5 évben végzett tevékenységeinket mutatjuk be.

Informálás, tájékoztatás. A különböző oktatási szinteken elérhető szakmai képzések kapcsán információt nyújtunk, tanácsadást végzünk az érdeklődők részére. Gyűjtjük, rendszerezük a szakmai

felsőoktatást érintő adatokat, és az érdekelt szereplők rendelkezésére bocsátjuk. 2017 óta nyomon követjük, és éves szinten adatbázist és elemzést készítünk a felsőoktatási szakjainkra jelentkezők felvételi adatairól. Ezeket az adatokat minden felvételi időszakban megosztjuk a hazai közösségi művelődési szakokat (közösségszervezés BA, kulturális mediáció MA, közösségi művelődés tanára osztatlan tanári mesterszak) oktató felsőoktatási intézményekkel. Ez az adatbázis lehetőséget ad a tervezésre, alapul szolgál a szakok fejlesztése kapcsán kialakítandó döntésekhez, valamint ezáltal mód nyílik a térbeli folyamatok elemzésére.

Pályaeorientációs tanácsadás, szakma- és szaknépszerűsítés. A megyei igazgatóságaink szakemberei révén országosan meg tudunk jelenni az egyetemi pályaválasztási rendezvényeken, középiskolákban, közművelődési intézményekben. Plakátokat, szóróanyagokat készítünk, és eljuttatjuk ezekre a helyszínekre. Megszólítjuk az intézményvezetőket és a polgármestereket is, utalva arra, hogy milyen törvényi szabályozás vonatkozik a szakemberhátter biztosítására. Állandó honlapot működtetünk (muvelodes.eu), ahol a szakjaink története, a felsőoktatási intézmények és a szakmát érintő

hírek is megjelennek. A Nemzeti Művelődési Intézet online és offline felületein írunk cikkeket ebben a témakörben, valamint sajtómegjelenéseket generálunk és erre buzdítjuk a szakjainkat oktató felsőoktatási intézményeket is. (1. kép)

Közösségszervező tábort.

A 2019 óta nyaranta több turnusban megszervezett program a közösségszervezés BA, kulturális mediáció MA és közösségi művelődés tanára OMA szakos hallgatók szá-

KÖZÖSSÉGSZERVEZÉS BA

Kulturális közösségszervező szakirány
ha szereted a közösséget
ha szereted szervezkedni
ha kulturális területen dolgoznál

Ifjúsági közösségszervező szakirány
ha szereted fiatalokat segíteni
ha szerveznél ifjúsági programokat
ha ifjúsági területen dolgoznál

Humánfejlesztő szakirány
ha szereted emberekkel foglalkozni
ha érdekelnek a képzések, tréningek
ha felnőttképzésben dolgoznál

BGE • DE • ELTE • EKE • KGRE • KJE • MFE
NVE • PE • PTE • SZE • SZTE

1. kép: A közösségszervezés alapszak országos népszerűsítő plakátja

2. kép: Műhelymunkán a közösségszervezés táborbán

mára szól; célja, hogy a hallgatónak bemutassuk a közösségszervező szakma feladatait, friss információit, új kutatási témákat és gyakorlati módszereket ismerjenek meg, élményeket, tapasztalatokat szerezzenek, segítsük a szakmai elköteleződésük kialakulását, valamint kapcsolatokat teremtsenek egymás között. (2. kép)

Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport. A felsőoktatási szereplőkkel közösen megvitatjuk és formáljuk a szakmai tartalmakat, hogy a szakjaink naprakész ismereteket és a munkaerőpiacon elvárt készségeket nyújtsák. Ezt a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport keretében tesszük. A munkacsoport célja, hogy a szakma felsőoktatási alap- és mesterképzéseinek, valamint a kapcsolódó, szakmai végzettséget adó OKJ-s képzéseknek meghatározza a fő fejlesztési irányait, tartalmi elemeit. 13 közművelődési képző felsőoktatási intézmény részvételével, 15 állandó taggal, évi 2-5 alkalom műhelymunkán tesszük ezt. (3. kép)

Az eddigiekben a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport keretében áttekintettük és elemeztük a közösségszervezés alapszak elmúlt éveinek tapasztalatait. Elemeztük az első közösségszervezés hallgatók körében végzett bemeneti mérés tapasztalatait, adatait. Nemzetközi, elsősorban európai hálózatot tártunk fel a felsőoktatás kulturális témájú szakjai

tekintetében. Áttekintettük a szakterületre vonatkozó hazai és nemzetközi kutatásokat, folyóiratokat. Marketingkommunikációs tervet és népszerűsítő anyagokat készítettünk. Közös kidolgoztuk a közösségszervezés szak portfólió alapú záróvizsgájának követelményeit, a szakmai gyakorlat rendszerét. Elkészítettük a közösségszervezés alapszak „közös tudása” témaköröknek javasolt irodalomlistáját többek között az alábbi témakörökben: művelődés- és művészettörténet, közösségfejlesztés, kultúrák közvetítés gyakorlata, európai és magyarországi kulturális szakpolitikák stb.

Stratégiai együttműködési megállapodások. Intézetünk a felsőoktatási intézményekkel sorra átgondolja a stratégiai partnerség lehetőségét, amelyben a stratégiai partnerségek célja a felsőoktatás keretében zajló szakmai képzések továbbfejlesztése, a szakmai gyakorlólhelyek biztosítása, valamint a kultúrakutatásban való szerepvállalás erősítése. Jelenleg a Debreceni Egyetemmel, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel, az Eszterházy Károly Egyetemmel, a Neumann János Egyetemmel (mostanra a Károly Gáspár Református

3. kép: A Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport ülésén

4. kép: Stratégiai együttműködési megállapodás aláírása a Debreceni Egyetemen

Egyetem része), a Pécsi Tudományegyetemmel és a Széchenyi István Egyetemmel van stratégiai megállapodása Intézetünknek, és a továbbiakban ezeket tovább bővítjük. (4. kép)

Felsőoktatási mérések. A közösség-szervezés alapszakot indító intézményekkel közösen bemeneti mérést végzünk az elsőéves hallgatók körében. Ez a bemeneti mérés 2017 óta évente átlagosan 8 résztvevő intézménnyel, évente közel 400 válaszadóval zajlik. A mérés kérdőívén alapul, ahol a kérdéssor fő témakörei: a szak-/szakmaválasztás motivációi, az érdeklődési irányok feltárása, a munka-értékek vizsgálata, a szakról való előzetes tudás, valamint a bemeneti kompetenciák felmérése (szövegértés, logikai készség, pszichológiai immunkompetencia). A Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központja szervezi az adatfelvételt, elkészíti az adatbázist és eljuttatja a résztvevő intézményeknek az adataikat.

Hálózatépítés – szakmafejlesztés. A Nemzeti Művelődési

Intézet célja, hogy hosszú távon is eredményes kapcsolatrendszer hozzon létre a közművelődés különböző szintjei, szereplői, valamint a felsőoktatás között, így biztosítva a közművelődési intézmények és szinterek szakmai utánpótlását, az ott dolgozó munkatársak elméleti és gyakorlati ismereteinek fejlesztését, tapasztalatainak, jó gyakorlatainak át-

adását. Az oktatás szakmai tartalmának fejlesztése érdekében szabadegyetemeket (Közművelődési Szakmafejlesztési Szabadegyetem), szakkollégiumot (Durkó Mátyás Szakkollégium) szervezünk. Ezen az alkalmakon a felsőoktatási intézmények munkatársai, a szakmai felnőttképzésben tanító és a közművelődésben dolgozó szakemberek részvételével különböző szakmai témák oktatási és kutatási területeinek egyeztetésére kerül sor, az oktatási és a terepen dolgozó szakemberek egyeztetik a tapasztalataikat a munkaerőpiacon elvárt készségek tekintetében, megvitatják a szakma új trendjeit. A Közművelődési Szakmafejlesztési Szabadegyetem keretében Debrecen, Eger, Székesfehérvár helyszíneken a felsőoktatást támogató előadásokat és műhelymunkákat szerveztünk a következő témákban: Debrecen – Kulturális szakigazgatás és intézményrendszer, Eger – Új típusú online és offline módszerek a közösségi művelődés oktatásában, Székesfehérvár – Közösségszervezés elmélete és gyakorlata. (5. kép)

Szakmai kiadványok. A közművelődés és a közösségi mű-

5. kép: Műhelymunka a Közművelődési Tudományos Kutatási Program 2019. évi nyerteseivel

Tudástár

a közösségi művelődésben

I. kötet

A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere

6. kép: A Tudástár a közösségi művelődésben kötet sorozat 1. kötete

velődés témaköreiben, illetve az ezekkel kapcsolatba hozható témákban oktatási és tudományos relevanciával bíró köteteket adunk ki, folyóiratot jelentetünk meg. A „Tudástár a közösségi művelődésben” sorozat tankönyvként használható a képzés bármely szintjén és az önképzésben is: elméleti fejezeteket és gyakorlati

A sorozat eddig megjelent kötetei:

Sorozat-szám	Szerzők	Cím
1.	Dr. Juhász Erika – Pete Nikolettta	A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere
2.	Dr. Kleisz Teréz – Dóri Éva	A közösségfejlesztés alapjai a közművelődésben
3.	Dr. Kerülő Judit – Csatlósné Komáromi Katalin	Közösségi események menedzsmentje
4.	Dr. Herzog Csilla – B. Hegedűs Katalin	Kulturális közösségi marketing és média ismeretek
5.	Dr. Takács-Miklósi Márta – Kary József	Minőségügy a közművelődésben
6.	Dr. Keczer Gabriella – Sente Béla	Szervezési-vezetési ismeretek, vezetői feladatok a közösségi művelődésben
7.	Dr. Szabó József – Katonáné Dr. Kovács Judit	Kulturális vállalkozás- és gazdaságfejlesztés
8.	Dr. Nagy Ádám – Szabó Judit Nikolettta	Motiválás a közösségi művelődésben és az ifjúság bevonása
9.	Dr. Márkus Edina – Angyal László	Mentorok a közösségi művelődésben és az amatőr művészeti mozgalomban
10.	Cserné Dr. Adermann Gizella – Dr. Ponyi László	Kultúrakutatás módszertani alapjai
11.	Dr. Márkus Edina – Pete Nikolettta	Civil ismeretek a közösségi művelődésben
12.	Dr. Simándi Szilvia – Dr. Benkei-Kovács Balázs	Kulturális turizmus

feladatokat is tartalmazó, elektronikus formában elérhető köteteket készítettünk felsőoktatási és közművelődési szakemberekkel közösen. 2019-ben nyomtatott formában is megjelentettük az addig megjelent köteteket, és eljuttattuk a felsőoktatási intézmények szak-

könyvtáraiba, valamint az érintett felsőoktatási intézmények szaktanzségeinek. (6. kép)

2020-ban 3 újabb kötet van előkészületben a közművelődés intézmény- és tevékenységrendszeréről, az agórákról, valamint a kulturális pályázatokról és projektekről.

7. kép: A Kulturális Szemle online folyóirat képernyőképe

Kulturális Szemle. A Kulturális Szemle online tudományos folyóirat az elmúlt években a szakterület tudományos publikációs műhelyévé vált, 2014-től jelenik meg. A fiatal és tapasztaltabb kutatók számára népszerű közlési hely, a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) is regisztrált, országosan elfogadott folyóirat. A Kulturális Szemle küldetése, hogy a kultúra széles spektrumán, de elsősorban a közművelődés és a közösségi művelődés témaköreiben, illetve az ezekkel kapcsolatba hozható témákban bemutassa a tudományos relevanciával bíró fontos kutatásokat, tanulmányokat, köteteket és konferenciákat a Kárpát-medencei magyar közmű-

velődés területén. (www.kulturalis-szemle.hu) (7. kép)

Tudományos kutatások ösztönzése. 2019-ben Közművelődési Tudományos Pályázati Programot indított útjára az intézet. A program célja a közösségi művelődés tudományos utánpótlásának erősítése azáltal, hogy támogatja olyan tehetséges hallgatók/szakemberek és mentoraik kutatómunkáját, akik a szakterületen kutatnak és végeznek tudományos diákköri, doktori vagy egyéb szakmai elvárásként felmerülő kutatótevékenységet. 2019-ben 11 fő, 2020-ban 10 fő alap- és mesterszakos hallgató és témavezetőjük nyert el egy éves támogatást a kutatásához, valamint 2019-ben és 2020-ban is 3-3 kutatócsoport nyert el 3 millió forintos kutatási támogatást. Változatos

témákban, pl. A helyi értéktárak, kulturális örökségek szerepe a közművelődésben és a közösségépítésben a váci és a dunakeszi kistérségekben; Értéktérkép és tudástér – A történeti Baranya helyi értékei a jelenkori helyi közösségi tudásban; Helyzetkép az erdélyi magyar kulturális intézményrendszeréről; A regionális, lokális kulturális örökségek és a lokális identitás összefüggései – a helyi értéktárak funkcióinak felmérése a vajdasági Tisza mente térség településein.

Az elmúlt évek főbb tevékenységei reményeink szerint jól mutatják, hogy a felsőoktatás fejlesztésében átfogóan gondolkodunk: tartalmi fejlesztésektől a hallgatók felkutatásán és motiválásán át a tudományos kutatások és eredmé-

nyek bemutatásának támogatásáig. A felsőoktatás-fejlesztés minden területére igyekeztünk koncentrálni. Ebből az eltelt öt évben a felsőoktatási képzések teljes körű piramisának kialakítására, annak népszerűsítésére koncentráltunk, és ebben elértük a harmadik legnépszerűbb bölcsész szak rangot. Az elkövetkező öt év a tudományos kutatások növekvő támogatására, a Kárpát-medencei magyar felsőoktatásban való jelenlét kialakítására, és a felsőoktatás nemzetközi kapcsolatainak erősítésére fog szolgálni. Köszönjük az eddigi szak- és szakmafejlesztő munkában való közreműködését minden munkatársunknak a Nemzeti Művelődési Intézetnél, és köszönjük a felsőoktatási intézmények minden oktatójának és hallgatójának együttműködését!

DR. MÁRKUS EDINA PhD 1998-ban végzett felnőttképzési és művelődési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, ugyanitt doktorált 2006-ban neveléstudományból. 20 éve tanít a Debreceni Egyetemen, jelenleg a Bölcsészettudományi Kar Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet intézetigazgató-helyettese. Intézeti Tudományos Diákköri felelős. A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Neveléstudományi Programjában témavezetőként, oktatóként tevékenykedik. Emellett 2017 óta a Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központjában dolgozik, jelenleg a központ vezetője. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai Szakbizottság Művelődéstudományi Munkabizottságának a titkára. Szerkesztőbizottsági tagja a Pallas Debrecina könyvsorozatnak.

DR. JUHÁSZ ERIKA PhD – bemutatkozása a 12. oldalon olvasható

A közösség szervezés szakos hallgatók bemeneti kompetenciamérésének eredményei

Bevezetés

Tanulmányunkban a közösség szervezés szakos (*Közösség szervezés BA, alapképzési szak*) hallgatók 2017 óta zajló többcélú felmérésének eredményeit kívánjuk bemutatni, összegezve az első három év (2017–2019) legfontosabb tapasztalatait. A vizsgálat szándéka szerint az elsőéves, képzésbe lépő hallgatók alaposabb megismerését tűzte ki célul, hogy mind a felsőoktatási intézmények, mind a szakma jobban ráláthassanak az utánpótlásként megjelenő tanulói csoport jellemzőire, és a bemeneti jellemzők alapján az első évtől folyamatosan fejleszthetők legyenek a szakmához szükséges kompetenciáik.

A vizsgálat elsődlegesen a hallgatók képzési motivációit, érdeklődését, munkaértékeit, jövőképét tárja fel, valamint tartalmaz kérdéseket a hallgatók korábbi tanulmányi életútjára, eredményességére, szociokulturális háttérére vonatkozóan. Az adatfelvétel emellett törekszik a hallgatók bemeneti (szövegértési és logikai készségeinek) felmérésére is. A vizsgálati minta országos lefedettségű, jelentősebb méretű populáció (n=730) adatait dolgozza fel.

Az egyetemi hallgatók kompetenciáit, valamint a pályaválasztásukkal kapcsolatos elvárásokat számos aspektusból vizsgálja a szakirodalom. A hazai kutatások egy része a belépő hallgatók kompetenciáinak felmérésére fókuszál az egyetemre jutás sikertényezőit is boncolgatva. Hasonló célú hazai hallgatói vizsgálatokkal találkozhatunk többek között Fónai – Kiss – Fábrián (1999), Kocsis (2015), Reisz (2018) munkáiban. (A két utóbbi a vizsgálatunk előzményének is tekinthető, mivel az általuk használt kutatási eszközt részben adaptáltuk, hasonló kérdésekre kerestük mi is a választ kutatásunkban.) A kutatások másik fő csoportja a kimeneti oldalra helyezi a hangsúlyt, gyakran longitudinális mérésekkel is összekapcsolva a vizsgálatot a hallgatói pályaképekről, munkaerő-piaci elvárásokról (pl. Fónai, 2018; Fónai – Márton, 2018). Ide tartozik a kutatások azon csoportja, amelyek az egyetem értékére és presztízsére vonatkozó attitűdöket és az egyetem/egyetemi diploma értékét veszi górcső alá (Fábri, 2014, 2016). A kutatások fókusza a kutatócsoportok méretétől függően változik, gyakoribbak az egy intézményre fókuszálók, az

országos felmérések ritkábbak. Jelen vizsgálat a két fő irány komplex jellegű ötvözésére tesz kísérletet: a bemeneti kompetenciamérés és a felvételi sikertényezők vizsgálatát ötvözi a képzés értékére, hasznosíthatóságára vonatkozó attitűdvizsgálatok módszertanával.

A kutatás háttere és előzményei

A közösség szervezés szak eredményességének feltétele, hogy megismerjük a hallgatók motivációját, érdeklődési területeit, majd ehhez lehessen a képzési tartalmat, a gyakorlati helyeket, a curriculáris és extracurriculáris tartalmakat igazítani, fejleszteni. A képzés sikeréhez fontos, hogy a hallgatók motivációi, szociokulturális háttére és belépési kompetenciaszintje ismert legyen az intézmények számára. A kompetenciaeredmények figyelembevételével lehet a képzést támogató szolgáltatásokat tervezni (Juhász – Pete, 2018). Az egyetemi szakok marketingje szempontjából hasznos, ha tudjuk, hogy milyen előzetes tudással rendelkeznek róla, miért ezt a szakot választották, honnan értesültek róla, milyen

jövőbeli terveik vannak a felvett hallgatóknak. Mindezek a lemorzsolódás megelőzését is szolgálhatják, amely most már a felsőoktatásban is komoly kihívást jelent. (Pusztai – Szigeti, 2018)

Kutatásunk meghatározó előzményeként tartjuk számon a Pécsi Tudományegyetem korábbi hallgatói felmérésével kapcsolatos vizsgálatát (Kocsis, 2015). Az adatfelvétel¹ négy részből állt: 1. a hallgatók szocio-kulturális és szocio-ökonomiai háttérének feltárása; 2. a szövegértés aktuális szintjének feltárása ismeretterjesztő szöveg, szakszöveg, kontextus-felismerés és fogalommagyarázat keretében; 3. a matematikai-logikai gondolkodás aktuális szintjének felmérése²; 4. a pszichológiai immunkompetencia működési szintjének feltárása. (Uó. 2015, 209) Az adatfelvétel utolsó egysége – a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív (Oláh, 1999) 80 vizsgálati itemet tartalmazó változata – korábban egy nemzetközi vizsgálatban is szerepelt (Oláh, 2002). A pedagógushallgatók bemeneti kompetenciáinak mérése a 2013/2014-es és a 2014/2015-ös tanévekben zajlott – az adatfelvételi folyamatok két ciklusába összesen 16 felsőoktatási intézmény kapcsolódott be. A kérdőíveket összesen 3077 fő töltötte ki, közülük a további feldolgozásban azonban csak azok szerepeltek, akik pedagógusjelöltként vagy a pedagóguspálya valamely szintjére, illetve feladatára készülőként voltak minősíthetők, létszámuk összesen 2730 fő volt.

Fónai kutatásai (Fónai – Kiss – Fábrián, 1999, Fónai – Zolnai – Kiss, 2005, Fónai et al, 2010) a felsőoktatásban tanulók munkaérték vizsgálatát végezték el a '90-es évek közepétől kezdődően, elsősorban

a Debreceni Egyetem hallgatóira összpontosítva, de egyes időszakokban nemzetközi összehasonlító vizsgálatokra is módjuk nyílt és a Partium felsőoktatási intézményeiben is készítettek kutatásokat. Munkáik eredményeit figyelembe vettük kutatási kérdőívünk összeállításánál.

A kutatási eszközként szolgáló kérdőívet a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport készítette, amely a szakot indító intézmények szakfelelőseit és a Nemzeti Művelődési Intézet szakmafejlesztési munkatársait tömöríti. A kutatás épített a szakmai előzménynek tekintett andragógia szakos bemeneti kompetencia mérésére, amely regionális szinten a Pécsi Tudományegyetem hallgatói körében zajlott (Kocsis, 2015; Kocsis – Mátrai – Zsolnai, 2007).

A kutatás elindítása összekapcsolódott a Közösségszervezés BA szak 2017. évi indításával. A Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport a felmérést a képzést elindító 13 egyetem részvételével tervezte. A cél országos szintű, lefedettségében reprezentatív felmérés készítése volt. A vizsgálat alanyai az elsőéves közösségszervezés alapszakos hallgatók (nappali, levelezős egyaránt), az egyetemi tanulmányuk megkezdésének évében. Törekedtünk a teljes hallgatói létszám minél nagyobb arányú elérésére, és magas válaszadási arányokat regisztráltunk minden vizsgálati évben. (1. számú táblázat)

A válaszadók átlagos életkora a nappali tagozatos hallgatók körében folyamatosan csökkent (2017 – 21,21 év; 2018 – 20,49 év; 2019 – 19,87 év), levelező tagozaton pedig megközelítőleg stagnált (2017 – 30,33 év; 2018 – 29,51; 2019 – 31,75 év). A változásból a nappali tagozatos hallgatók esetében lehet következtetést levonni: míg az első két évben inkább az egyetemre később jelentkezők, illetve más szakokról átjelentkezők jelentős arányban voltak, addig 2019-ben már elsősorban az érettségizettek körében a legjellemzőbb, hogy szakunkat választják. Ez a nappalisok körében érzékelhető tendencia látszólag csak kis különbség, ha a statisztikai átlagokat nézzük, azonban stratégiai fontosságú indikátor, mivel a szak elfogadottságának és a köztudatba történő sikeres bekerülésének bizonyítékeként értelmezhető.

A kutatás módszere és eszköze

A felmérés adatfelvétele éves gyakorisággal valósul meg az őszi félév során, így középtávon a változások, trendek követésére és mérésére is alkalmas lehet. A kutatás papíralapú kérdőívek kitöltésével történt. A kutatási minta adatgyűjtési szakasza a Közművelődési Szakmafejlesztési Munkacsoport tagjainak intenzív részvételével zajlott, akik saját felsőoktatási in-

1. számú táblázat: A kutatási minta – a Közösségszervezés BA hallgatói létszám tükrében

Felvételi éve	Felvettek száma országos szinten	Vizsgálatban résztvevők száma	A teljes minta arányában
2017	346 fő	151 fő	43 %
2018	565 fő	329 fő	58 %
2019	599 fő	250 fő	42 %

Forrás: Saját összeállítás a www.felvi.hu és a kutatási eredmények alapján

- 1 A vizsgálati anyagok összeállításában részt vettek: Balázs Éva, Demeter Katalin, Hegyi Sándor, Jenei Sándor, Kardos Lajos, Kocsis Mihály, Oláh Attila, Reisz Terézia, Vágó Irén
- 2 A matematikai-logikai gondolkodásra vonatkozó kérdéssor egy nemzetközi feladatbankból válogatott, 15 részfeladatot tartalmazó összeállítás, és a szövegértés elemzésére készült, összesen 24 elemét érintő feladatsor, az andragógia szakra belépő hallgatók akadémiai képességeinek megismerésében is helyet kapott (Kocsis – Mátrai – Zsolnai, 2007).

tézményeikben kitöltették a kérdőíveket. Az adatokat Excel táblázatkezelőbe a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai rögzítették. (Minden résztvevő felsőoktatási intézmény részére megküldte a Nemzeti Művelődési Intézet a már rögzített intézményi adatokat excel és sav (SPSS) formátumban további feldolgozás, helyi szintű kiértékelés és képzésfejlesztés, valamint hallgatói kompetenciafejlesztés céljából.)

A vizsgálat komplex mérőeszköze három nagyobb blokkból áll: az első részben a hallgatók háttérére, eredményeire, terveire, és nézeteire kérdeztünk rá (55 kérdés), a második szakaszban következett a bemeneti kompetenciák felmérése (szövegértés, logikai készség, pszichológiai immunkompetencia). A kitöltés időtartama megközelítőleg 90 percet vett igénybe.

Az első kérdésblokk fontosabb tematikus egységei az alábbiak voltak:

- Társadalmi háttérváltozók, korábbi tanulási eredmények, és tanulmányi tervek
- A szak- és a szakmaválasztás motivációi, esetleges munkatapasztalat
- A szocio-ökonómiai státusz és családi háttér jellemzői
- Szabadidő-felhasználás, gondolkodási mintázatok és szakmai jövőkép

– A tanuláshoz való attitűd és tapasztalat

A kompetenciamérés fókuszába az olvasott szövegértés (24 kérdés), a matematikai-logikai készségek vizsgálata (15 kérdés), valamint pszichológiai immunkompetencia kérdésblokk (80 kérdés) kerültek.

Az eredmények statisztikai elemzése és feldolgozása Excel, illetve SPSS adatbázis kezelő szoftverekkel valósult meg.

Tematikus válogatás a kutatás fontosabb eredményeiből

Tanulmányunkban a teljes kutatási anyagból szelektív módon az alábbi témák eredményeit fogjuk részletesen bemutatni:

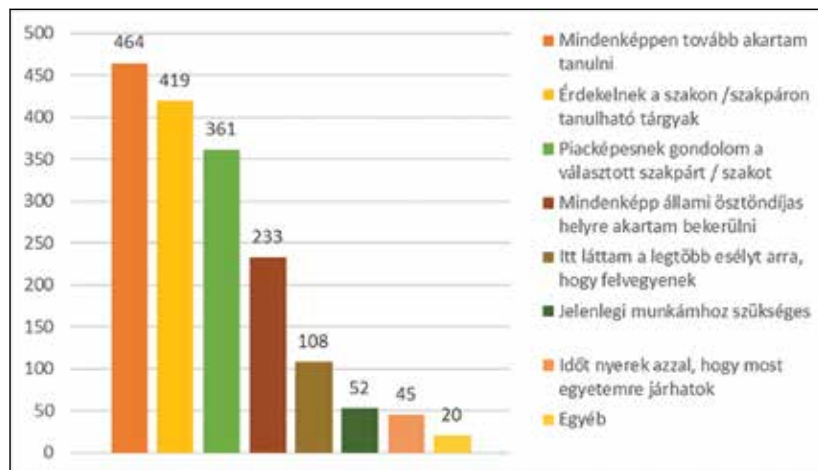
- a szakválasztási motiváció és munkatapasztalat,
- a hallgatói kiválóság és nyelvtudás,
- a szak piacképességének és kiemelt karriertényezőknek a megítélése,
- a tanulási eredmények és a tanulási attitűdök.

A 2017-ben elindított új egyetemi szak esetében kiemelten fontos volt a **hallgatói motivációk** feltérképezése (1. számú ábra). Az első helyen szereplő általános jellegű presztízmotívumot követően (egyetemi végzettség megszerzé-

se), a második és harmadik helyen szakmaspecifikus tényezőket talá-lunk, amelyek befolyásolták hallgatóink felvételi döntését: a szaktárgyak iránti érdeklődést (57%), valamint a területen megszerezhető szakmai végzettség piacképességét (50%). A válaszadók egy kisebb része az állami ösztöndíjas helyek miatt, valamint az egyetemre való bekerülés reális esélye miatt választotta ezt a szakot. A felmérést kitöltők közül az egyetemre való belépéskor csupán egy kisebbség rendelkezik a területen szakmai tapasztalattal (7%), őket elsősorban a levelező tagozatos hallgatók között találjuk.

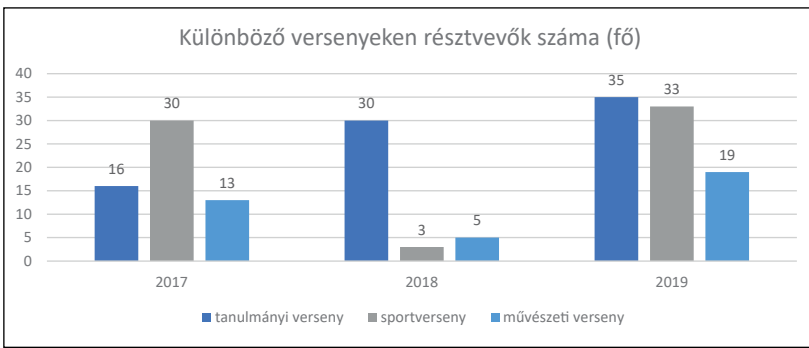
A szak **hallgatóinak kiválóságát** alapvetően a nyelvtudás megléte, illetve korábbi középszintű tanulmányaik alatti proaktív magatartása alapján mértük fel. A kiválóságra való törekvésük egyfajta számszerűsített mutatója, a különböző típusú korosztályos versenyeken való részvételük lett a proaktív magatartás mutatószáma. A szakon tanulók kisebb része vett részt korábban különböző jellegű tanulmányi, sport és művészeti versenyeken (2. számú ábra). Ezen kiválósággal jellemezhető hallgatók aránya azonban 2019-ben határozott emelkedést mutatott mindhárom területen, és a felmérésben résztvevők több mint egyharmadát érintette. A területen való aktivitás egyfajta biztató indikátorként is értelmezhető, ugyanis a művészeti vagy sporttevékenységben szerzett tapasztalat is átkonvertálható a későbbiekben közösségi tevékenységek kezdeményezéséhez (pl. Pajtaszínház vagy sportrendezvények szervezése keretében).

Az egyetemre való bekerüléskor a nyelvvizsgálóval rendelkezők száma és aránya is azt támasztja alá, hogy egy alapvetően jó képességű hallgatói célcsoport került a Községsszervezés BA szak felsőoktatási képzéseire: a vizsgálati évtől függetlenül megállapítható, hogy

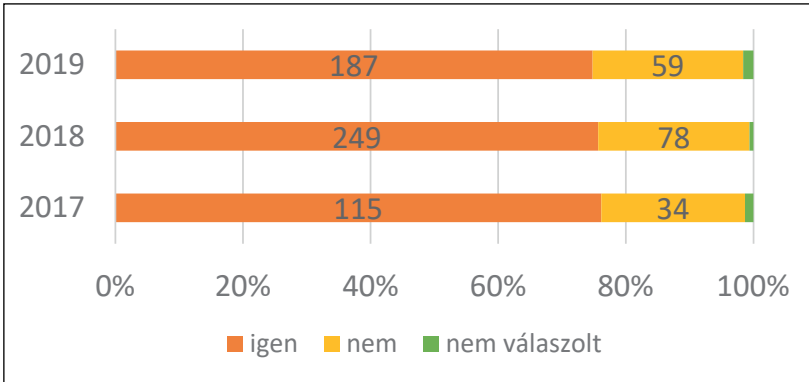

1. számú ábra: Szakválasztási motiváció (3 év adatai összesítve/fő)

Forrás: Községsszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

2. számú ábra: A hallgatói kiválóság megjelenése
 Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

3. számú ábra: A bemeneti nyelvizsgák száma
 Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

az elsőéves hallgatók háromnegyede rendelkezik nyelvvizsga-bizonyítvánnyal (3. számú ábra). Erre a tudásra mobilitási programok és nemzetközi projektek szervezése kapcsán is építhetnek a felsőoktatási intézmények.

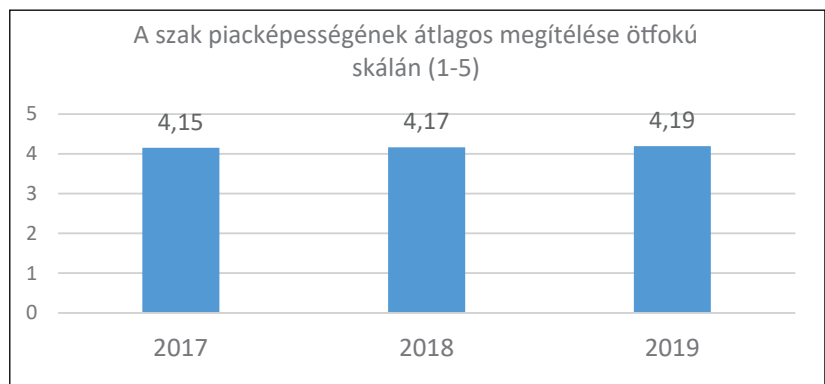
A szakunk megítélése annak **munkaerő-piaci relevanciája** szempontjából különösen fontos aspektus számunkra (4. számú ábra). A Felvi.hu adatbázis jelenleg még nem publikál a szakkal kapcsolatos DPR adatokat,³ mivel az első évfolyam még 2020-ban végzett. Az országos szintű felmérések eredményei, amelyek a munkaerő-piaci szakember-hiány állapotát tükrözik (publikálta pl. Juhász – Pete, 2018), pedig sajnos nem kerültek be a mainstream médiába, ellentétben például az informatikus szakemberek iránti megnövekedett kereslettel. Így a hallgatók egyéb forrásokból tájékozódtak a közösségszervezés BA

szakkal kapcsolatos munkaerő-piaci igényről, amelynek adatai közel egybeesnek a szakmai kutatások és felmérések eredményeivel (4. számú ábra), és ez tükröződik a szakra jelentkezés magas számában is. A Nemzeti Művelődési Intézet megyei hálózata és a közművelődésszakmai hálózatokkal (pl. Agóra Műhely, Kulturális Központok Országos Szövetsége, Magyar Közösségépítők Értékszövetsége

Egyesület) való együttműködése révén nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a szakemberhiány csökkentésére hozott intézkedések, az elhelyezkedési lehetőségek, és az ezekre építő közművelődési felsőoktatási képzések ismertté váljanak.

A kutatási kérdésre adott válaszként a két szélső érték közötti („piacképes” (5) és a „nem piacképes” (1) skálán) nézetek megoszlásának átlagos pontértéke 4,18 pont. A lakóhelyi megoszlást tekintve a válaszadók többsége piacképesnek tartja a szakmát minden településtípusban. A fővárosi válaszadók között a kérdés kapcsán megjelenő szórás kevésbé jelentős. A vidéki hallgatók kissé szélsőségesebben gondolkoznak a témában, megadott határértéken belül, jelentősebb szórással.

Kíváncsiak voltunk, hogy a szakra felvételt nyert hallgatók a sikeres karrierépítés szempontjából a képzés legelején mely tényezőket tartják fontosnak, azt megelőzően, hogy az egyetemi oktatással tudatosítanánk bennük egy ideális szakmaképet. A közösségszervezők munkavégzése – jelenleg folyó pályaképvizsgálatunk alapján – elsősorban a kapcsolati tőkére épül, a munkavégzés során nagy szerepe van a kreativitásnak és a szakma iránti alázatnak, a folyamatos fejlődésnek. Az 5. számú ábrán a vá-

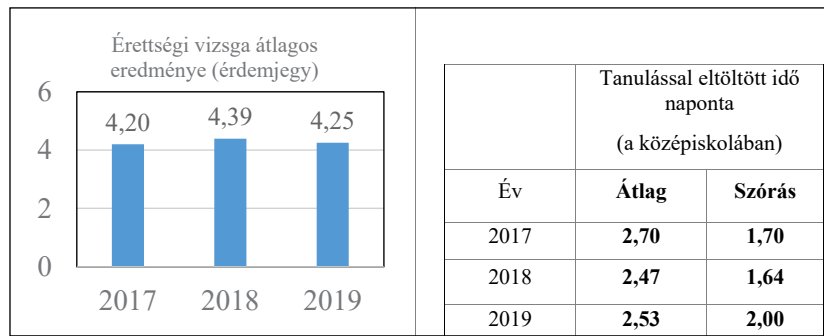
4. számú ábra: A szak piacképességének megítélése
 Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

³ https://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzesek/szakeleirasok/!Szakeleirasok/index.php/szak/18814/vegzes_utani_kilatasok

laszadói gyakoriságnak megfelelő súlyozással ábrázoltuk azt, hogy az egyetemi hallgatók hogyan gondolkodnak ebben a témában. A kitarítás, a kapcsolatok, a diploma, a tanulás, a kreativitás, a szorgalom mellett a megfelelő anyagi háttér kiemelése került hangsúlyos helyzetbe. (Az 5. számú ábrára azon tényezők kerültek, amelyek legalább kétszeres gyakorisági mutatóval rendelkeztek a „Mit gondolsz, melyek azok a dolgok, értékek, amelyek a mai világban a boldoguláshoz, a karrierhez szükségesek?” kérdésre adott válaszként, és a három megadható tényező közül első helyen kerültek kiemelésre a legnagyobb válaszdóval jellemzett periódusban (2018). Az ábra a <https://wordart.com/> applikációval készült.)

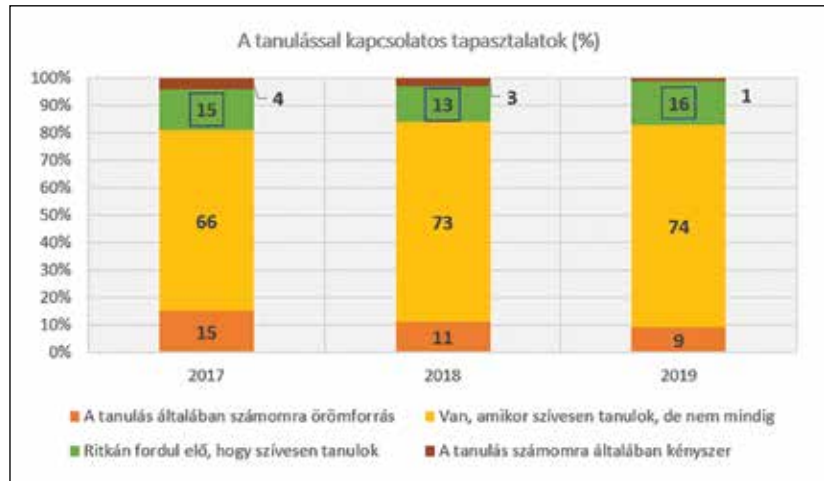
A hallgatók összességükben pontosan érzékelik a közösségszervezési területen a sikeres szakmai karrier megvalósításához szükséges tényezőket, ami jó alapot szolgáltat a hazai utánpótlásnevelés felsőoktatási berkekben történő megvalósításához.

A tanulási eredmények és a tanulási attitűdök vizsgálata azért fontos számunkra, mert a szakelőzményként számon tartott képzések között sokat kritizáltak mind az andragógia, mind a korábbi művelődésszervező képzések hallgatóit, hogy gyengébb tanulmányi eredménnyel jutottak az egyetemi falak közé. A közösségszervezés BA alapszak hallgatói (6. számú ábra) ezzel szemben kifejezetten

6. számú ábra: A tanulással töltött idő és eredményessége

Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

7. számú ábra: A tanulási tapasztalatok kapcsán kialakult attitűd

Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019)

erős középiskolát lezáró tanulmányi eredménnyel (4,2 és 4,35 közötti érettségi átlag), és ezzel párhuzamosan jelentős mennyiségű napi tanulási rutinról számot adó óraterheléssel érkeznek az egyetemre (2,5-2,7 óra naponta). Ez is jó előjelnek tekinthető egy frissen alapított szak szempontjából, és az egyetemi oktatói közösségre helyezi annak felelősségét, hogy ezt a terhelhetőséget a megfelelő tanu-

lási eredmény érdekében optimálisan használja ki.

A nyilvánvaló munkabírásuk és terhelhetőségük ellenére a tanulás-kapcsolatban kissé ambivalens, vagy legalábbis nem teljesen pozitív a hallgatói attitűd. Elenyésző kisebbségben vannak a válaszadók között, akik számára kényszer vagy teher az önfejlesztés (4% alatt), illetve jelentős kisebbséget képviselnek azok a hallgatók, akik ritkábban tanulnak szívesen (13-15%). A kitöltők háromnegyed-negyötöd része számára a tanulás a legtöbb esetben egy pozitív, szívesen vállalt tevékenység, 10 százalékuk pedig kifejezetten örömforrásként definiálja a tanulást (vö. a melléklet táblázatában a szorgalom megelőzi a diploma fontosságát a sikerességi faktorok között).

Az adatelemzésünk során számos paraméter mentén törekedtünk keresztváltozók statisztikailag

5. számú ábra: A sikeres karrierhez azonosított és első helyen kiemelt tényezők (2018, n=329 fő)

Forrás: Közösségszervezés BA bemeneti kompetenciamérés (2017–2019) (lásd: melléklet)

szignifikáns módon alátámasztott összefüggéseinek feltárására. Számos feltételezett esetben nem találtunk végül összefüggéseket, azonban néhány érdekesebb tényező a felszínre került a relációanalízis módszerével:

– A női hallgatóink több mint egyharmada (38%) válaszolta azt, hogy közösség-szervezőként szeretne elhelyezkedni, míg a férfi hallgatóknak csupán az ötöde (21%). A női hallgatóság általánosan közel kétszer olyan elkötelezett szakmai motivációit tekintve.

– A férfi hallgatóinkra ugyanakkor jobban jellemző az utilitarizmus, azaz a hasznosságelv: ők nagyobb arányban kapcsolódtak be úgy a képzésbe (15%), hogy jelenlegi munkájukhoz szükségük van már az alapképzés elvégzésére, a hölgyeknél ez a direkt munkaerő-piaci nyomás a hallgatók kevesebb, mint egytizedénél (8%) jelenik meg a képzés kezdetekor.

– Érdekes és fontos összefüggést fedeztünk fel, amely azonban a hallgatóknak csak egy kisebb hányadát érinti. Azon közösség-szervezés szakos hallgatók, akik szinte minden nap végeznek művészeti tevékenységet, jelentősen nagyobb arányban mondták szükségesnek a szakon szerzett ismereteket munkájukhoz (közel 20%), mint azok, aki nem végeznek ilyen tevékenységet napi szinten (10% körüli és alatti értékek az adott válaszopciók függvényében). A közösségteremtés és hagyományörzés összefüggő feladatrendszerének ellátása szempontjából is előnyben vannak szakértőikhez képest.

– A lakóhelyek típusa és a szakmai elköteleződés alapján is egy érdekes és fontos következtetésre jutottunk: a községekből, falvakból származó vagy ott élő hallgatók 41%-a válaszolta a szakmai elköteleződésük kapcsán, hogy mindenképpen közösség-szervezők szeretnének lenni. Ez a szakmai elköteleződési arány pozitívan tér

el az általánostól. Az eredménye később pozitívan hathat vissza a közművelődési szakemberek munkaerő-piaci hiányának orvoslására (vö. A szakmai végzettséggel rendelkező foglalkoztatottak hiánya a közművelődésben, in. Juhász – Pete, 2018, 39).

Összegzés, javaslatok

Az eredmények alapján elmondható, hogy igen jó tanulmányi eredménnyel érkeznek az egyetemekre a közösség-szervezés szakra jelentkezők, erős érettségi átlaggal és nyelvtudással is rendelkeznek hallgatóink. Fő szakmai motivációjuk a képzéssel kapcsolatban a munkaerő-piaci elhelyezkedés, kifejezetten piacképesnek látják a szakot.

A női hallgatóink jellemzően kétszer olyan elkötelezettek a pályaorientáció tekintetében a szakma iránt a képzésbe való belépéskor, mint férfi hallgatótársaik. A kisebb településeken élők sokkal tudatosabban, nagyobb elköteleződéssel választják ezt a hivatást. A hallgatók 17%-a már rendelkezik korábbi munkatapasztalattal, amely csak részben szakterületi vonatkozású.

Általánosságban elmondható, hogy a szakon tanulók a diplomát a sikeres karrierút egy részének tekintik, azonban tanuláshoz való viszonyuk kissé ambivalens, mintsem teljesen pozitív, azonban terhelhetőség szempontjából munkabíró közösség. Mesterszakos tanulmányok folytatását az elsőéves egyetemisták egynegyede tervezi, amely arány a képzés során növekedhet a szakmai tartalmak megismerése révén.

A jövőre nézve érdemes lenne a kutatást folyamatossá tenni, hogy a hallgatók nézeteinek változásairól folyamatosan képet kaphassunk, illetve összevetni majd a felmérés eredményeit a Diplomás Pályakö-

vetési Rendszer (DPR) vizsgálatával, amint annak a szakra vonatkozóan publikált adatai lesznek, mivel ők a kimeneti oldalon készítik a bemeneti kompetenciaméréssel részben átfedéseket is tartalmazó vizsgálatot.

Hivatkozott források

Fábr György (2014): Kvalitatív és kvantitatív felmérés, országos és regionális reprezentatív attitűd vizsgálatok, elemzések kutatás-fejlesztési szolgáltatás. TÁMOP-7.2.1-11/K-2012-0005 zárótanulmány. Kiadja az Oktatási Hivatal, Budapest, 329p.

Fábr György (2016): *Az egyetem értéke – Felsőoktatási rangsorok és egyetemi teljesítmény*. Budapest, ELTE Eötvös kiadó

Fónai Mihály – Kiss János – Fábrián Gergely (1999): Szociális munkás szakos hallgatók pályaképének néhány eleme. In: *Esély* 10. évf. 1. sz. 114-134.

Fónai Mihály – Zolnai Erika – Kiss János (2005) Munkaérték preferenciák a Debreceni Egyetem hallgatói körében. In: Pusztai Gabriella (szerk.) *Régiós és oktatás európai dimenzióban*. Debrecen, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete

Fónai, Mihály – Kiss, János – Márton, Sándor – Zolnai, Erika (2010): Characteristics of the Work Value Choices of the University Students. In: Fedor, A – Semsei, I (eds): *Twenty Years of Health Care Education and Social Sciences at the Faculty of Health Medical and Health Science Center University of Debrecen*. Nyíregyháza: Faculty of Health Medical and Health Science Center, 38-60.

Juhász Erika – Pete Nikolett (2018): *A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere*. [Tudástár a közösségi művelődésben sorozat 1. kötet.] Budapest, Nemzeti Művelődési Intézet

Kocsis Mihály (2015): *A bemeneti kompetenciák vizsgálata pedagógusjelölt hallgatók körében*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem

Kocsis Mihály – Mátrai Zsuzsa – Zsolnai József (2007): *Survey of the reading comprehension skills of first years student*. IEAE 33rd annual conference, Baku, Azerbajdzsán 16/9-21/9 2007 (http://www.iaea.info/documents/paper_1162d2060d.pdf)

Oláh Attila (1999): *Útmutató a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív (PIK) használatához*. Budapest, ELTE

Oláh Attila (2002): *Holland-magyar összehasonlítás a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív adatai alapján*. Kézirat. Pécs, Pécsi Tudományegyetem

Pusztai Gabriella – Szigeti Fruzsina (szerk.) (2018): *Lemorzsolódás és perzisztencia a felsőoktatásban*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó

Reisz Terézia (2018): Az egyetemre jutás sikertényezői. In. *A felsőoktatási lifelong learning társadalmi és gazdasági haszna: kutatás – fejlesztés – innováció, Mellearn Konferenciakötet*, Budapest, Mellearn Egyesület 114-134.

Melléklet: A szófelhőhöz felhasznált elemek gyakorisági megjelenése a mintában (A kitöltők

által nyitott kérdésre válaszul 1. helyen kiemelve, a 2018. évi válaszadók között)

Tényező	Gyakoriság (első helyen)
Kapcsolatok	30
Kitartás	17
Pénz	15
Magabiztosság	10
Anyagi háttér	9
Kreativitás	9
Szorgalom	8
Diploma	7
Elhivatottság	7
Támogatás	7
Talpraesettség	6
Tanulás	6
Egészség	5
Ismertség	5
Kommunikáció	5
Nyelvtudás	5
Rugalmasság	5
Alázat	4
Család	4
Empátia	4
Határozottság	4
Tudás	4
Alkalmazkodóképesség	3
Ambíció	3
Céltudatosság	3
Folyamatos fejlődés	3
Intelligencia	3
Karizma	3
Motiváció	3
Nyitottság	3

Rátermettség	3
Szerencse	3
Türelem	3
Befolyás	2
Biztonság	2
Furfangosság	2
Protekción	2
Siker	2
Tapasztalat	2

Táblázatok, ábrák és mellékletek jegyzéke:

1. számú táblázat: A kutatási minta – a Közösségszervezés BA hallgatói létszám tükrében

1. számú ábra: Szakválasztási motiváció

2. számú ábra: A hallgatói kiválóság megjelenése

3. számú ábra: A bemeneti nyelvvizsgák száma

4. számú ábra: A szak piacképességének megítélése

5. számú ábra: A sikeres karrierhez azonosított és első helyen kiemelt tényezők

6. számú ábra: A tanulással töltött idő és eredményessége

7. számú ábra: A tanulási tapasztalatok kapcsán kialakult attitűd

Melléklet: A szófelhőhöz felhasznált elemek gyakorisági megjelenése a mintában

DR. JUHÁSZ ERIKA PhD – bemutatkozása a 12. oldalon olvasható

DR. MÁRKUS EDINA PhD – bemutatkozása a 17. oldalon olvasható

DR. BENKEI-KOVÁCS BALÁZS PhD a Budapesti Gazdasági Egyetem KVIK Pedagógiai Tanszékének egyetemi adjunktusa és a Nemzeti Művelődési Intézet kutató-fejlesztő munkatársa. Doktori fokozatát az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájának Andragógia Programjában szerezte meg 2012-ben, első egyetemi diplomát adó képzéseit is az ELTE-n, felnőttképzési szakértő (2007), valamint francia szakos tanár mesterszakokon (2003) végezte el. A felsőoktatásban folyamatosan dolgozik oktatóként közel két évtizede, korábbi munkahelyei a Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája és az ELTE PPK Andragógia Tanszéke.

Budapesti Gazdasági Egyetem – Közösségszervezés alapszak

Az elmúlt évek tapasztalatai (2017–2020)

A Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar Pedagógia Tanszéke **2017-től kezdve indította a közösségszervezés szakot.**

A szak indítását eddig példátlan, széleskörű együttműködés és tudásmegosztás előzte meg a Művelődéstudományi Szakbizottság és vezetője, Dr. Juhász Erika koordinálásával. A Bizottság, amelyben a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársain kívül a szakot indítani kívánó felsőoktatási intézmények képviselői vettek részt, gyakorlatilag modellálta a szak tantervét (amelyet aztán ki-kí a saját specifikumainak megfelelően dolgozott ki), a szakmai gyakorlatok rendszerét, összegyűjtötte a legfontosabb és az ajánlott szakirodalmak listáját, és egy közös tudásbázist hozott létre. A szak kiegyensúlyozott ismereteket ad a bölcsészeti- és társadalomtudományok széles kínálatából, amelyek sokat segítenek abban, hogy hallgatóink a felmerülő problémákat összetett módon tudják szemlélni és rájuk megoldásokat találni. (1. kép)

A 2017-ben indult közösségszervezés szak, ha lehet, még népszerűbb lett, mint elődje, az

1. kép

andragógia szak. Országos felvételi statisztikák bizonyítják, hogy a **KVIK képzése nagyon keresett** a jelentkezők körében, hiszen az első évben 50, majd a következő években megbízhatóan **folyamatosan 130 fő feletti volt a szakra jelentkezők száma.** A közösségszervezés szak, bár tudományterületi besorolás szerint a bölcsészettudományi képzési területhez tartozik, a képzés tartalmát tekintve szervesen kapcsolódik más alapképzési

szakjainkhoz, ahogy ezt a szakon oktatott tárgyak is mutatják (pl.: kulturális turizmus, pénzügyek, szervezés, vezetés, menedzsment – vállalkozások alapítása, irányítása stb.), és talán ebben rejlik a BGE KVIK egyik vonzereje a budapesti képzési helyszínen kívül.

A BGE KVIK mindig is nagy hangsúlyt fektetett a **piacképes, gyakorlatorientált tudás** átadására, a szakmai kompetenciák fejlesztésére.

A Nemzeti Művelődési Intézet kiterjedt közművelődési szervezeti kereteivel és szakember-potenciáljával kiemelkedően alkalmas partner a gyakorlati tapasztalatok gyűjtésére, amelyre terepet, lehetőséget biztosít hallgatóink és oktatóink számára egyaránt. Az együttműködés több szinten valósult meg eddig is, hiszen a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett szakmai programokon hallgatóink és tanáraink is több alkalommal képviseltették magukat. Támogatást kaptunk a hallgatók szakmai gyakorlatának szervezésében, és mikor a tanszék munkaerőhiánnyal küzdött, új kollégák ajánlásával, vendégelőadók biztosításával, közös tananyagfejlesztéssel segítettek a munkánkat. A Nemzeti Művelődési Intézet vezetősége és BGE KVIK Pedagógia Tanszéke egyaránt fontosnak tartotta, hogy az együttműködések rendszeressé váljanak, és e gondolat eredményeképpen a partneri viszony a 2020. évben **Együttműködési keretmegállapodás** által nyert megerősítést.

Hallgatóink számos, főképp a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett programon is részt vettek, mint például a Székesfehérváron megrendezett **Közművelődési Szakmafejlesztési Szabadegetemen, a Látóutakon, a Durkó konferencián, a Durkó Szakkollégiumban.**

Az elmúlt időszakban hallgatóink nagyon pezsgő diákéletet éltek, ebből szeretnék néhány fontos pillanatot feleleveníteni.

A **Kari Napok** keretében, 2018. április 18-án megrendezésre került a tradicionális **Szakmai és Kulturális vetélkedő**, amelynek apropóját a 21. oroszországi labdarúgó-világbajnokság adta, ám a feladatok nem csak a focihoz, sporthoz kapcsolódtak, hanem általában véve Oroszországhoz. Terítékre került az orosz kultúra, történelem, irodalom, gasztronómia és úrkutatás is. A közösségszervezés szakos

2. kép

hallgatók lelkesen és nagy erőbedobással igyekeztek minél színvonalasabban teljesíteni a feladatokat. (2. kép)

A **Kutatói Napokon** 2018. április 6-án a Közösségszervezés szak hallgatói „Az Éneklő Indián” címmel **Cseh Tamás emlékestet rendeztek**. Az esemény aktualitását Cseh Tamás születésének 75. évfordulója szolgáltatta. Az emlékest méltó megünneplése volt a zeneszerző, énekes, színész életének és pályafutásának, amelyen a diákok ismertették a legfontosabb életrajzi adatokat, érdekességeket, és igyekeztek csaknem teljes képet adni Cseh Tamás művészi karakteréről. Az előadások középpontjában a zene mint közösségteremtő és összetartó erő állt, valamint a szerző közösségformáló tevékenysége a zene és az indián életmód iránti rajongásán keresztül. Az emlékest főszereplője a „**Magácska**” (hallgatói) **zenekar** volt, amely Cseh Tamás, valamint saját szerzésű dalokat adott elő, megteremtve a hangulatot az ünnepléshez. A Nemzeti Kulturális Alap meghívott munkatársa részletesen ismertette a Cseh Tamás programot, és az ezt követő pódiumbeszélgetés során sok egyéb érdekességet árult el az NKA kulturális, zenei terveiről, a lehető-

ségekről. Bepillantást nyerhettünk abba, hogy hallgatóink az egyetemi tanulmányaikon kívül mi mindenrel foglalkoznak, milyen kapcsolatrendszerük van, és hogy mi áll az érdeklődésük fókuszában. A közösségszervezés szakos hallgatók először „léptek színre” az egyetemi tudományos-kulturális térben, és sikerült tanúbizonyságot tenniük a szervezőkészségükről, tehetségükről, hiszen egy nagyon színvonalas, gazdag és élvezetes programot állítottak össze és adtak elő.

Szintén a **Kutatói Napok** keretén belül, 2019. április 25-én Tanszékünk „**Kortárs művészek üzenete**” címmel rendezett pódiumbeszélgetést az elsőéves közösségszervezés szakos hallgatók segítségével. Úgy gondoltuk, hogy a rendezvény kiváló terepet kínál arra, hogy hallgatóink a gyakorlatban, „élesben” is próbára tegyék tudásukat. A mindvégig izgalmas pódiumbeszélgetésben négy művész vett részt: Csámpai Rozália festőnő, Szőke Péter Jakab festő, Devich Gergő klasszikus zenész és Kanalas Dániel színész. A beszélgetés témája elsősorban az emberi, erkölcsi értékek fontossága és a művészetek szerepe volt egy humánusabb létforma kialakításában a mai világban. Milyen lehetőségei vannak egy

művésznek megtalálni a saját közönségét, megszólítani a fiatal generációkat? Melyek az igazán inspiráló pillanatok? Milyen támogatást várhatnak műveik népszerűsítéséhez? A beszélgetést egy elsőéves közösség-szervezés szakos hallgató moderálta egyszerre szórakoztatóan és színvonalasan. A rendezvény iránt igen nagy volt az érdeklődés, hiszen a hallgatóság teljesen megtöltötte a Markó utcai aulát.

A **Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar** 2019-ben ünnepelte fennállásának **50. évfordulóját** és ebből az alkalomból nagyszabású ünnepsorozatot rendezett. Ennek egyik kiemelkedő momentuma volt a „Születésnap buli”, amelynek célja a BGE szakmai kínálatának bemutatása volt, és amelyre az egész ország területéről hívtunk meg középiskolás diákokat. A szervezőcsapat derékhadát a közösség-szervezés szakos hallgatók tették ki, segítségükkel problémamentesen sikerült eligazítani a több száz fős tömeget.

Örömmel értesültünk róla a nyár folyamán, hogy a Pedagógia Tanszék által a Nemzeti Művelődési Intézet kutatócsoportok számára meghirdetett pályázatra benyújtott kutatási anyagát a Nemzeti Művelődési Intézet Bírálóbizottsága támogatásra méltónak találta. A beadott pályázat címe: **„A helyi értéktárak, kulturális örökségek szerepe a helyi közművelődésben és közösségépítésben a váci és dunakeszi kistérségekben”** (Fót, Göd, Vác). Az empirikus vizsgálatot két kistérségre (dunakeszi és váci kistérség), és azon belül is három városra (Fót, Göd és Vác) és közvetlen környékükre korlátoztuk térbeli kiterjedésében. Célunk egyrészt az értékek kapcsán az érzelmi és kognitív viszonyulások feltárása, a nemzeti értékeknek és a kultúrának a gazdaságélénkítő hatásáról való gondolkodás megismerése, és

3. kép

a storytelling módszerének alkalmazásával az értékek kapcsán vonzó narratívák gyűjtése, amelyeket a helyi közművelődési intézményhálózat munkatársai is hasznosítani tudnak munkájuk során. A pályázati anyag benyújtásának egyik fő feltétele volt, hogy egy közösség-szervezés szakos hallgatónak is szerepelnie kell benne. Választásunk egy HÖK tagra esett, akiről már a fentiekben említett programok esetén is bebizonyosodott, hogy lelkiismeretes és segítőkész, ráadásul Bács-Kiskun megyében (Imrehegy) már maga is részt vett helyi értéktár programban.

Természetesen a közösség-szervezés szakos hallgatókra nem lehet egy sémát ráhúzni, de abban az összes kolléga egyetért, hogy nagyon **lelkesek, dinamikusak, kreatívak** (sokan közülük előadóművészek, színészek, zenészek, illetve a médiában dolgoznak), van

bennük **felelősségérzet és hivatástudat**, szeretnének a szakmájuk csúcsára kerülni, fontosnak tartják az egyéni teljesítményt és a közösségi megtapasztalást is. Ebből adódóan sokan tagjai a Hallgatói Önkormányzatnak is, illetve szívesen vállalnak Tudományos Diákköri munkát is. Nagyon nyitottak arra, hogy konkrét, jól hasznosítható, gyakorlati tudásra tegyenek szert. E tekintetben elég eltérő az előzetes tudásuk, van, aki már évek óta részt vesz különböző rendezvények szervezésében és bőséges szakmai kapcsolatrendszerrel rendelkezik, van, aki még csak most próbálgatja e téren a szárnyait. (3. kép)

Azt gondoljuk, hogy a Budapesti Gazdasági Egyetemen belül a közösség-szervezés alapszak **komoly presztízszt** vívott ki magának az elmúlt időszakban, és hogy hallgatóink az intézmény életét egy külön színnel gazdagították.

DR. FARKAS JULIANNA PhD az ELTE Bölcsészettudományi Karán 1988-ban szerzett magyar-latin szakos tanári diplomát. 1996-tól a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karának Pedagógiai Intézetében dolgozott, 2006-tól 2015-ig mint intézetvezető és tudományos dékán-helyettes, 2006-tól napjainkig mint a Pedagógia Tanszék vezetője. Az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájában „Értékazonosság és értékkülönbség a világi és egyházi középfokú oktatásban” című disszertációját 2005-ben „summa cum laude” védte meg, amely később könyv formában is megjelent a Balassi Kiadó gondozásában. A közgazdász tanár szak és a közösség-szervezés szak felelőse. Tagja a Közművelődési Bizottságnak, a Tanárképzők Országos Szövetségének, valamint a Magyar Rektori Konferencia Pedagógusképzési és Bölcsészettudományi Bizottságának.

DR. JUHÁSZ ERIKA
DR. MÁRKUS EDINA

Képzések a Debreceni Egyetemen, különös tekintettel a közösség szervezés alapszakokra

Múlt – jelen

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszéke első képzése a Durkó Mátyás és munkatársai által életre hívott népművelés szak volt. 1956 óta folyik ilyen jellegű képzés egyetemünkön, itt jött létre az országban először a képzés. Az eltelt több mint hat évtizedben a népművelés szak folytatásaként értelmezhető közművelődési előadó, művelődési és felnőttképzési menedzser, művelődésszervező egyetemi szakokat gondoztuk. A 2006-os bolognai átalakulás óta alap- és mesterszakokért egyaránt felelős a tanszékünk: kezdetben az andragógia alap- és mesterszakot, ma a közösség szervezés alapszakot, a közösségi művelődés tanári mesterszakot, az andragógia mesterszakot, valamint a kulturális mediáció mesterszakot gondozzuk. Így elmondható, hogy a Debreceni Egyetemen 1956-tól folyamatosan működik a felnőttek képzésével és működésével foglalkozó egyetemi képzés, országos bevezetésétől, 1993 óta pedig doktori képzés is.

2017-től indulhatott országosan a közösség szervezés alapszak. A Debreceni Egyetemen egyre nő-

vekvő érdeklődés övezi a szakot. A felvételi adatok alapján évről évre nő a jelentkezők és a felvett hallgatók száma, 2017-ben a 42 főt, 2019-ben pedig már a 60 főt is elérte a felvettek száma.

Kulturális közösség szervező és humánfejlesztő szakirányokat választhatnak nálunk a 3. félév végén a hallgatók. Tapasztalatunk az, hogy addigra kialakul: a kulturális vagy a felnőttképzési terület iránt élénkebb-e a hallgatók érdeklődése, tehát szerencsés ez a másfél év utáni választási lehetőség. Érzékelhető, hogy számos hallgató mindkét szakirányt szívesen elvégezné, mindkét irány érdeklő, és ezáltal két szakmai területhez kapcsolódó végzettséget is szerezhetnének, erre azonban jelenleg nincs lehetőség. A Debreceni Egyetemen hozzávetőleg ugyanolyan arányban választják a két szakirányt. Az is ideális helyzet, hogy mindkét szakirányra épülően van mesterszakunk is (andragógia MA és kulturális mediáció MA), és a doktori képzési szint is elérhető az Egyetemünkön a tudományos, kutatói életpálya iránt érdeklődőknek a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Nevelés- és Művelődéstudományi Programjában.

Szilárd elméleti alapon nyugvó gyakorlati képzés – projektszemléletű oktatás

Az alapozó elméletibb jellegű első két félév során számos lehetőséget nyújtunk a hallgatóinknak, hogy megismerjék a város, sőt a régió kulturális és felnőttképzési intézményeit, tesszük ezt egy-egy óra keretébe ágyazva és külön intézménylátogatási kurzusokon mind kulturális, közművelődési intézményeknél (közte a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságán), mind felnőttképzési és HR-egységeknél. Az intézménylátogatások nagymértékben segítik a szakmai gyakorlatok helyszínének kiválasztását, információkat adva az egyes intézményekről, szervezeteikről, valamint a személyes találkozások segítségével kapcsolati tőkét teremtve. Sok esetben visszahívunk volt hallgatóinkat órai és rendezvénykeretekben is, hogy beszéljenek a tapasztalataikról. Az alapok elsajátítása mellett tehát már próbálunk a szakma bemutatására törekedni. Majd a gyakorlati tantárgyak keretében egyre

több projektszemléletű feladatot, elemet építünk be. Ilyen tantárgyi projekt keretében született meg a Falusétával a településfejlesztésért kötet. A közösségi művelődés módszertana tantárgy keretében a hallgatók megismerkedtek a közösségi művelődés fogalmával, gyakorlatával, valamint a közösségi művelődés során alkalmazott módszerekkel, ezen túl azonban a kurzus lehetőséget teremtett a részletesen megismert módszerek gyakorlatban történő alkalmazására, projektmunkára. A hallgatók közül legtöbben a Faluséta módszert választották, amellyel elkészítették egy kiválasztott település komplex települést bemutató programját. Marosán Gréta nemzeti felsőoktatási ösztöndíjas hallgatónkkal közösen egy elektronikus kiadványt szerkesztettünk az ily módon létrejött faluséta programokból. Faluséta a településfejlesztésért címmel jelent meg a kiadvány, amelyben 20 tanulmány a hallgatók munkája. A kurzus és a kötet a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságával együttműködésben valósult meg. (1. kép)

2. kép: Közösségi felmérés Földesen

A megye és időnként a szomszéd megyék településein közösségi felmérést végeznek a hallgatóink közösségfejlesztési tematikájú tantárgyaik terepmunkáin. Legutóbb Földesen jártunk, ahol megismerhették a település múltját, jelenét, jövőbeli elképzeléseit a település vezetői, intézményvezetői bemutatása által, falusétával megismerték a település szerkezetét, jeles intézményeit, sőt mendemondáit. Ezt követően pedig háztartási kérdőíveket készítettek a lakosokkal, megismerve véleményüket, javaslataikat a falu fejlesztési lehetőségeiről. Estétként közösségi programokon vettek részt, amelyben közös néptánc tanulás is helyet kapott. (2. kép)

A tanszékünk által szervezett konferenciákon a hallgatók részt vesznek, de nem passzív megfigyelők csupán, hanem aktívan bekapcsolódnak különböző munkafolyamatokba. Összekapcsoljuk így a rendezvényszervezés elméleti ismereteit és gyakorlatát, a gyakorlati jegyüknek feltétele is ez a gyakorlati munka, amelyre nemcsak a tanszéki rendezvényeken, hanem az egyetemi rendezvényeken is lehetőséget biztosítunk (pl. Állásbörze, DExpo, Campus Fesztivál stb.). (3. kép)

Kutatások, együttműködések

Az oktatás és a kutatás szorosan összekapcsolódó tevékenységekként vannak jelen a Debreceni Egyetemen. Kiemelt feladatnak tekintjük a tehetséggondozást, amelynek több kerete adott hallgatóinknak, így pl. bekapcsolódhatnak a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programjába (DETEP), valamint a Hatvani István Szakkol-

3. kép: Hallgatóink tapasztalatszerzése konferencián

Falusétával a településfejlesztésért

1. kép: Falusétával a településfejlesztésért kötet borítója

légió, a tanszéki Tudományos Diákköri Műhely, valamint a Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központ (CHERD) munkájába. Az oktatóink tudományos tevékenységük, doktori és egyéb kutatómunkájuk eredményeit az oktatásban felhasználják, prezentálják a hallgatók felé. A hallgatóknak számos lehetőségük van személyesen is bekapcsolódni ezekbe a kutatásokba, amelyek révén személyes tapasztalataik során tanulnak. Külön kurzus, a Nevelés- és művelődéstudományi kutatások szolgálja ezt a tevékenységet.

Az utóbbi években eredményesen pályázik a Bölcsészettudományi Kar a Nemzeti Tehetség Program felsőoktatási témájú pályázatán, ennek keretében a hallgatóink számára tudománymenedzsment, tudományos szerzés, tudománykommunikáció témakörben 20 órás kurzusokat tartunk. Az Egyetem Soó Rezső Kutatóházában, Síkfőkúton műhelymunkát szervezünk, amelyben az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készítjük fel a hallgatóinkat, és karriertervezési ismereteket adunk át nekik, főként résztvevő-központú módszereket alkalmazva. (4-5. kép)

A kutatásokban, kutatási együttműködésekben kiemelt szerepe van 2019-től a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos és Kutatási Programjának. 2019-ben három egyéni kutatói pályázatot nyertek el tanszékünk hallgatói és témavezetőik (Fekete Rita – témavezetője dr. Juhász Erika, Halász Dániel – témavezetője dr. Herczegh Judit, Marosán Gréta – témavezetője dr. Márkus Edina), 2020-ban pedig újabb három hallgatói egyéni kutatói pályázat (Kiss Edit – témavezetője dr. Márkus Edina, Oszterman Dorottya – témavezetője dr. Erdei Gábor, Pető Lilla – témavezetője dr. Juhász Erika), valamint kutatócsoportos pályázat (Helyzetkép az erdélyi magyar kulturális intéz-

4. kép: Országos Diákköri Konferenciára szánt pályamunka bemutatása a Soó Rezső Kutatóházban

5. kép: Karriertervezési tréning a Soó Rezső Kutatóházban

ményrendszerrel címmel) nyertesei lehettünk.

Évről évre tanulmányi útra invitáljuk a hallgatóinkat, ahol a kulturális és felnőttképzési terület országos hatókörű intézményeit látogatjuk meg Budapesten alkalmanként egy, illetve kétnapos program keretében. (6. kép)

Együttműködési hálózata kiemelkedő a tanszékünknek. Számos kulturális és felnőttképzési

szervezettel, intézménnyel munkálkodunk együtt az előzőekben bemutatott tevékenységekben (intézménylátogatás, közös kurzusok, szakemberek meghívása, látóút stb.), és az általuk szervezett tevékenységekben, megvalósított projekteknél. Támogatjuk kölcsönösen egymást a gyakornoki, szakmai gyakorlati rendszerben, szakmai tanácsadásban, ismeretterjesztésben, előadások tartásában.

6. kép: Tanulmányi kiránduláson a Művészetek Palotájában

Az együttműködésekben lehetőség nyílik határon túli magyar partnerszervezetekkel kapcsolatba kerülni, oda ösztöndíjasként vagy gyakoronokként bedolgozni, valamint az Erasmus ösztöndíjak segítségével a világ számos pontjára eljuthatnak hallgatóink résztanulmányok teljesítésére Lengyelországtól Spanyolországig, Angliától Koreáig. A számos együttműködésben az elmúlt öt évben kiemelkedő a Nemzeti Művelődési Intézettel való együttműködésünk közös kötetekben, szakmai gyakorlatban, az Intézet által szervezett közös-

ségszervezés táborokban, tudományos kutatásokban. Emellett kiemelhetjük a civil szervezetekkel való együttműködések. A Tanszék hallgatói által az 1990-es évek elején alapított Nullpont Kulturális Egyesület munkájába vonjuk be a hallgatókat, valamint számos szervezettel szervezünk közösen programokat, vagy kapcsolódunk be az általuk szervezett tevékenységekbe (pl. KultúrÁsz Közhasznú Egyesület, Köz-Pont Egyesület, Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete, Életvonal Alapítvány). (7. kép)

7. kép: Tanulási Fesztiválon a KultúrÁsz Közhasznú Egyesülettel és Nullpont Kulturális Egyesülettel együttműködésben

Ismerkedés, szabadidő, rekreáció

A hallgatókkal közösen számos programot szervezünk, így „munka” közben tanulnak. Bekapcsolódunk a szeptemberi Kutatók éjszakája országos rendezvénysorozatba önálló programokkal, amellyel a középiskolások, más szakos egyetemi hallgatók és Debrecen lakossága számára is elérhetővé tesszük a szakmánk egy-egy szeletének érdekes, és közérdeklődésre számot tartó kutatási eredményeit. (8. kép)

Minden induló évfolyamnak csapatépítő tréninget tartunk, és vetélkedővel egybekötött szakeket rendezünk. Ennek szervezésével mindig az aktuális másodévfolyamot bízunk meg. (9. kép)

A Debreceni Egyetem középiskolás beiskolázási rendezvényén a DExpo-n is vállalnak feladatokat a hallgatóink, többek között egy egyetemismereti óriás társasjáték játékmesterei. Ezt a társasjátékot egy korábbi, még andragógia szakos évfolyam készítette a Debreceni Egyetem Rendezvénykoordinációs és Alumni Központ

8. kép: Kutatók éjszakája 2017-es tanszéki rendezvényének plakátja

9. kép: Szakest a Nagyerdei Víztoronyban

megbízásából, és azóta is sikeresen használjuk minden egyetemi rendezvényen. (10. kép)

Minden évben egy könyvfenyőt építünk a Főépület Díszudvarához közeli tanszékünk előtt az ünnepre hangolódva, valamint már 7 éve Adventi készülődés programon közösen búcsúztatjuk az évet. Itt a hallgatókkal közösen díszeket készítünk, saját készítésű sütemények és ronda pulcsik versenyeznek, és vendégül látunk hátrányos helyzetű gyerekeket, fiatalokat, velük töl-

tünk egy délutánt. Évente kiválasztunk egy támogatásra méltó szervezetet, és számukra gyűjtést is szervezünk: hol tartós élelmiszereket, hol édességeket, hol játékokat (pl. Reménysugár Gyermekotthon lakóinak, Nagylétei óvodásoknak, BikeMaffia által ellátott hajléktalanknak). (11. kép és 12. kép)

Májusban Szaknapokat szervezünk, általában a harmadéveseink bevonásával. Ebben a programsorozatban kötetlenebb formában szakmai és kulturális programokon is-

10. kép: Egyetemismereti óriás társasjáték hallgatóink vezetésével

merhetik meg a szakmát és egymást hallgatóink. Ilyenkor visszahívunk volt hallgatóinkat, hogy beszámoljanak eredményeikről, a munkaerő-piac elvárásairól, és egy-egy rendhagyó előadást vagy foglalkozást tartsanak. (13. kép és 14. kép)

A hallgatóknak önmegvalósításra is van módjuk. Például a Filmeszé elnevezésű filmklub teljesen hallgatói kezdeményezésre indult el, alulról szerveződik. Az ötletet Ondi Árpád hallgatónk találta ki, de a megvalósítást a csoport tagjai közösen végzik. A filmklub lényege, hogy egy olyan közösség jöjjön létre, ahol kötetlenül beszélgetnek filmekről egymással a csoport tagjai. A karantén időszak alatt is heti rendszerességgel működik a klub online platformon keresztül.

11. kép: A hallgatók által épített könyvfenyő a tanszéki folyosón

12. kép: Adventi készülődés

13. kép: Juha Richárd Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész által vezetett szoborséta a Debreceni Egyetem campusán

Szintén a karantén idején, 2020 áprilisában online Költészet Napi programot szerveztünk hallgatóinkkal közösen, és 2020 őszén pedig online Fotópályázatot hirdettünk az Én egyetemem címmel. (15. kép)

Összességében elmondhatjuk, hogy a közösségszervezés szak indítása óta igen sikeres 3 év van mögöttünk. A növekvő hallgatói

létszám, a felvett hallgatóink kezdeményező szemlélete, elhivatottsága, a sok közös tevékenység tartalmas éveket nyújthat számunkra. Az első végzett közösségszervezés szakos hallgatók (30 fő) köréből több mint fele tanul tovább, 11 fő

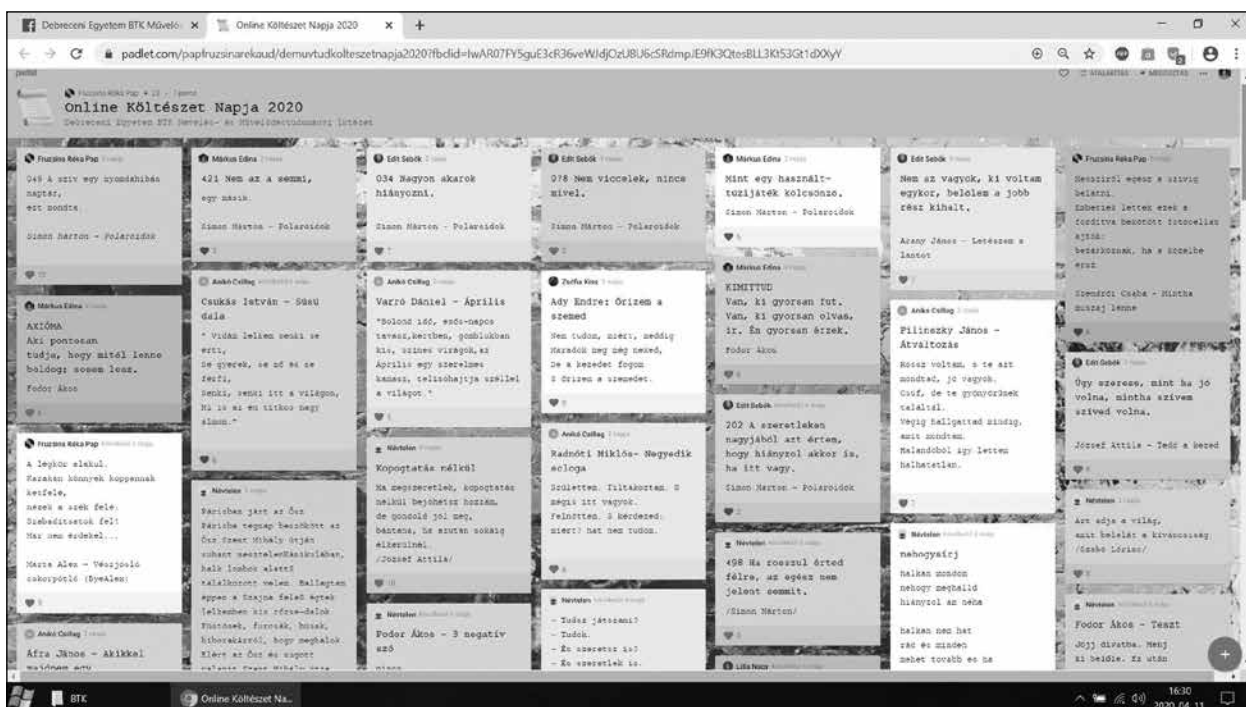
DR. JUHÁSZ ERIKA PhD – bemutatkozása a 12. oldalon olvasható

DR. MÁRKUS EDINA PhD – bemutatkozása a 17. oldalon olvasható

14. kép: Beszélgetés volt hallgatóinkkal és debreceni sikeres vállalkozókkal a munkaerő-piaci elvárásokról

a kulturális mediáció MA szakon, 7 fő az andragógia MA szakon folytatta tanulmányait, ami szintén jól mutatja a hallgatók elkötelezettségét, szakmai motivációját, mivel a mesterszakos továbbtanulási arányoktól (országosan szakonként eltérő, de átlagosan kb. 30%-os) jelentősen magasabb a továbbtanulási arányuk.

15. kép: Online Költészet Napja 2020

Közösségszervező szak az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karán

Az elmúlt évtizedekben a kultúra értékeiben, minőségében és mennyiségében is átalakult, és ennek köszönhetően módosultak a kultúrafogyasztási szokásaink is. A kultúra és különböző dimenzióinak változásai a közösségi művelődés szakmaterületén belül is újabb kihívásokat jelentettek. 2011–2012-ben indult az az alapvető innovatív folyamat a szakmán belül, amelynek egyik legfontosabb, meghatározó eleme a felsőfokú szakemberképzés újragondolása volt. Bologna után az önálló népművelő, művelődésszervező szakok megszűntek, és ebben a helyzetben a közművelődés felsőfokú képzése az andragógia képzés szakirányaként maradt csupán életben. Ebben hozott azután gyökeres változást az új szak megjelenése. Az új szakmai elvárásoknak megfelelően – a korábbi közművelődéstől gyökeresen eltérően – a közösségszervező kulturális szakemberek, nemcsak és nem elsősorban rendezvényeket szerveznek, hanem képessé válnak majd a társadalmi kohézió helybéli erősítésére, támogatják, védik és építik a helyi közösségeket, be tudnak kapcsolódni a gazdaságfejlesztési folyamatokba, fejleszteni képesek az egyéni és közösségi kompe-

tenciákat, és felkészültek a tanulás és művelődés magas szintű lokális megszervezésére és támogatására. A területen megjelenő szakemberigény a 2010-es években életre hívta a közösségszervezés alapszakot, amely egyrészt átvette a hazai alapképzési palettából kivezetett művelődésszervező, illetve andragógia alapszak művelődésszervező szakirányának szerepét, másrészt további ismeretek, képességek és attitűdök formálását célozta meg.

A közösségszervezés BA szak az ELTE PPK Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézetében 2017-ben indult útjára. A korábban a Kar gondozásában futó művelődésszervező és andragógia BA szak előzményeit figyelembe véve sikerült a szakmai és oktatói tapasztalatokat hatékonyan integrálni az új szak tantervébe és tanítási folyamataiba. Azonban ki kell jelenteni, hogy ez a szak mégis más, hiszen olyan kulturális, közösségi és közművelődési elemekkel bővült a kurzusok listája, illetve azok tematikája, amelyek alapvetően sokkal színesebb és szerteágazóbb lehetőségeket nyújtanak az erre a szakra jelentkezők számára. Ez a sokszínűség amennyire vonzó a hallgatóink számára,

épp ugyanannyira elbizonytalanító is, hiszen ezzel olyan felelősség kerül a kezükbe, amellyel tudniuk kell élni. Folyamatosan nyitottnak kell lenniük a változó világra, részesei kell lenniük az őket körülvevő kulturális – közösségi – közművelődési folyamatoknak, aktív részvétellel reagálniuk kell az őket körülvevő eseményekre, amelyre a szak oktatói és a szakmai gyakorlatok alapos felkészítést, kompetencia- és önismereti fejlesztést nyújtanak, de a lépést a hallgatóknak maguknak kell megtenniük. Oktatóink mindig arra buzdítják a hallgatókat, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt, hogy hozzák ki a szakból a legtöbbet, hiszen a közösségszervezés szakmai jövője olyan lesz, amilyenné ők alakítják. Ezt a felhívást a hallgatóink többsége kihívásként éli meg, és az elhivatottak nem ijednek meg a feladattól. (1. kép)

A képzés kurzusai során nagy hangsúlyt fektetünk az általános alapozásra, a szakmai törzsképzésre, valamint a szakirányos kurzusokra egyaránt. Mintatantervünket az első évfolyam záróvizsgálata után áttekintettük, és kismértékben korrigáltuk az oktatók és a hallgatók tapasztalatainak és

1. kép

visszajelzéseinek mentén, egyúttal beépítettük a mobilitási ablakot, amely segíti hallgatónk nemzetközi mobilitásban való részvételét. A szakdolgozatok javasolt témái is a fent leírt célok és szakmai elvárások szellemében kerültek kialakításra. Hallgatónk leggyakrabban az informális és nem-formális tanulás különböző szintereiről, az önkéntességről, a közösségfejlesztés elméleti és gyakorlati kérdéseiről, kultúrafogyasztási szokásokról szóló témákban írnak szakdolgozatot.

Az ELTE PPK közösség-szervező alapszak a számok tükrében

Az első közösség-szervező évfolyam 2017 szeptemberében kezdte meg tanulmányait az ELTE-n. Nappali tagozaton 50, levelező tagozaton 35 hallgató nyert felvételt a budapesti képzési helyszínre, míg 7 nappalis és 8 levelezős Szombathelyen kezdhetette meg tanulmányait. Első évfolyamunk közösség-szervező szak humánfej-

lesztés szakirányra nyert felvételt, azonban a 2018-ban beiratkozott hallgatók számára már mindhárom szakirány (humánfejlesztés, kulturális közösség-szervezés, ifjúsági közösség-szervezés) választására lehetőség nyílt. A képzés kezdete óta folyamatos az érdeklődés a szak iránt mind Budapesten,¹ mind Szombathelyen,² a felvett hallgatók létszáma növekszik. Szakirányaink közül vitathatatlanul a kulturális közösség-szervezés szakirány a legnépszerűbb, míg a tavalyi szakirányválasztási időszakban az ifjúsági közösség-szervező szakirányt a csekély érdeklődés miatt nem indítottuk.

Szakmai gyakorlatok az ELTE PPK közösség-szervezés BA szakán

A szakmai gyakorlat célja, hogy a hallgatók a közösség-szervezés különböző intézményeinek mindennapi munkáját megismerjék, azok munkájába tevékenyen bekapcsolódjanak, és szintetizálják, a gyakorlatban alkalmazzák a

különböző tantárgyi keretek között elsajátított ismereteiket, erősítsék szakmai kompetenciáikat, bekapcsolódjanak az intézményekben futó projektekbe, illetve önállóan kezdeményezzenek projekteket.

A szakmai gyakorlat időtartamát és tartalmi követelményeit jogszabály határozza meg, amelynek alapján a közösség-szervezés BA szakon 80+160 óra (4. és 5. félév) keretében van lehetősége hallgatóinknak szakmai tapasztalatot szerezni.

A 160 órás szakmai gyakorlat leginkább abban különbözik a 80 órás szakmai gyakorlattól, hogy míg a 80 órás gyakorlat inkább általánosan a kulturális, közösségi és közművelődési, humánfejlesztési intézmények ismerete tevékenységi köreinek tanulmányozására, egy-egy konkrét szakmai (kulturális, közösségi és közművelődési, humánfejlesztési) feladatkör saját élményen alapuló megtapasztalására vonatkozik, addig a 160 órás gyakorlat célja *humánfejlesztés szakirányon* az oktatási, képzési, fejlesztési és a tanácsadási területre specifikusan nagyobb hangsúlyt fektet, és elvárja a hallgató egyéni szakmai tevékenységének a megvalósítását; *kulturális közösség-szervezés szakirányon* a képzés célja szerint a kulturális – közösségi – közművelődés területeire már az előzetes ismeretekre alapozva, specifikusan nagyobb hangsúlyt fektet, és elvárja a hallgató egyéni szakmai tevékenységének a megvalósítását.³

A szakmai gyakorlat alatt az intézményi és a vállalati munkatársaknak módjuk nyílik alaposabban megismerni a hallgatók szakmai képességeit, emberi adottságait, felmérni tudásszintjüket, problé-

1 Nappali tagozaton a felvettek száma: 2018 – 52 fő, 2019 – 78 fő, 2020 – 100 fő, levelező tagozaton a felvettek száma: 2018 – 51 fő, 2019 – 50 fő, 2020 – 45 fő

2 Nappali tagozaton a felvettek száma: 2018 – 6 fő, 2019 – 16 fő, 2020 – 14 fő, levelező tagozatra 2018-ban 12 főt vettünk fel, az elmúlt két tanévben levelező formában nem indult

3 Forrás: ELTE PPK Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézet weboldala: <https://fti.ppk.elte.hu/content/kozossagszervezes-ba-szakmai-gyakorlat.t.5381?m=2422>

mamegoldó képességüket. Így a szakmai gyakorlat jó alkalom lehet arra, hogy alapja legyen egy munkavállalói utánpótlás-bázisnak, mivel a rövid idejű felvételi interjúk helyett megbízható információk és tapasztalatok alapján dönthetnek a jelöltek alkalmasságáról. Az eddigi ilyen irányú tapasztalatok biztatóak, több esetben a hallgatók a végzés után ahhoz az intézményhez/vállalathoz mentek dolgozni, ahol szakmai gyakorlatukat végezték. Ugyanakkor jellemző, hogy a szervezetek szakmai problémáik megoldásához segítségként használják a hallgatókat. Sok esetben célá vált olyan, a munkáltató számára fontos feladatot kitűzni a hallgatók elé, amelynek előkészítésével a szakmai gyakorlaton, részletes kifejtésével és megoldásával pedig a szakdolgozatban foglalkoznak.

Nagy öröm számunkra, hogy szakmai gyakorlatos partnereink között számos olyan nagymúltú, jelentős kulturális intézmény szerepel, mint a Nemzeti Művelődési Intézet, a Győri Balett, a Magyar Nemzeti Múzeum, a Természetrajzi Múzeum, a MOM Kulturális Központ Nonprofit Kft., a Vigyázó Sándor Művelődési Központ, a Vígyszínház Nonprofit Kft., illetve olyan együttműködő partnerekkel dolgozhatunk, mint az E.ON Hungária Zrt., a SOTER-LINE Oktatási Továbbképző és Szolgáltató Kft., valamint a Budapesti Komplex Szakképzési Centrum.

Fontos kiemelni stratégiai együttműködési megállapodásunkat a Nemzeti Művelődési Intézettel, amelynek keretében az elmúlt években sokoldalú együttműködés alakult ki a két szervezet között. A Művelődési Intézet a partneri viszonyon belül fontos információkkal szolgál a szakemberszükségletről, a jelenleg folyó kutatásokról, aktuális szakmai in-

formációkról, szakmai napokról és konferenciákról. Az intézet lakiteleki nyári táboraiban és szakmai konferenciáin az ELTE közösségszervező hallgatói már rendszeres résztvevők. Az országos szervezet 19 megyei igazgatósága lehetőséget ad a hallgatók számára szakmai gyakorlatuk letöltésére. Fontos megjegyezni, hogy az intézet által alapított Közművelődési Tudományos Kutatási Programban jelenleg négy olyan hallgatónk van jelen, akik tudományos diákköri munkát is végeznek. Velük hoztuk létre a Junior Közösségszervező Kutatóműhelyt, amely nyitott minden olyan közösségszervező szakos hallgató számára, akiket érdekelnek a társadalomtudományi kutatások. A Művelődési Intézet felhasználói szerződés keretében rendelkezésre bocsátja a kutató/szakdolgozó hallgatók részére a kutatási adatbázisait további felhasználásra. Mind a hallgatóink, mind az oktatóink számára publikációs lehetőség adódik az intézet Kulturális Szemle interdiszciplináris online folyóiratában. Jelenleg is négy végzős hallgató munkája van megjelenés alatt.

Az ELTE PPK közösségszervező BA szakról hallgatói szemmel⁴

A belváros szívében, Magyarország legtekintélyesebb egyetemén 2017-ben elindult egy szak, amely emberileg és intellektuálisan egyaránt művel, érzékenyít és olyan tapasztalatokkal ruház fel, amelyek az élet bármely területére hasznos rálátást adnak. A közösségszervezés szak tökéletes lehet azoknak a humán beállítottságú embereknek, akik szeretnének társadalmilag hasznos munkát végezni, érdeklődnek a rendezvényszervezés, a humánfejlesztés vagy az élethozszig tartó tanulás iránt.

Az ELTE PPK közösségszervezés szakán olyan oktatókkal, előadókkal lehet találkozni, akik lelkesítenek, motiválnak, aktuális, a változó világhoz alkalmazkodó tudást adnak át. Őszinte választ adnak a bennünk felmerülő kérdésekre. Velünk egyeztetve, igényeinket felmérve alakítják ki az átadni kívánt tudáshalmazt és az elvárásaikat egyaránt.

Humán szak lévén fantasztikus társaság alakulhat ki a szaktársak

2. kép

⁴ Hallgatóink tapasztalatairól leghitelesebben maguk a hallgatók tudnak beszámolni, így az alábbiakban Fodor Fanni nappali tagozatos hallgató írásából idézünk, melyet az egyik kurzus beadandó feladataként készített

között, hiszen mindenki barátságos, nyitott. Nagyszerű barátságok, és szakmai kapcsolatok születhetnek meg az egyetem falain belül. Az alacsony létszám lehetővé teszi a családi hangulatot, és azt, hogy személyre szabott tudásban részesüljünk. Én úgy gondolom, hogy az oktatóknak is könnyebb úgy alakítani kurzusaikat, hogy ismerik az arcunkat, tudják a nevünket, és tisztában vannak vele, miért jöttünk, mi a célunk a képzéssel. (2. kép)

A kurzusok mind alkalmasak arra, hogy több szemszögből meg lehessen ismerni az egyén és a közösségek tulajdonságait. Fontos az aktív órai részvétel, feladatok, cso-

portmunkák során, sokszor játszva tanulhatunk. Sokat számít a vélemény, a kritikai gondolkodás. Az órákon párbeszéd, viták, mély eszmefuttatások alakulnak ki, ezek sokat segítenek abban, hogy megértsük egymás látásmódját, véleményét formáljunk, következtetéseket vonjunk le.

A gyakorlatorientált képzés tökéletes mód arra, hogy az elméletben megszerzett tudást gyakorlati tapasztalatokká alakíthassuk. Az egyetem, az oktatásszervezők és a szakfelelősök segítségünkre vannak abban, hogy a számunkra legalkalmasabb gyakorlati helyeken szerezhessünk szakmai tapasztalatokat.

Diploma után rengeteg lehetőség közül lehet választani a munka világában, el lehet helyezkedni a közművelődésben, felnőttképzésben, civil szervezeteknél vagy cégeknél, lehet rendezvényt szervezni, projekteket megvalósítani, foglalkozni egyénnel vagy közösségekkel, hatni az ifjúságra, művelődésre.

Ez a szak tökéletes azoknak, akik arról szeretnének tanulni, hogy hogyan hathatnak a társadalomra, segíthetik a körülöttük lévő embereket, szeretnék használni kreativitásukat, nap mint nap érdekes feladatokkal szeretnének foglalkozni, soha, de soha nem unatkozni.

Dr. D. BABOS ZSUZSÁNNÁ PhD a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” projekt keretében az Intézményi önkéntesség módszertani munkacsoport szakértője. Ennek eredményeként a *Gyakorlati útmutató – Intézményi önkéntes programok létrehozásához és működtetéséhez* című kötet társszerzője. Doktori disszertációját „Az önkéntesség andragógiai folyamatainak vizsgálata – informális és nem-formális tanulás az önkéntes szektorban” címen védte 2018-ban. Jelenleg az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézet egyetemi adjunktusa, különböző felnőttképzési és közösségfejlesztési tárgyakat oktat. Kutatási területe a felnőttek civil társadalmi részvétele.

DR. HEGYI-HALMOS NÓRA PhD az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végzett pedagógia szakos szakpedagógusként, majd ugyanitt, a Neveléstudományi Doktori Iskolában szerezte PhD fokozatát 2016-ban. Doktori dolgozatát a hazai középiskolai pályaorientáció helyzetéről írta. Több mint 10 éve az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának oktatója, jelenleg egyetemi adjunktus, az andragógia mesterszak szakirányfelelőse. Részt vett a közösségsszervezés alapszak indítási anyagának kidolgozásában.

DR. PONYI LÁSZLÓ PhD történelem, filozófia szakos tanári, népművelői és igazgatás-szervezői végzettséggel rendelkezik. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága Kutatási Központ vezetője és az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar egyetemi adjunktusa, tudományos kutató. PhD fokozatát 2017-ben szerezte meg az Eszterházy Károly Egyetemen. A közművelődés különböző szakmai területein 27 éve dolgozik. A felsőoktatásban ugyancsak 27 éve tanít, 19 éve közművelődési szakértő, 8 éve a Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja, a Kulturális Szemle online tudományos folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Szakértői, kutatási területei: kultúra és közigazgatás, a közművelődés változásai a rendszerváltást követően, kulturális és társadalmi tőke a közösségi művelődésben, közművelődés és kisebbség, roma közösségi házak Magyarországon.

DR. SIMÁNDI SZILVIA
DR. OSZLÁNCZI TÍMEA

Közösségszervezés szak az Eszterházy Károly Egyetemen

Az Eszterházy Károly Egyetemen 2017 szeptemberében indult el a közösségszervezés alapszak. Ebben az évben hagyományteremtő szándékkal szervezte meg a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszéke az első szakmai napot,¹ amely az *Eger-Közösség-Együttműködés* elnevezést kapta. A tematikus esemény azóta évente megrendezésre kerül. (1. kép)

Egerben 1975 óta zajlik a közművelődési szakemberek képzése,² és a rendezvény célkitűzései között szerepel, hogy bemutassa a képzés folyamatos tartalmi megújulását és a társadalmi szükségletek kielégítésében betöltött szerepét, továbbá, hogy erősítse az egyetem, a város és a térség szakmai együttműködését egyfajta találkozási pontként. A fókuszban rendszerint a közművelődésben fellelhető „jó gyakorlatok” állnak, ugyanis a tanszék ezen a módon is törekszik arra, hogy hallgatói számára be-

1. kép

mutathassa a szakma színes, gyakorlatias oldalát.

2018-ban, a második szakmai nap³ keretében került sor a Nemzeti Művelődési Intézet és az egyetem együttműködési megállapodásának az aláírására:

a tanszékkel való szoros szakmai együttműködés nyilvános keretek között, írásban is megkötésre került. Röviden a rendezvény programjaiból: a 2018-as szakmai nap során egy ALUMNI rendezvény került megszervezésre, a tanszék

1 **I. Eger-Közösség-Együttműködés (2017):**

Hírlánc: <https://www.youtube.com/watch?v=8DDaTCjGk68>

Líceum Paletta: <http://palettaonline.hu/hirek/eger-kozosseg-egyuttmukodes>

2 Tanszékünk gondozásában jelenleg két képzés áll: a közösségi művelődés osztatlan tanár szak és a közösségszervezés alapszak. A közösségi művelődés osztatlan tanár szakunkon az első beiskolázás 2015 szeptemberében történt, az országban elsőként intézményünkben indult el a szak.

3 **II. Eger-Közösség-Együttműködés (2018):**

Hírlánc: <https://www.youtube.com/watch?v=FfV6Z9JqBk&t=517s>

Eszterházy Körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=ShHl5n6IFgs&t=919s>

Líceum Paletta: <http://palettaonline.hu/hirek/eger-kozosseg-egyuttmukodes-2344>

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: Együttműködési megállapodás: <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-napon-kottetett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/>

volt hallgatói álltak a rendezvény középpontjában, akik sikereikről, szakmai pályafutásukról meséltek a rendezvény közönségének. A közművelődés, valamint a felnőttképzés területén kiemelkedő szakmai teljesítményt elérő volt hallgatóink példaként jelentek meg a képzésben résztvevő hallgatók előtt. Az eseményen egykori hallgatónk kezdeményezése⁴ is bemutatásra került: Acsa kistélepülés közösségét mutatta be egy közösségi fotókiállítás válogatott képanyagából. Örömeinkre szolgált, hogy a település polgármestere is megtisztelte a rendezvényt, és büszkén méltatta hallgatóink körében a település közösségében megvalósított kezdeményezést. (2. kép)

2019-ben, a harmadik rendezvényünkön⁵ a szakmai gyakorlat került a középpontba, a meghívott előadók a tereptanáraink köréből kerültek ki. Külön öröm volt számunkra, hogy az eseményre közművelődési munkatárs szakon

3. kép

tanuló középiskolás diákok is ellátogattak Budapestről.

2020-ban a negyedik rendezvényünk⁶ a pandémiás helyzetre való tekintettel online formában került megvalósításra, és az „Offline és online – Jó gyakorlatok a közösségi művelődésben – a helyi közösségek aktív bevonása” címet kapta. Rendezvényünk keretei kö-

zött három település – Belpátfalva, Cegléd, Nagyréde – szakmai munkája került bemutatásra elismert közművelődési szakemberek tolmácsolásában. Az ezt követő pódiumbeszélgetés keretei között pedig már kimondottan a járványügyi helyzet szakmai kihívásaira adott válaszaikat mutatták be a szakemberek. Fontosnak tartjuk, hogy ezen kihívásokra is reagáljon tanszékünk és képzésünk. Előzményként elmondható, hogy 2020 májusában a koronavírus-helyzet adta aktualitás kapcsán élő online szakmai beszélgetést⁷ szerveztünk „Közösségszervezés járvány idején” címmel. Közművelődési szakemberekkel beszélgettünk a szakmát érintő aktuális kérdésekről: Milyen kihívásokkal kell megküzdeni a közösségi művelődésben a járvány idején? Milyen új feladatokat hozott a megváltozott helyzet? Hogyan tudjuk online szervezni a közösségeinket? A visszajelzések azt mutatták, hogy a közösségi művelődésben dolgozók és a hallgatók is nagyon hasznosnak és inspirálónak találták a beszélgetést. (3. kép)

2. kép

4 Gulyás Sándor (2018): Egy kistélepülés közösségek képekben – közösségi kiállítás. Kulturális Szemle. 1. sz. 57-60. p.

5 III. Eger-Közösség-Együttműködés (2019): Eszterházy körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=ShHl5n6IFgs&t=942s>

6 IV. Eger-Közösség-Együttműködés (2020): Online: <https://www.youtube.com/watch?v=4agwVdsRGMA>
Eszterházy Körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=WSL9LSISBSQ>

7 Közösségi művelődés járvány idején 2020. 05.13.
<https://www.youtube.com/watch?v=WlHW7J4N8II>

Előzetes terveink alapján 2021 márciusában – az ötödik rendezvényünk során – az első végzett évfolyam szakmai elhelyezkedését vesszük górcső alá.

A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott 80 órás *szakmai gyakorlat* teljesítésére a negyedik, míg a szakirányhoz kötődő 160 órás gyakorlat teljesítésére az ötödik félévben kerül sor. A gyakorlati helyek, illetve a szakmai gyakorlatot vezető tereptanárok kiválasztásakor a hallgatóink jelentős előnyökkel bírnak, hiszen a képzés során már számos alkalommal nyílik lehetőségük arra, hogy azokat megismerhessék. Az első évfolyamtól kezdve több kurzus keretében is külső helyszíneken kerül sor az óra megtartására, vagy elismert gyakorlati szakemberek segítik az elméleti ismeretek elmélyítését. Tanszékünk kiterjedt kapcsolatrendszere révén hallgatóink választási lehetősége is jelentős, hiszen az állami, önkormányzati fenntartású intézményeken, színtereken túl a civil szektorban, illetőleg piaci területéről is kínálunk számukra gyakorlati helyszíneket. Hallgatóink jellemzően Heves megyei szervezeteknél töltik gyakorlatukat, de több esetben a környékbeli megyék is (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Nógrád megye) megjelennek választott gyakorlati helyként. Szinte valamennyi félévben Pest megye, illetőleg Budapest is szerepel aktuális terepként. A 160 órás gyakorlati képzésen már a hallgatók az egyes szakirányoknak megfelelő intézmények, szervezetek széles kínálatából választanak. Egyre növekszik a civil szférában, illetve a közigazgatás egyes szakigazgatási területein gyakorlatot teljesíteni kívánó hallgatók száma is. A már fentebb bemutatott, minden évben megrendezésre kerülő „Eger–Közösség–Együttműködés” elnevezé-

sű szakmai programunk is kiváló lehetőség arra, hogy az alsóbb éves, gyakorlati helyszín- és tereptanár-választás előtt álló hallgatók jobban megalapozzák a döntésüket azáltal, hogy egy hosszabb szakmai előadás keretein belül mélyebben megismerhetik leendő szakmai vezetőjüket. A tevékenység bemutatása révén bepillantást nyerhetnek az intézmény, színtér szakmai munkájába, a település helyi adottságaihoz rendelt tevékenységbe. A külső szakmai gyakorlat kapcsán a kapcsolatteremtést, a szerződéskötést, a felek közötti közvetítést tanszékünk részéről kijelölt oktató gyakorlati koordinátorként látja el. A közösségszervezés BA szakos hallgatók esetében a szakmai gyakorlat adminisztrációja tekintetében az Eszterházy Károly Egyetem külső szakmai gyakorlatot támogató elektronikus rendszerét használja.

Széleskörű együttműködéseink közül külön kiemelésre érdemesnek tartjuk a *Nemzeti Művelődési Intézettel* való kapcsolatunkat. A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságával az együttműködésünk szoros és gyümölcsöző, amelyet az alábbi példa is jól szemléltet. Megítélésünk szerint mintaprojektként is értékelhető a Közművelődési mentorok elnevezésű tanfolyam, amely a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. projektjének a keretében valósult meg.

A 2018-ban indult projekt első részében az akkori Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Iroda, Kulturakutatási és Képzési Igazgatóság munkatársainak együttműködésében és az Eszterházy Károly Egyetem oktatóinak közreműködésével a Heves megyében kiemelkedő közösségi munkát végző közművelődési szakemberekkel és intézményeikkel (Noszvaj, Bél-

apátfalva, Egerszalók, Felsőtárkány települések) ismerkedhettek meg a résztvevők tanulmányutak keretében.⁸ Egyúttal az intézetnek mint országos közművelődési feladatot ellátó szervezetnek a tevékenységéről és szakmai koncepciójáról is árnyaltabb képet kaptak a résztvevők.

Ezt követően a gyakorlati települési értéktárás munkát két településen, Belpátfalván és Verpeléten indult el hallgatók bevonásával. A tanfolyamon résztvevő hallgatók terepmunkáját – mint helyi mentor – Verpeléten a Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár, Belpátfalván a KulTurDia Belpátfalvai Kulturális, Turisztikai és Média Nonprofit Kft. vezetői segítették. A két település kiválasztásában meghatározó szempont volt a jó partneri és szakmai együttműködés, valamint a megkezdett helyi értéktáró munkának az erősítése. 2019 májusában került sor a Líceum könyvtártermében a hallgatóink települési értéktáró munkájának nyilvános bemutatójára, amelynek keretében a hallgatók a meghívott vendégek előtt prezentálhatták munkájukat és eredményeiket kisfilmek és kiselőadások formájában. Az elkészített interjúk és a kitöltött kérdőívek alapján a kormányrendeletben rögzített formai és tartalmi követelmények figyelembevételével valós értéktári előterjesztéseket készítettek a hallgatók. (Bővebben lásd: *Simándi Szilvia – Kelemen Éva (2019): Értéktárás a közművelődésben egyetemisták bevonásával. Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae Sectio Paedagogica. 42. 135-141.*) Az eseményre ellátogatott a Heves Megyei Értéktár Bizottság elnöke is, aki elismerően méltatta hallgatóink munkáját, és kiemelte a szakma és a felsőoktatás közötti szoros együttműködést.

8 Intézménylátogatás:

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/projekt-hir/tanfolyam-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/>
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/projekt-hir/intezmenylatogatasokon-a-masodeves-egyetemi-hallgatok/>

4. kép

Az eseményről a Heves Megyei Hírlap, továbbá a Líceum TV is beszámolt.⁹ Az értékfeltáró munka jelenleg Ostoroson, majd hamarosan Demjén településen folytatódik. (4. kép)

A tanszék többféle módon is rekrutálja a város életében megjelenő, amelyet szintén néhány példával szemléltetünk.

2018-ban a „Közösségi művelődés” c. tantárgy keretében arra vállalkoztunk a hallgatóinkkal, hogy a Berva-völgynek – azon belül is prioritást adva az „ötös lakótelepnek” – az egykori közösségi életét, illetve a művelődő kisközösségeit feltérképezzük. A nevezett kurzus többek között ahhoz járult hozzá, hogy egy – kezdetben viszonylag zárt – lakóközösségnek (településrésznek) a közösségi alapú feltáró módszereit a gyakorlatban is megismerjék a hallgatók. Összeállítástunkat korlennyomatnak és időutazásnak is tekinthetjük. Bizonyos történetek már csak az idősebb generáció emlékezetében élnek, ezért a hajdani közösségi élet megismeréséhez egyfelől a legélménygazdagabb utat választottuk: a közösségi beszélgetés és a közösségi interjú módszerére építettünk. A kérdéseink a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a szabadidős és a kulturális életre, illetve a bervai identitásra irányultak. Munkánkkal egyfajta betekintést kerestünk a hajdani közösségi életbe, a múlt és a jelen találkozására, melynek eredménye kötet formájában is megjelent (*Simándi Szilvia – Papp Ildikó: Közösségi élet egykor a Berva-völgyben: Emlékek, közösségek, életképek. Eger, Líceum Kiadó*). A kötet bemutatójára 2019-ben a Berva-völgyi Közösségi Házban került sor. (5. kép)

A képzés során hallgatóink betekintést nyerhetnek szektorközi együttműködésekbe is, például a helyi vállalkozások lehetőségeire a lokális közösségépítésben. World café-t rendeztünk a Manooka Kávézóban, arra a kérdésre keresve a választ, hogyan tud egy vállalkozás közösségi szemlélettel működni. Szintén bemutatásra kerülnek a

civil szektorral való példaértékű partneri kapcsolatok, a civil szféra kapcsolódó tevékenységének szemléltetése „jó gyakorlatok” által, és hallgatóink figyelmét az egyetemi évek alatt végzett önkéntes munka munkaerő-piacon való kamatoztathatóságának lehetőségére és jelentőségére is felhívjuk.

A generációk közötti párbeszéd erősítését szolgálja az a programunk is, mely az idős korosztály megszólítását tűzte ki céljává: programszervezés idősek napközi otthonában.

Mindemellett megelőzzük a fiatal korosztályt is: tanszékünk a Kutatók Éjszakája programon kifejezetten a középiskolás korosztálynak készül programmal. A „Fiatalok a közösségért, közösség a fiatalokért” elnevezésű szakmai program célja, hogy a középiskolásoknak és az (ifjúsági) közösségek iránt érdeklődőknek interaktív betekintést nyújtson a nemformális keretek

MEGHÍVÓ

SZERETETTEL VÁRJUK ÖNÖKET A

**KÖZÖSSÉGI ÉLET EGYKOR A BERVA-VÖLGYBEN
EMLÉKÉPEK, KÖZÖSSÉGEK, ÉLETKÉPEK**

CÍMŰ KÖTET BEMUTATÓJÁRA

ELŐADÓK:

DR. SIMÁNDI SZILVIA
EKE ANDRAGÓGIA ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI TANSZÉK
EGYETEMI DOCENS

PAPP ILDIKÓ
BERVA-VÖLGYI EGYESÜLET ELNOKE

2019. DECEMBER 19. 16:00 CSÜTÖRTÖK
A BERVA KÖZÖSSÉGI HÁZBAN
3300 Eger 1. sz. lakótelep 9.épület
az Óvoda alatt a „Koccintó” Kávézó helyén

5. kép

9 Értékfeltárás:

Líceum TV: Fókuszban a közösségszervezés (2019)

<https://www.youtube.com/watch?v=ARuDqe6Z99M>

Heves Megyei Hírlap: Harminchat belapátfalvi értéket térképeztek fel az egri egyetemisták

<https://www.heol.hu/kozelet/helyi-kozelet/harminchat-belapattfalvi-erteket-terkepeztek-fel-az-egri-egyetemistak-1728170/>

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/gyakorlati-ertekfeltaras/>

között zajló közösségi programokba, élménygazdag, fiatalokat megszólító programelemek keresztlül. Az esemény folyamán a tanszék kutatási profilja mellett *szakjainkat is népszerűsítjük* az érdeklődő diákok körében.

Az Andragógiai és Közművelődési Tanszék beiskolázási körzetét főként az észak-magyarországi régió adja. Képzéseinket az egyetem által szervezett központi nyílt napon túl középiskolákban is népszerűsítjük pályorientációs rendezvényeken, illetve több alkalommal a Nemzeti Művelődési Intézettel közösen is sor került a szak bemutatására.¹⁰ Tapasztalataink alapján a képzésben résztvevő hallgatók elégedettsége – ajánlásuk révén – újabb hallgatókat hoz, amely a felvételi jelentkezéskor is érzékelhető.

Hallgatóinkkal az *egyetem falain belül* is igyekszünk látványosan

megjelenni, további példák erre az Eger–Közösség–Együttműködés szakmai rendezvényünk mellett a hallgatók által létrehozott közösségi kiállítás az Érsekkerti Épület lépcsőházában, vagy a rögtönzött faliújság, ahol hallgatóink munkái és gondolatai jelentek meg.

A hallgatói életet színesítik a szakestek és a hallgatói rendezvények. 2020-ban az első végzett évfolyam búcsúztatójára sajnos csak online keretek között kerülhetett sor. Az eseményre digitális tablóképet készítettünk útravaló emlékként.

Építünk a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési szakfejlesztési munkacsoportja által kidolgozott irányelvekre. Örömmel szolgálunk, hogy végzett hallgatóink egy gazdag portfólióval hagyták el intézményünket, amelybe az egyes kurzusokba épített esettanulmányokat, a szakmai gyakorlatok so-

rán végzett feladatokat fűzték egybe, egyfajta referenciamunkaként szolgálva a munka világában való elhelyezkedésük során.

A bemutatott gyakorlati kezdeményezésekkel azt kívántuk szemléltetni, hogy tanszékünk kiemelten fontosnak tartja, hogy hallgatóink a képzésük ideje alatt szerteágazó gyakorlati tudásra tessenek szert, illetve lehetőségük legyen szakmai kapcsolatépítésre is. A képzés során szerzett tapasztalatainkat folyamatosan értékeljük, és törekszünk a jó gyakorlatokat beépíteni a képzésbe módszertani óráink keretében. Reményeink szerint ezzel is hozzájárulunk ahhoz, hogy a széleskörű elméleti és gyakorlati képzésben részesülő hallgatóink – mint leendő szakemberek – számára vonzóvá tesszük e területet és valamennyien hosszútávú, vonzó jövőképként tekintenek arra.

¹⁰ **Szakképzés:** Eszterházy Károly Egyetem – Nemzeti Művelődési Intézet
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karriernap-es-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/>
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/>

DR. SIMÁNDI SZILVIA PhD habil. 2002-ben okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként végzett a Pécsi Tudományegyetemen. 2010-ben a Debreceni Egyetemen doktorált neveléstudomány tudományterületen. 2006 óta oktat az Eszterházy Károly Egyetemen (korábban főiskolán), 2014 óta a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékének a vezetője, 2018-tól habilitált egyetemi docense. Az egyetemen a közösségszervezés BA szakfelelőse, a „Közösségi művelődés a társadalmi térben” kutatócsoport vezetője, továbbá az Oktatás és Művelődéstudományi Munkabizottság elnöke. A Kulturális Szemle folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

DR. OSZLÁNCZI TÍMEA dr. jur. 2000-ben végzett jogászként a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán, 2003-ban ugyanott szerzett Társasági szakjogász LL.M. címet, majd 2011-ben a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskolában abszolutóriumot. Ügyvédi praxisa mellett 2001 óta óraadó oktató az Eszterházy Károly Egyetem (korábban főiskola) Andragógiai és Közművelődési Tanszékén, majd 2010-től annak főállású oktatója, gyakorlati képzésért felelős koordinátora, a „Közösségi művelődés a társadalmi térben” kutatócsoport tagja. Fő kutatási területe a közművelődés jogi környezetének és intézményrendszerének vizsgálata. 2020 szeptemberétől a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékének megbízott vezetője.

A Kodolányi János Egyetem közösségszervezés szakja

A közösségszervezés alapszak a Kodolányi János Egyetem szak-szerkezetébe szervesen illeszkedő, több oktatott tudományterületet is érintő interdiszciplináris, az egyetemen belül képzési és kutatási előzményekkel és szakmai kapcsolattalrendszerrel rendelkező képzési program. A szak és elődszakjai a KJE bölcsészettudományi képzési portfóliójának meghatározó elemét képezik. A szak a KJE esetében mindig is fontos szak volt, kiemelt szerepet játszott a minőségközpontú gondolkodás kialakításában; a képzésen az országban elsőként vezettük be a könyvtárakat és a művelődési intézményeket érintő minőségmenedzsment tárgy oktatását. A szaknak úttörő szerepe volt a projektalapú gondolkodás, a vállalkezési és menedzsment kompetenciák bölcsész szakok esetében történő kialakításában, megfelelően reflektált a rendezvénymenedzsment, a kulturális turizmusmenedzsment üzletágakra. A szakot nappali és levelező tagozaton is el tudtuk indítani, mindhárom szakirányon.

Hallgatóink összetételét vizsgálva elmondható, hogy a képzést elsősorban a jó tanulmányi eredménnyel rendelkezők keresik. Ezt alátámasztják a felvettek felvételi eredményei, hiszen a ponthatárok ebben a felvételi eljárásban 286-

384 pont között alakultak. A részüdős (levelező) munkarendben magas a már felsőfokú oklevéllel a képzésbe belépők száma, valamint a 2005 előtt érettségizettek száma is. A levelező tagozatos hallgatók körében jellemzően a szakmában dolgozók választották a szakot. Hallgatóink közül a legtöbben Fejér megyéből, Budapestről, Pest megyéből, Békés megyéből, Veszprém megyéből érkeztek a KJE-re. A közösségszervezés szakra is igaz, hogy a felvett hallgatók között többségben vannak a nők: egyetemünk közösségszervezés szakos hallgatóinak 83,4%-a nő, a férfiak aránya a szakon 16,6%. A szakon a képzés 2017-ben indult meg, a hallgatói létszám folyamatosan nő, azonban a szak ennek ellenére kis szakként szerepel az egyetem képzési kínálatában.

A KJE közösségszervezés képzése, a szűk szak KKK-n túl megfelelő a bölcsészettudományi terület átfogó képesítési keretrendszerének is, amelyet kiegészítettünk az ún. PIQ & Lead szakmai kompetenciákkal. A KJE PIQ & Lead képzési keretrendszere nemzetközi szinten elismert, díjazott képzési modellt, amelyet a Magyar Akkreditációs Bizottság az év Nemzetközi Minőség-Innováció Díja 2014-ben globális elismerését kapta meg. A program bevezetésének célja az

volt, hogy a hallgatók képzését a 21. századi foglalkoztatási igényekhez igazítsuk. A képzési keretrendszer átfogó hallgatói szolgáltatásokat nyújt. Az értelmiségi lét általános kompetenciáinak fejlesztése mellett mintatanterv szintjén tartalmazza a kulturális és rekreációs szabadidős tevékenységeket, valamint mentori háttérrel biztosít a hallgatói életút támogatásához.

A KJE közösségszervezés képzésében tartalmilag jelen van az általános szakterületi tantárgyak oktatásán belül a kapcsolódó kutatások eredményeinek bemutatása is. A társadalomfejlesztés célkitűzései a szak céljában, a legtöbb szakmai törzstárgy és szakirányos tárgy tematikájában, a szakmai gyakorlatok összeállításában és a szakirányok megfogalmazott célkitűzésében is megjelennek.

A tanszék kiemelt figyelmet fordít a területhez tartozó hazai és intézményközi kapcsolatok fejlesztésére, a stratégiai partnerségek kialakítására (Nemzeti Művelődési Intézet, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapesti Fesztivál és Turisztikai Központ, József Attila Művelődési Központ, Nexon Kft., Művészetek Völgye, Somló Hangja, UP Event, SZIGET, VOLT, BALATON SOUND, FEZEN, Nyeregszemle fesztiválok stb.), és a partnerségre épülő gyakornoki programok

rendszerbe állítására, amelynek célja, hogy a hallgatók a graduális képzés keretén belül az elméleti ismeretek magas szintű elsajátítása mellett tegyenek szert olyan gyakorlati tapasztalatokra, amelyek segítik őket a tanulmányaik utáni munkavállalásban, és az eredményes szakmai karrier megalapozásában. A szakmai gyakorlatok irányítottak, a hallgatók szakmailag megalapozott megfigyelési szempontok birtokában érkeznek a gyakorlatra, a gyakorlat dokumentálása szabályozott. A szakmai gyakorlat időtartama alatt a hallgatók portfóliót készítenek, amelynek szempontrendszer a képzés megkezdésekor nyilvánossá válik. A portfólió elemeire támaszkodnak a képzés zárásakor a záróvizsga kérdései. A szakmai gyakorlatot hallgatóink minden félévben más helyszínen végzik, így lehetőség van szélesebb spektrumban betekintést nyerni a szakma világába. A szakmai gyakorlat során a hallgatók a vezető oktató irányítása és felügyelete mellett bekapcsolódnak az adott intézmény tevékenységébe is. A stratégiai partnerség azonban nem korlátozódik a szakmai gyakorlatok szervezésére, hanem a kooperatív oktatás keretében partnereink részt vesznek az oktatásban, a mintatantervek és tantárgyi tematikák fejlesztésében, kutatási együttműködést jelentenek, valamint közös szakmai rendezvényeket is szervezünk.

A KJE közösségszervezés képzése a szakmai tudás központi elemének tekinti a közösségszervező szakember kutatási képességének fejlesztését, az olvasási képesség erősítését, referálását, a szakmai vitaképességet, és az elméletek alkalmazását a napi gyakorlatban. Mindez kiegészül a kutatási projekteken való részvétellel, valamint a szakmai konferenciák szervezése, illetve azokon való hallgatói részvétel is a közösségszervezés képzés része.

A szak nappali tagozatos hallgatói folyamatosan vesznek részt Erasmus mobilitásban. A mintatanterv ennek lehetőségét biztosítja, és a tanszék a külföldi tanulmányokat támogatja. A külföldön élő hallgatóink képzésben való részvételét az egyéni tanrend segíti. Az egyéni tanrend online konzultációval támogatja a külföldön élő, és tanulmányait folytató hallgatókat. Ez az igény elsősorban levelező tagozatos hallgatóink részéről jelentkezik.

Összefoglalva, a KJE közösségszervezés szakja a foglalkozásra való alkalmassá tétel nézőpontjából kiindulva kutató, organikus értelmiségieket kíván képezni, akik képesek társadalmi változások elérésére, és az európai kontextusban dolgozni, képesek eltérő politikai kontextusban szakmai célokat realizálni, a szakma fejlődéséhez hozzájárulni. A képzési program tudás- és ismeretanyaga megfelel a generalista gyakorlatnak. A gyakorlat kooperatív típusú munkavégzésére alapul, amely kiterjed a megszerzett gyakorlat validálására. Szemben a diszciplínaközpontú oktatással, a KJF pedagógiai nézőpontja a szakma gyakorlatközpontú gondolkodására, a szakma által megkövetelt szokásokra, annak mély struktúráira készít fel: a felfedezés és alkotás lehetőségeire. Az ún. szakmapedagógia (signature) támaszkodik a korábban megszerzett képességekre. A szakmapedagógia alapja az identitás és az etikai komponens kialakítása, a tantermi és munkahelyi tanulás integrálása (kooperatív tanulás), az elmélet

informálta gyakorlat, a gyakorlat szükségelte elmélet összekapcsolása. Elemi: az implicit és explicit tanterv, az oktatók-hallgatók kapcsolata, a hallgatók és munkahelyi mentorok kapcsolata, a szélesebb szocializációs környezet: a közösségszervező gondolkodásmód kialakítása, a hallgató, tanulásközpontú oktatás, hangsúly a profeszionális személyiségre esik.

Inspiráló cél a portfólió-alapú gyakorlati programok számának további növelése, mesterkimenet (terveink szerint az emberi erőforrások tanácsadó MA) kidolgozása, a szakirányú tárgyaink tanúsítvánnyal elismerhető tantárgyi modulokba rendezése, amelyek egyben alkalmasak a szakirányú továbbképzési szakon való továbbtanulás esetén tudásbeszámításra is.

DR. SZABÓ PÉTER PhD történelem-népművelés szakon végzett a Szombathelyi Tanárképző Főiskolán 1983-ban, majd az ELTE BTK-n 1987-ben. PhD fokozatát is ott szerezte 2002-ben. Főiskolai tanulmányai mellett magánének szakon konzervatóriumi tanulmányokat is folytatott. 1992-ben alapítója, jelenleg rektora hazánk egyik első magán felsőoktatási intézményének, a Kodolányi János Egyetemnek. Kezdeményezője és részben kidolgozója egyeteme PIQ and Lead európai innovációs díjjal kitüntetett intézményi szintű felsőoktatás pedagógiai módszerének. Alapítója és szerkesztőbizottsági elnöke a Neveléstörténet folyóiratnak (2004–2020-ig), majd a jogutód Polymatheia folyóiratban is hasonló szerepet tölt be 2020-tól. Az MTA-VEAB Neveléstudományi szakbizottság elnöke, a Kulturális Szemle folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

Közösségszervező képzés a Nyíregyházi Egyetemen

A kulturális szakemberképzésnek nagy hagyománya van a Nyíregyházi Egyetemen. A nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán a népművelő szakkal 1975-ben indult el a kulturális szakemberek képzése. A népművelő, művelődésszervező és az andragógia szakos képzések után 2017-ben indult el az első évfolyam a közösségszervező szakon.

Amikor a felsőoktatási intézményekbe való jelentkezési határidő előtt alig két héttel jött meg a Magyar Akkreditációs Bizottság engedélye, hogy a Nyíregyházi Egyetemen is indítható és hirdethető a közösségszervező alapszak, az öröm mellett megjelent nálunk is a kétely. Felmerült a szak oktatóiban, hogy lesz-e hallgatónk, és ha igen, meg fogunk-e felelni a hallgatók elvárásainak. A 2020-ban végzetek véleménye alapján úgy tűnik, nem volt ok az aggodalomra.

A hallgatói elégedettséget mérő kutatások általános tapasztalata, hogy a legtöbb bírálat jellemzően egy szak gyakorlatiasságával kapcsolatosan fogalmazódik meg. Elvértve jelennek meg olyan kritikai észrevételek, hogy az elméleti ismeretek nem aktuálisak vagy nem kellő mértékben adnak alapot ahhoz, hogy valakiből jó szakember legyen. Ezzel szemben olyan vélemények már megjelentek, hogy

nem elég gyakorlatias az oktatásunk, kevés a valóban életszerű lehetőség arra, hogy kialakuljanak azok a kompetenciák, amelyekkel hallgatóink a munkaerőpiacon könnyen tudnak majd érvényesülni.

Az első évben hozzánk jelentkezett és felvételt nyert diákok egy része esküvőszervezőként, rendezvényszervezőként, közönségszervezőként képzelte el jövőjét. Többen a szak nevét is úgy írták le, hogy közönségszervezés. A jelentkezés mértékéről az első évre felvett közösségszervező alapszak nappali tagozatos hallgatói jellemzően így nyilatkoztak: *„Nekem fogalmam nem volt, hogy mi ez a szak. Az tetszett benne, hogy valami új és arra gondoltam, hogy érdekes lehet. Nem volt még a jelentkezés idején sem semmilyen elképzelésem arról, hogy hol szeretnék majd dolgozni.”*

Az elhelyezkedéssel kapcsolatos elvárások aztán a képzés ideje alatt jelentősen átalakultak. Szerecsés esetben ezekhez főként a képzés ideje alatt szervezett gyakorlatok, egy-egy rendezvény alatt átélt sikerek, élmények jelentősen hozzájárultak. Amikor egy sikeres rendezvény után megbeszéltük a tapasztalatokat, akkor hangoztak el ilyen vélemények: *„Nagyon élveztem, hogy végig részt vehettem a konferencián, beleláttam az egész szervezésének a menetébe. El tud-*

nám magam képzelni ilyen munkakörben.”

Az utolsó félévben interjúkat készítettünk a hallgatókkal, a szakmal kapcsolatos véleményeiket szerettük volna megismerni. Válaszokat vártunk a képzés pozitívumaival kapcsolatosan, és arra is kíváncsiak voltunk, mit hiányoltak, szerintük milyen elméleti vagy gyakorlati ismeretekkel, kompetenciákkal lehetne továbbfejleszteni az itt tanultakat. Jellemzően a szak gyakorlatiasságát emelték ki a megkérdezett hallgatók: *„A legjobb az volt, hogy beleláttunk a leendő szakmánk gyakorlatába, ez nagyon jó volt”. Többen kiemelték a képzés családi jellegét is: „A kirándulásokon, szakmai utakon nemcsak egymást ismerhettük meg, hanem a tanárokkal is jó volt együtt.” Természetesen kíváncsiak voltunk arra is, mit hiányoltak a képzésből, esetleg mit változtatnának, milyen javaslataik vannak: *„Amikor idejöttem erre a szakra, nem gondoltam, hogy ennyi mindent kell tanulnunk, szerintem kevesebb tantárgy is elég lenne, túl sok tantárgyunk volt, lehetne kevesebb, de egy tárgy mondjuk, több féléves is lehetne.”**

A hallgatói élet szervezése mellett az elmúlt időszakban jelentősen megerősítettük a képzés szakmai és tudományos hátterét is. A kultúra kutatásának területén

a Nemzeti Művelődési Intézet kutatási pályázatának a segítségével a közösségszervezés-képzéshez kapcsolódó Közművelődési Kutatócsoport a munkájában arra kereste a választ, hogy a kisebbségi nemzetépítés folyamatában milyen szerepet kapnak a nemzeti kultúrához köthető közművelődési rendezvények. Alapvetően a kárpátaljai magyarságnak a Rákóczi-kultuszhoz köthető történeti tudatát és a közművelődési szakemberek nemzeti

identitásról vallott nézeteit sikerült feltárni.

A kutatás mellett a kulturális szakemberképzésben is harmonikus kapcsolatot sikerült kialakítani a Nemzeti Művelődési Intézettel. Az intézet által szervezett OKJ-s és akkreditált képzésekben az egyetem oktatói is tevékeny szerepet vállalnak.

Összegzésként elmondható, hogy a közösségszervezés szak elindításával a Nyíregyházi Egyetemen tovább él az a nemes és szép tradí-

ció, amely megőrzi a kulturális képzések hagyományait, a magyar és az egyetemes kultúra eredményeit, és ezeket át tudja adni a következő nemzedékek hallgatóinak. Arra készítjük fel a jövő nemzedék kulturális szakembereit, hogy meghatározó szerepet töltsenek be a helyi identitás erősítésében, a hagyományok ápolásában és átörökítésében, valamint az önszerveződő kisközösségek kialakításában. Segítsék a tehetségek kibontakoztatását, illetve adjanak tanácsokat az önmegvalósítás lehetőségeiről. Úgy gondoljuk, hogy a kreativitást szolgáló, tehetséggondozó közművelődés hozzájárul ahhoz, hogy a kultúra a mindennapok szerves részévé váljon.

Szakmai kirándulás Lőcsén és Kassán

Tanulmányi út Kolozsváron

Közösségszervező Szakmai Nap – tudományos előadások és szekciók

Egyetemi sportnap

DR. DRABANCZ M. RÓBERT PhD népművelő és történelem-tanárként végzett a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán 1989-ben, majd az ELTE-n és a Debreceni Egyetemen tanult, ahol 2007-ben szerezte meg PhD fokozatát. A Nyíregyházi Egyetem oktatója, illetve a Krúdy Gyula Art mozi művészeti vezetője több mint 20 éve. Az oktatómunkája mellett a Váci Mihály Kulturális Központ Közművelődési Kutatócsoportjának kutatás-vezetője. Kutatóként több jelentős felmérésben aktív szerepet vállalt, főleg a határon túli magyar kultúra és identitás vizsgálatokban vezet kutatásokat. Az utóbbi években szakmai teljesítményét kiállítások kurátoraként és nagyszabású kulturális rendezvények menedzszeraként is többször bizonyította.

DR. KERÜLŐ JUDIT CSc, főiskolai tanár, első diplomáját a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán szerezte népművelés szakon. Végzés után módszertani előadóként Nyíregyházán a Váci Mihály Megyei Művelődési Központban dolgozott, majd felvételt nyert a Kossuth Lajos Tudományegyetem népművelés szakára, Durkó tanítvány. Szociológusi diplomáját az ELTE-n vehette át. 1985-től tanít felsőoktatásban és azóta vesz részt a kulturális szakemberképzésben. A Nyíregyházi Egyetemen és jogelőd intézményeiben 25 évig irányította azt az intézetet, ahol a kulturális élet szakembereit képezték. Részt vett a közösségszervezés alapképzési szak képzési és kimeneti követelményeinek kidolgozásában. HERA-díjas, amivel a Magyar Nevelés és Oktatáskutatók Egyesülete ismeri el eddigi munkáját. A Kulturális Szemle és a Hungarian Educational Research Journal folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

A közösségszervezés szak szegedi eredményei és tapasztalatai

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán, a Művelődéstudományi Intézetben 2018-ban indítottuk el a közösségszervezés BA képzést nappali és levelező tagozaton, tehát a 2020–2021-es tanévben fognak végezni az első csoportjaink. Intézetünk és elődintézményei az 1970-es évek végétől kezdődően nagy hagyományokkal rendelkeznek a felsőfokú közművelődési szakemberképzésben, így oktatói gárdánk és tapasztalataink biztos alapot, garanciát jelentenek a képzés számára már az új képzés indulásától kezdődően. Intézetünk a BA szak mellett a kulturális mediáció MA, az andragógia MA szakokat, valamint a könyvtáros tanára és a közösségi művelődés tanára szakokat is gondozza. Ennek eredményeként a kultúrákövetítés, a felnőttképzés és a humánfejlesztés számos szakterületén jártas, döntő többségében minősített oktatói gárdával rendelkezünk. Több kollégánk intézetünk képzéseiben szerezte első diplomáját. A képzés infrastrukturális feltételei megfelelőek, a korábbi, Szilléri sugárúti intézeti épületből 2020 nyarán költözött be az intézet a JGYPK belvárosban álló főépületébe. A projektorral ellátott tantermek, számítógépes termek biztosítják a megfelelő oktatási kereteket, emellett a korábbi intézeti

helyünkhöz hasonlóan jelenleg is a hallgatóink rendelkezésére áll egy önálló „Kultúrzug” klubterem. A kari főépület Tamási Áron klubja szintén remek lehetőséget biztosít a hallgatói programok szervezésére. A szakemberképzés dél-alföldi regionális központjaként nagy szakmai kapcsolati hálóval rendelkezünk, amelyre a képzéseinkben is építünk.

2020 szeptemberében a közösségszervezés szakon már három nappali és levelezős évfolyamunk van, a hallgatói létszámra emelkedő tendencia jellemző: 2018-ban 24, 2019-ben 32, 2020-ban 42 fővel indultak a nappali tagozatos évfolyamaink. A szak mindhárom – kulturális közösségszervező, ifjúsági közösségszervező, humánfejlesztő – szakirányát oktatjuk. A hálótervben, kurzusainkban – a szak képzési és kimeneti követelményeinek megfelelően – a megelőző közművelődési és felnőttképzési szakemberképzésekben szerzett tapasztalataink alapján minden olyan értéket igyekeztünk érvényesíteni, amely a szegedi képzés jellemzője volt már korábban is. Ezek közül kiemelhetjük az elméleti és a gyakorlati ismeretek egyensúlyát, a hallgatói kutatói munka motiválását, a hallgatóbarát oktatási környezetet, a hallgatói kreativitás támogatását.

A képzés három tanéve során az előadások, a szemináriumok és a szakmai gyakorlatok során a hallgatóink műveltségének, elméleti tudásának elmélyítése mellett kommunikációs és prezentációs készségeik fejlesztésére, a csoportmunkában, tréningekben való helytállásukra is kiemelten gondot fordítunk. A szakmai gyakorlatok során a szegedi és dél-alföldi közművelődési intézményhálózatot alaposan megismerik, valamint az intézményekben végzett gyakorlat során közvetlen munkatapasztalatokkal gazdagodnak a hallgatóink. Az utóbbi három tanévben letisztultak azok a képzésünkre jellemző értékek, rendszeres programok, amelyek a szegedi közösségszervezés szak specialitásai.

A szeptember az elsős BA szakosok intézeti tájékoztatásával kezdődik, az intézet oktatói bemutatkoznak a diákoknak, ismertetik a szakra és az oktatás rendjére vonatkozó praktikus ismereteket, valamint a legfontosabb, az intézetre, szakra vonatkozó információkat összefoglaló prospektust osztunk szét számukra. Ugyancsak a szeptemberi első napon a másodévesek ismerkedési programmal, csapatépítő játékokkal, teadélutánnal fogadják az elsősöket. (1. kép)

Szeptember közepén, az Európai Kulturális Örökség Napjai

1. kép: Az elsős közösség-szervező szakos hallgatók ismerkedési programja a másodévesek szervezésében, 2019. szeptember 3.

2. kép: Az Európai Kulturális Örökség Napja keretében Szeged – egyetemi város címmel tartott városséta közösség-szervezés szakos hallgatók szervezésében, 2020. szeptember 19-én

(KÖN) programsorozat keretében a másodéves hallgatók részvételével, tanári koordinációval szegedi várossétát tartunk, amely az elsősök számára a várossal való ismerkedést is lehetővé teszi. A sétát 2020-ban *Szeged – egyetemi város* címmel tartottuk meg, elsős hallgatóink és városi érdeklődők számára. (2. kép)

Az őszi szemeszter elején szakmai kirándulást szervezünk a napali tagozatos csoportok számára, amely Szeged környéki művelődési intézmények látogatásával, közös ebéddel, játékokkal, ismerkedéssel telik. A program a szakmai ta-

pasztalatszerzésen túl a tanárok és a diákok, valamint a különböző évfolyamok összehangolódását is elősegíti. 2018-ban Röszkén (lásd 3. kép), 2019-ben Szeged-Kiskundorozsmán tartottuk a közösség-szervezés szakmai kirándulásunkat (lásd 4. kép). 2020-ban a járványhelyzet sajnos nem tette lehetővé ennek a programnak a megszervezését. A „Közösség-szervezés szakest” hasonlóképpen, oldott, játékos hangulatban teremt lehetőséget a különböző évfolyamok és a tanári kar összehangolódására. (3. és 4. kép)

Kétévente novemberben az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára történő felkészülés jegyében megrendezzük a Kari TDK Művelődés- és Könyvtartudományi Szekcióját, amelyre 2020-ban tíz dolgozattal neveztek be a hallgatók, öt kolléga konzulensi munkájával. Ezzel összefüggésben több hallgatónk az Új Nemzeti Kiválósági Program és a Nemzeti Művelődési Intézet hallgatói kutatói pályázatainak nyerteseként dolgozzák ki a témáikat. A korábbi OTDK eredményeink, és a most készülő TDK dolgozatok egyaránt tükrözik az intézetünkben folyó komoly szakmai munkát, a különböző közművelődési, humánfejlesztési, közösség-szervezési szakte-

3. kép: Közösség-szervezés szakosok szakmai kirándulása Röszkén, 2018. szeptember 26-án

4. kép: Közösségszervezés szakosok szakmai kirándulása Dorozsmán, 2019. október 2-án

rületek magas színvonalú oktatását, a kutatómódszertani ismeretek sikeres átadását, amelyre alapozva a hallgatók önálló kutatási témákat dolgoznak ki, és eredményes tanulmányokat írnak.

Intézeti életünk és egyben képzéseink fontos ünnepe az őszi szemeszter utolsó hetében, decemberben tartott Intézet Napja, amely alkalmat biztosít a naptári év szerinti esztendő intézeti eseményeinek áttekintésére, felidézésére, szakmai előadások megtartására, valamint az elsős évfolyam karácsonyi műsorára, közös adventi ünneplésre.

A tavaszi szemeszter kiemelt intézeti szakmai eseménye az Országos Közművelődési Konferencia (KMK), amelyre szakmai gyakorlati kurzus keretében is felkészül a szervezésben főszerepet játszó másodéves közösségszervezés csoport. Ez a program szintén a korábbi szegedi közművelődési képzések nagyszerű vívmánya és öröksége. A téma meghatározásától kezdve a teljes szervezési folyamaton keresztül a konferencia lebonyolításának összes eleméig a hallgatóké a feladat és a felelősség, a tanári koordináció a projektmódszer alapján segíti a rendezvény lét-

rehozásának és megvalósításának folyamatát. Ennek eredményeként a hallgatók teljesen magukénak érzik a KMK-t, lelkesen, igazi csapatként működve, feladatmegosztással viszik végig a folyamatokat. A több napos rendezvény megszervezése meghatározó élmény, ugyanakkor hasznos szakmai tapasztalatszerzés is egyben. Eredetileg a társintézmények közösségszervezés és kulturális mediáció szakos hallgatóinak részvétele is fontos eleme a szegedi konferenciának.

2020-ban az áprilusra tervezett XXVIII. Közművelődési Konferenciát el kellett halasztanunk a járványhelyzet miatt, viszont szeptember 22–24-e között a Szent-Györgyi Albert Agórában –

5. kép: Szakmai kerekasztal-beszélgetés, XXVIII. Közművelődési Konferencia Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra, 2020. szeptember 23.

6. kép: Workshop, XXVIII. Közművelődési Konferencia Szeged, Szent-Györgyi Albert Agóra, 2020. szeptember 24.

a járványügyi előírások betartásával – zárt körben, a közösségszervezés szakosok számára sikerült megvalósítani a programot, amely nagy sikerrel zárult az immár harmadéves csoport nagyszerű munkájának köszönhetően. A konferencia során a *Kultúra és digitalizáció* témájára felfűzött előadásokon, workshopokon vettek részt a hallgatók, emellett szakmai témájú kerekasztal-beszélgetésekre és intézménylátogatásokra is sor került (5. és 6. kép).

A jelenlegi másodéves csoport már most jelezte, hogy ragaszkodnak a jelenléti KMK-hoz, ennek érdekében vállalják a szervezőmunka nyárra tolódását, hiszen a járvány elhúzódása miatt csak 2021 őszén van esély hagyományos keretek között megrendezni a konferenciát. Az új nappalis csoportunk, az elsőévesek, a képzés néhány hetes tapasztalatának birtokában vettek részt a programon. Az egyik órájukon írt élménybeszámolóik, úgy vélem, tökéletesen alátámasztják, milyen meghatározó és fontos eleme a szegedi képzésnek ez a hallgatói csapatmunkára, kreativitásra épülő szakmai program. Íme, három idézet az elsősök KMK élménybeszámolóiból:

„Azt mindenképpen elmondhatom, sohasem fogom elfelejteni mindezt, és rendkívül hálás vagyok a szervezőknek, kik megannyi munkával létrehozták ezt a KMK-t. Köszönet nekik mindeztért!”

„Szerda délelőtt legjobb programja (véleményem szerint) a kerekasztal-beszélgetés volt. Érdekesnek találtam, ugyanis megtudhatuk a szak történetét, amit testközelből éltek át tanáraink és egykori szaktársaink. Családi hangulat alakult ki a teremben, illetve megerősítést éreztem azzal kapcsolatban, hogy jó szakot választottam.”

„Én barátokkal gazdagodtam, élményekkel, és olyan szakmai tapasztalatokkal, amik azt hiszem, megfizethetetlenek. Elképesztő,

7. kép: Európa Nap az elsőéves közösségszervezés szakos hallgatók szervezésében, a Szent-Györgyi Albert Agórában, 2019. május 10-én

ahogyan véghezvitték ezt a harmadéves hallgatók és azt hiszem, igen magasra tették a lécet, és már alig várom, hogy mi is bebizonyíthassuk, mit tudunk.”

A tavasz fontos eseménye a két-évenkénti Országos Tudományos Diákköri Konferencia 13. szekciójának Közművelődési, Andragógiai tagozataiban való részvételünk, amelyre 2021-ben a Nyíregyházi Egyetem szervezésében, online formában fog sor kerülni. A hallgatóink felkészítése, dolgozataik bemutatása nagy felelősség a konzulens oktatóknak, ezt a munkát a dolgozatok opponensei is segítik. Ugyancsak szakmai gyakorlat, program-szervezői feladat kapcsolódik egybe a műveltség elmélyítésével és az európai identitás erősítésével a május elején tartott Európa Naphoz (május 9.) kötődő rendezvényünkön. Ennek a programnak a megszerzése az első nappalis közösségszervezés csoport feladata, amelyet 2019. május 10-én a Szent-Györgyi

Albert Agórában tartottunk. Az akkori első évfolyam középiskolás csoportok számára szervezett európai tematikájú játékos műveltségi vetélkedőt az SZTE Állam- és Jogtudományi Karán működő Europe Direct – Szeged iroda programjához kapcsolódva. (7. kép)

Képzésünk 2021 júniusában szervezi meg az első közösségszervezés BA szak záróvizsgát, amelyen a képzési anyagunk alapján kialakított tételsor ad majd keretet a diplomázó hallgatóknak a szakdolgozatuk, valamint a hároméves tanulmányaik során tanult ismeretek, szakmai tapasztalatok bemutatására. Az intézetünk MA szakjai lehetőséget biztosítanak a hallgatók számára a továbbtanulásra, a masterdiploma megszerzésére. Mindezek alapján elmondható, hogy a szegedi felsőfokú kultúráközvetítő szakemberképzés hagyományaira építve a Művelődéstudományi Intézetben sikeresen indult be a közösségszervezés BA szak.

DR. ÚJVÁRI EDIT PhD habil. magyar-történelem szakos tanárként végzett 1988-ban Szegeden, a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, PhD fokozatát 2002-ben ugyanitt, a Szegedi Tudományegyetemen, habilitációs fokozatát 2019-ben a Pécsi Tudományegyetemen szerezte meg. 2002 óta a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző karának oktatója, jelenleg intézetvezető egyetemi docens. A Művelődéstudományi Intézet Identitáskutató Műhelyének koordinátora, az MTA Művelődéstörténeti Bizottság Szemiotikai Munkabizottságának elnöke.

Bepillantás a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán folyó kulturális mediáció szak képzésébe

Egyetemünkön a kulturális mediáció mesterszak 2011/2012 tanévben indult el levelező tagozaton. A hallgatói létszámunk folyamatosan növekszik, és szerencsére egyre népszerűbbé válik szakunk. Örömszerepeinkre 2019-ben a közösség-szervezés BA szak is elindult nappali és levelező tagozaton.

A kulturális mediáció szak professzionális kultúráközvetítő szakembereket képez. Ezen a szakon a

hallgatók megtanulják a kultúráközvetítés módjait, megismerik a kulturális- és művészeti értékeket, tudást szereznek ezek menedzselésére. A képzésen résztvevők elsajátítják a társadalmi csoportok közötti közvetítést, érdekképviseletet, sőt tevékenyen segíthetnek a nemzeti és európai értékeink feltárásában, megőrzésében. Hallgatóink tanulmányaik során sok kulturális élménnyel, kutatási tapasztalattal

– hazai és külföldi terepmunka, kulturális programokban való részvétellel – is gazdagodnak. (1. kép)

Szakunkon eddig 74 fő szerzett diplomát. Hallgatóink korábbi végzettsége színes képet mutat: báb-színész, börtönparancsnok, etnográfus, filmes szakember, filozófus, fordító, fotós, jogaoktató, mérnök, művészeti koordinátor, német kisebbségi referens, színész, tanító, táncoktató, tolmács, vőfély, zenész és természetesen – az utóbbi években egyre növekvő számban – a közművelődésben dolgozó.

Volt hallgatóinknak a jobbítás szándéka miatt mindig is lehetőséget adtunk név nélkül véleményük kifejezésére. A sok értékes kurzus mellett hallgatóink elsősorban a kultúrákutató szeminárium keretében folyó terepmunka adta élményt emelték ki, ezért erről a csoportos kutatói tevékenységről írok. Kutatott témáink voltak többek között: helytörténet, intézménytörténet, népi gyógyászat, növényismeret, szokások, egyéniségkutatás.

Az évek folyamán megismertünk több, ma is élő népszokással, így a mohácsi busójárással, a vágfarkasdi tőkehúzással (Má-

1. kép

tyusföld), a tejfalusi dórejárással (Csallóköz), a táplánszentkereszti rönkhúzással, az ágfalvai téltemetéssel és a mihályi bohócjárással. Az első szokás hungarikum, az utóbbi pedig 2014-ben bekerült a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárba, amelyről filmet is készítettünk. Névadónk nyomában eljutottunk Apácára (Erdély), ahol megismerkedtünk a falu történelmével, szokásaival, mai etnikai, szociológia térképével, iskolájával, kultúrintézményeivel. Örömlőnkre résztvevői lehettünk az ott megélt húsvétnak: a hajnali áhítatnak, az Istentiszteletnek és az egyedi húsvéti népszokásnak, a kakaslövésnek. Hallgatóink

még a nyílpuskát is kipróbálhatták, amivel a kakas képét ábrázoló táblára lőttek a „vitézek” és élvezhették a húsvéti bál örömeit. A „kakaslövés” kép, amit licitálással nyertünk, ott lóg tanszékünk társalgójának falán. (2. kép)

Az évek során érdekes egyéniségeket (bába, csontkovács, fazekas, füvesasszony, gyűjteménykezelő, kocsmáros, szódás), sokféle intézményt (községi művelődési házakat, múzeumokat: pl. Alsóőri Múzeum, győri történelmi, művészeti és orvostörténelmi múzeum, kutatóhelyeket: Burgenlandi Magyar Egyesület, Fórum Kisebbségkutató Intézet, egyetemeket: nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem,

komáromi Selye János Egyetem) kerestünk fel. Ismerkedtünk a médiával (Kisalföld napilap, ORF stúdió), és ellátogattunk még a győri, sopronkőhidai, veszprémi börtönökbe is, ahol az itt folyó képzéseket, kulturálódási lehetőségeket tapasztalhattuk meg. Több megyénkben lévő tájház történetével, fenntartóival és működésével is megismerkedtünk (Felpéc, Pér, Rábapatoná, Tényő), sőt határon túli falvak emlékházaiba is eljutottunk (Zsigárd). Felkutattunk régi sírkereteket, szakrális emlékhelyeket (pl. felpéci-, péri- házsongárdi temető), és kifaggattuk az ott pihenő jeles személyiségekről (tanító, bába, költő) a lakókat. Ipartörténelmi kutatást végeztünk a már nem működő ménfőcsanakai szikvízüzemben és Unger-kocsmában. Sőt a politika egyik rejtett helyszínére is behatoltunk a föld alá: felkerestük a tényői bunkert, ahol atomtámadás esetén egykori megyei vezetőink húzhatták volna meg magukat. A terepmunkára a szakon tanító kollégákat is elhívtuk, hogy kiváló ismereteiket és tudásukat itt is kamatoztathassák. Így például Fertőrákosra a Mithrász-szentélyhez vallástörténész, múzeumokba művész, falvakba történész, börtönbe szociológus kollégát csábítottunk el, akik örömmel csatlakoztak a renghagyó órára. (3. kép)

A gyűjtéseinket csapatmunkában dokumentáltuk: fotóztuk, filmeztük, interjúkat készítettünk. A gyűjtött, digitalizált dokumentumokat, képeket, filmeket mindig visszajutattuk köszönettel az adatközlőinkhez, „élő forrásainkhoz” – azok nagy örömeire. Rendezvényeinken (pl.: Kutatók Éjszakája, Apáczai Napok) többször szerepeltünk gyűjtéseinkkel, így a szakot ezzel is „reklámoztuk” (Vágfarkasd megszállása. Kutatók Éjszakája, 2014; Mesélő képek. Élmenybeszámoló néprajzi kutatómunkákról. Kutatók Éjszakája, 2015.) Egyik alkalommal még Vágfarkasról (Mátyusföld –

2. kép

3. kép

Szlovákia) is eljöttek Győrbe a falu lakói, akik viseletben és farsangi jelmezben szórakoztatták a hallgatóságot.

Terepgyakorlatainknak köszönhetően többször szerepeltek, adtak interjút hallgatónk a médiában (pl.: ORF, Duna Tv, Győri Tv, Győr+, Kisalföld). A YouTube videómosztó portálon több, általunk készített film is elérhető. (Tőkehúzás Vágfarkasd, 2013. <https://www.youtube.com/watch?v=q4P8zdREbCg>; Unger kocsma, 2014 <https://youtu.be/zEzeFWpjZM>; Táplánszentkereszt farsangfarki rönkhúzás, 2016 <https://www.youtube.com/watch?v=z9fauCswM-Q>; „Apácai nyomában.” 2016 <http://www.hircity.hu/cgi-bin/hircity/index.cgi?view=ck&tID=614&nID=152025&nyelv=hu>)

A kutatásokra többször pályáztunk, így például 2011 őszén csoportos tanulmányutat nyertünk el a Balassi Intézet Campus Hungary jóvoltából. Felvidéki farsangi népszokásokat tanulmányoztuk, emellett több térségbeli települést, intézményt is meglátogattunk. Egy hallgatónk, Tircsi Anikó kétszer is elnyert – szintén a Balassi Intézet által kiírt – rövid külföldi tanulmányútra szóló pályázatot.

Ő a nagyváradi Szigligeti Színház, majd a kassai Tháliai Színház kulturaközvetítő funkcióját, tevékenységét vizsgálta.

A Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Programjának köszönhetően most már hallgatónk hosszabb, elmélyültebb, professzionálisabb kutatásokat is tudnak végezni (anyagi támogatás, konferencia-előadások, publikálási lehetőség). Így például Szerdahelyiné Lőrincz Nóra mint kulturális mediáció szakos hallgató elsőként nyerte el az egyéves kutatói ösztöndíjat, és ennek köszönhetően bekerült az OTDK-ra, amelyet idén rendeznek meg. (Témája: A közösségszervezés lehetőségei egy életút tükrében – Kakuk Pál életútja) Örömmünkre idén ismét két hallgatónk (Bánkutiné Mihalcsik Márta, Zsirai Dóra) kapott egyéves ösztöndíjat, egyikük értékkutatás, másikuk szociológia, kultúra gazdaságtan témában.

A Nemzeti Művelődési Intézetel kiváló a szakmai kapcsolatunk, egyetemünk 2016-ban együttműködési szerződést írt alá az intézménnyel. Magam részéről pedig elmondhatom, hogy sok éve tartok előadásokat, műhelyfoglalkozásokat szervezésükben, és ennek

köszönhetően eljutok különböző közművelődési intézményekbe (művelődési ház, agóra, népfőiskola), és megismerhetem így az ott dolgozók munkáját, a közösségért végzett tevékenységüket. Ezeket a tapasztalatokat, ismereteket pedig az oktatásban is tudom kamatoztatni (pl.: Kapunyitogató, 2013, 2014; Népdalok szárnyán, 2014; Települési értéktár rendezvények, 2014; „Értékek mentén. Hungarikum Műhely”, 2018; Elődeink udvarából az utódaink konyhájába – közösségépítés Szil településen, 2019; A helyi „Komatál hagyománya” műhelyfoglalkozás, 2020).

Kodály Zoltán mondta: „Az út a boldogabb élethez a műveltségen keresztül vezet.” Úgy vélem, hogy ezen a szakon tanulók – legyen az Győrben vagy máshol –, boldogabb életet élnek, és a közművelődés minden intézményében, szervezetében kiválóan megállják majd a helyüket! (4. kép)

A győri kulturális mediáció mesterszakról írták végzett hallgatók

Hermann Bianka vagyok, a szaknak köszönhetően Petőfi Sándor-ösztöndíjas voltam három alkalommal is Moldvában. Az alapszakos, tanító diplomámra jól illeszkedő képzés során magas szintű ismeretekkel gyarapodtam, mind a kultúra alkotói, mind annak tartalmát és a kulturális igények megjelenítését illetően. A szak jellegének megfelelő átfogó ismereteket jól felkészült, lelkes, szakmájukban magas fokon elismert oktatóktól szerezhettem meg. A képzés során több alkalommal határontúli, felvidéki kutatótábor, terepgyakorlat szervezésében is részt vettem, amelyek során többek között teltemető népszokásokat, népi gyógymódokat tanulmányoztunk és dokumentáltunk. Ezeket az alkalmakat különösen fontosnak és

4. kép

rendhagyónak tartom annak ismeretében, hogy a felsőoktatás – kiváltképp a mesterszak – jellemzően elméletközpontú. A szakon megtanult és elsajátított módszereket és szerteágazó, változatos ismereteket ma is haszonnal alkalmazom mind a főállásom, mind pedig a szabadidős tevékenységeim, önkéntes munkáim, kulturális programok, projektek tervezése, vezetése során.

Hermann Bianka

Mit is várok el egy egyetemről? Felkészült oktatókat, hasznosítható, gyakorlati tudást, tapasztalatot, kapcsolati tőkét és nem utolsósorban barátokat, élményeket. Győrben mindez megtalálható. Az oktatókban kiváló szakembereket ismerhettem meg, akik szeretettel kísérik a végzett hallgatók sorsát is. Nem a tankönyvszagú tudást adták át, hisz azt a könyvtárból, internetről össze lehet szedni, hanem olyan szakmai tapasztalatot, melyek semmivel nem pótolhatók. A kulturális mediáció szempontjából nagyon inspiráló város Győr. Fesztiváljain (Szent László Napok, Barokk Esküvő, Győri Ta-

vaszi Fesztivál stb.) lehetőség nyílt a jó gyakorlatok átvételére. De nagy élményt jelentett egy-egy múzeum, képtár rendezvényeibe is betekintést kapni az ott dolgozók által. A hallgatók különböző szakmai utakon vehettek részt, van olyan, amit az intézmény szervezett, s vannak pályázati lehetőségek, amire ajánlják a diákokat. A kultúrakutató szemináriumok alkalmával Győr környéki települések múltját vettük górcső alá, ami maga volt az időutazás. Élményekben sem volt hiány, meghatottan álltunk Apáczai sírjánál a Házsongárdi temetőben, lelkesen ittuk minden szavát az utolsó felpéci bábának, s borzongva mesélünk a börtönben tapasztaltokról. Köszönöm az oktatóknak – elsősorban Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna szakfelelősnek –, hogy általuk több lehettem, s a megszerzett tudást továbbadhatom.

Tircsi Anikó

Váci Gergely Viktor vagyok, a legelső évfolyamon abszolváltam 2014 januárjában. Véleményemet és meglátásaimat arra is alapozom,

hogy az elmúlt években 3 különböző város 3 különböző egyetemén folytattam tanulmányokat és szereztem diplomákat a magyar felsőoktatásban, így rendelkezem összehasonlítási alappal. A győri képzés során a kulturális élet működéséről, annak feltételrendszeréről és háttéréről, valamint intézményeiről teljes és átfogó képet kaphattunk. Nagy élvezettel hallgattam az itt tanultakat, mind a mai napig hasznosítom annak ellenére, hogy gyakorló marketing szakemberként nem kulturális vonalon dolgozom. A tárgyak esetében az oktatóink részéről megtapasztalt elhivatottság, felkészültség, lelkiismeretesség és emberközelség mindennél fontosabb volt számomra, ez jelentette a biztosítékot, hogy valós tudást kapok és nem csak egy hivatalból leadott előadást. Külön is szeretném kiemelni a képzés gyakorlatorientáltságát! A karon töltött 2 év üdítő változatosságot jelentett számomra, hiszen az eddigi tapasztalatomtól eltérően nem kizárólag tantermi oktatásban vehettem részt, hanem terepmunkában, kutatásban, intézménylátogatásban, művészeti tárlatvezetésben is. Ritkaságnak tartom a híresen elméletorientált és tantermi képzést nyújtó magyar felsősoktatásban az ilyen kezdeményezéseket, amikor a diákok „belecsöppenhetnek” a valóságba!

Váci Gergely Viktor

Azt gondolom, hogy a SZE-AK kulturális mediáció mesterképzés jó választás minden alapszakot végzett hallgató számára. A gyakorlatorientált képzés keretén belül a hallgatók megismerhetik a különböző kultúraközvetítő intézmények működését, betekintést nyerhetnek annak mindennapi nehézségeibe is. Fontosnak tartom, hogy a képzés során olyan szakemberekkel találkozhatnak a hallgatók, akik az egyetemi munkájukon túl aktívan

részt vesznek a városuk kulturális életében is. Az elméleti órák alatt pedig elsajátíthatók mindazok az ismeretek, amik által a végzettek képesek lesznek értékelni és kiemelni, támogatni a kultúra társadalmi szerepét.

*Gárdonyi Gézáné
Hufgart Anna*

A győri éveim mindenképpen jó emlékként maradnak meg bennem. A képzést hasznosnak találtam, a kiscsoportos jelenlét pedig még tovább fokozta az élvezeti tényezőt. Különösen szerettem a terepgyakorlatokat és az új inspirációt hordozó tudásanyagot, főként a néprajz témakörében. Szinte minden képzési napon megjelentem, örömmel mentem a diáktársak közé. Köszönöm a két esztendő, a megszerzett tudást és jó egészséget kívánok a további kihívásokhoz! Remélem, hogy a táplánszentkereszti farsangfarki rönkhúzás mint terepgyakorlati helyszín is a jó emlékek között marad meg a kollégáknak és a diákoknak is.

Meskó Krisztián

A képzésen töltött két évhez nagyon szép emlékeim fűződnek. Az intézménylátogatással egybekötött gyakorlati képzéseket rendkívül hasznosnak tartottam. A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumban például Szunyogh tanár úrral voltunk, ahol először az éppen aktuális időszaki kiállítást nézhettük meg az ő részletes hozzáértő vezetésével, majd a múzeum egyik munkatársa tartott előadást a múzeumpedagógiáról. Rechnitzer János professzor úr a győri Zsinagóga állandó kiállítását ismertette meg velünk. Lehetőségünk volt a Győri Büntetésvégrehajtási Intézetben is látogatást tennünk, ahol betekintést nyerhettünk abba, hogy hogyan szerveznek kulturális programokat a börtön falai között. Volt szerencsém eljutni Vágfarkasdra, ahol egy élő néphagyományt láthattunk. Úgy gondolom, hogy ezekből a programokból nagyon sokat tanultunk és mindnyájunknak feledhetetlen élményeket nyújtottak. Nem utolsósorban: állásomat is ennek a szaknak köszönhetem.

Verbáné Kuna Zsuzsa

2013-ban végeztem a Karon andragógusként. Nem volt kérdés, folytatom-e a tanulást mesterszakon. Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna személye biztosíték volt arra, hogy megéri vállalni újabb két évre az iskolapadot. Az élet sója a falakon kívül van! A városi múzeumtúrák, a gyűjtőtutak, a falukutatás, a börtönlátogatás, az Ország Lili-kiállítás megtervezése az M5-ben – örök élmény valamennyi. Külön köszönet jár a tanári gárda összeállításáért. Valamennyien hiteles, nagytudású, hivatásukban elismert szakemberek. Munkámban a mai napig alkalmazom a tőlük tanultakat. A művészeti ágak széles skáláját tanulmányoztuk, hogy rálátásunk legyen az egészre. Ez a mai napig segítség számomra, amikor együttműködésre kerül sor más kulturális intézményekkel. A kulturális mediáción végzett hallgatók olyan szemlélettel távoznak, amire a képző intézmény igazán büszke lehet. Csoporttársaim mind remek szakemberré váltak, akik odaadással végzik hivatásukat.

*Ungvári Éva, Győri Nemzeti
Színház, művészeti koordinátor*

DR. LANCZENDORFER ZSUZSANNA PhD Győrött született, itt végezte el a tanítóképző főiskolát, majd az ELTE BTK-n néprajz szakos diplomát szerzett. 2001-ben ugyanitt védte meg PhD disszertációját. 2005-ben a PTE-n a művelődésszervezői szakot végezte el. 2008–2011 között elnyerte az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíját és 2012-ben a kiemelkedő kutatói munkájáért elismerő oklevelet kapott. 1996 óta oktat a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán és jogelődjében. A Kulturális Mediáció mesterszak szakfelelőse tíz éve, a szak indítása óta. Tagja több tudományos és művészeti társaságnak, intézménynek (pl.: MRK Bölcsészettudományi Bizottság, Tárkány Szűcs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport, Dr. Barsi Ernő Szakkollégium, Berzsenyi Irodalmi és Művészeti Társaság, Ménfőcsanakai Népfőiskola, Kisalföld Kultúrájáért Egyesület).

DR. VÁRNAGY PÉTER
DR. HUSZÁR ZOLTÁN

Kultúráközvetítő szakemberek képzése a Pécsi Tudományegyetemen

Történeti és szakmai összefoglaló

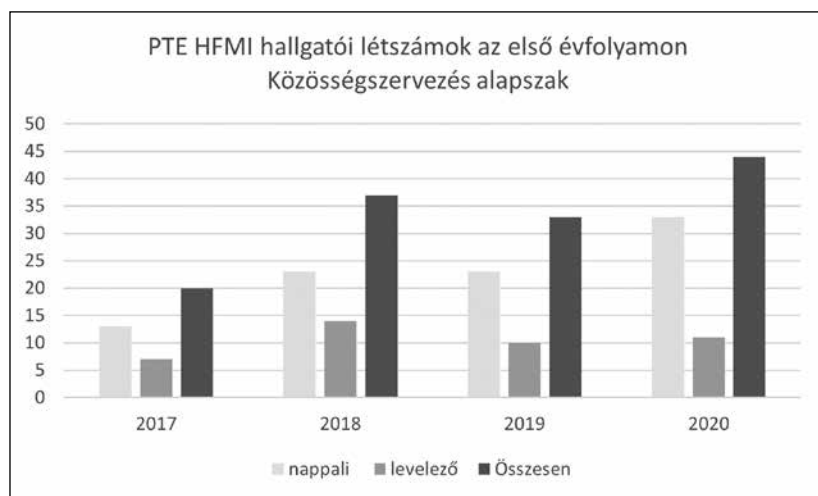
A közösségszervezés alapképzési szak úgynevezett „előzmény szakjainak” (népművelés, művelődési és felnőttképzési menedzser, művelődésszervező, andragógia – művelődésszervező szakirány stb.) mély gyökerei és jelentős hagyományai vannak a Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara Humánfejlesztési és Művelődéstudományi Intézetében (HFMI), illetve annak valamennyi jogelődjében, amelyek visszanyúlnak egészen az 1970-es évek közepéig, azaz a képzési portfólióink legújabb eleme közel fél évszázados múltra tekint vissza az intézményünkben. A több évtized alatt számos változást megértünk a képzések megnevezéseinek és tartalmi elemeinek átalakulásában. Ennek az egyik legutóbbi jelentős állomása az volt, amikor az új közösségszervezés alapszak képzési és kimeneti követelményeit, valamint a képzést indító felsőoktatási intézmények által létrehozott munkacsoport ajánlásait figyelembe

véve a 2016. év folyamán Dr. Reisz Terézia egyetemi docens – akkori szakfelelős – koordinálásával összeállítottuk a szakindítási kérelmünket, majd 2017 szeptemberében elindult a Pécsi Tudományegyetemen az első évfolyam 20 hallgatóval (13 nappali és 7 levelező tagozatos).

A szak népszerűsége töretlen, hiszen a képzésbe bekapcsolódó

hallgatóink száma fokozatosan növekedő tendenciát mutat.¹ (1. kép)

Az elmúlt években – egy-két kisebb eltéréstől eltekintve – a felvételi ponthatárok is beálltak, elsősorban a nappali tagozaton, ahol kicsivel 310 pont fölötti eredménnyel lehet bekerülni, míg a levelező képzésünkben a ponthatároknál nagyobb amplitúdójú eltérések tapasztalhatók.²

1. kép

1 Saját szerkesztésű ábra a NEPTUN Egységes Tanulmányi Rendszer adatai alapján

2 Forrás: <https://btk.pte.hu/hu/kepzesek/kozossegszervezes-alapszak> (letöltés: 2020. október 17.)

Előző évek ponthatárai	2017	2018	2019	2020
ANA ³	310-320	313	315	312
ANK	n.i.	315	n.i.	n.i.
ALA	324-335	318	318	346
ALK	n.i.	308	n.i.	280

2. kép

Pécsett a képzés valamennyi specializációja (humánfejlesztés – szakirányfelelős: Dr. Vámosi Tamás egyetemi docens, ifjúsági közösség-szervezés – szakirányfelelős: Dr. Várnagy Péter egyetemi docens, kulturális közösség-szervezés – szakirányfelelős: Dr. Minorics Tünde egyetemi adjunktus) választható, amelyre a negyedik szemeszterben kerül sor. Az eddigi két szakirányválasztás alkalmával az ifjúsági közösség-szervezésre nem mutatkozott igény, míg a másik két specializációt összeségében megközelítőleg hasonló arányban választották a hallgatók. A nappali tagozaton inkább a humánfejlesztés, míg a levelezőknél a kulturális közösség-szervezés szakirány volt a népszerűbb. (2. kép, fotó: Kóczián Zoltán)

A továbbtanulási lehetőségek mesterszakjainkon széleskörűek, így a kulturális mediáció MA, a kulturális örökség MA, az emberi erőforrás tanácsadó MA és az andragógia MA is választható.

Utóbbi két képzés angol nyelven is elérhető. Az előbbi két mesterszakhoz kapcsolódóan hazánkban egyedülálló módon választható a Hochschule Zittau/Görlitz német partnerintézményünk Kultur und Management MA képzését integráló ún. magyar-német kettős diploma képzés azok számára, akik

magas szintű német nyelvtudással rendelkeznek; német szakfelelős: Prof. Dr. Matthias Theodor Vogt, magyar szakfelelős: Dr. habil. Huszár Zoltán egyetemi docens. Az ún. Görlitz – Pécs kettős diploma program szerves része, hogy 2009-től minden páratlan évben a német partnerintézmény hallgatóinak részvételével – német tanáraik vezetésével – a PTE kultúratudományi BA és MA szakok hallgatóinak és ezen képzések oktatóinak bevonásával kulturális terepgyakorlatot szervezünk Pécsen, illetve Baranyában. A magyarországi pályázati lehetőségek finanszírozásának függvényében az elmúlt évtizedben három alkalommal magyar hallgatókkal részt tudtunk venni Görlitzben hasonló kulturális terepgyakorlatokon, ill. workshopokon. Ezek a szakmai találkozások a magyar hallgatók szakmai ismeretein kívül a német és/vagy angol nyelvtudását is erősítik.

A HFMI széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik, amely megközelítőleg 40 felsőoktatási intézményt jelent. Hallgatóink elsősorban az Erasmus+ program által nyújtott támogatással tudnak tanulmányokat folytatni számos

3. kép

3 Rövidítések: ANA – Alapszak Nappali tagozatos Államilag finanszírozott, ANK – Alapszak Nappali tagozatos Költségtérítéses, ALA – Alapszak Levelező tagozatos Államilag finanszírozott, ALK – Alapszak Levelező tagozatos Költségtérítéses

európai egyetemen, illetve gyakorlatot teljesíteni külföldi szervezeteknél (2-12 hónap), de jó lehetőséget nyújthat a Campus Mundi vagy Ceepus ösztöndíj is. A PTE-nek számos kétoldalú egyetemközi szerződése is van szomszédos országok felsőoktatási intézményeivel, illetve amerikai, ázsiai és európai egyetemekkel.

A HFMI-ben hallgatóink önképzésének kiváló színtere a Társadalmi Befogadás Szakkollégium. (3. kép, fotó: Kóczián Zoltán)

„... a közösségi tanulásra, csoportmunkára és a közösségfejlesztésre helyezzük a hangsúlyt. Több kisebb-nagyobb létszámú kutatási projekten dolgozunk, amelyekbe az újabb tagjaink könnyen becsatlakozhatnak, így később már lesz gyakorlatuk, ha saját kutatási projektbe kezdenek.”⁴ Ugyancsak a kutatásokba való bekapcsolódásnak a terepe lehet Intézetünk Kulturális Örökség Kutatócsoportja (vezetője: Dr. Minorics Tünde).

Nagyon sok olyan rendezvényünk (konferencia, kiállítás, kutatási projektek stb.) van, amelybe diákjaink aktívan bekapcsolódnak. A legkiválóbb hallgatóink a kutatásaik során elért tudományos eredményeiket az Intézetünk Tudásme-

5.kép

nedzsmet című online megjelenő periodikájában közölhetik.

Intézetünk számos hazai szakmai szervezettel is kapcsolatban áll. Ilyen például az a stratégiai együttműködési megállapodás, amelyet a Nemzeti Művelődési Intézet a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karával kötött 2019. november 22-én, amely alapján kooperálunk a szakmai gyakorlatok biztosítása mellett képzéseink és a hozzá kapcsolódó tananyagok fejlesztésében, tudományos kuta-

tásokban és azok eredményeinek publikálásában, egyéb projektekben (pl. hallgatóink részvétele Közösségszervező táborokban stb.). (4. kép, fotó: Kóczián Zoltán)

Kiváló kapcsolatot ápolunk más intézményekkel is, így a pécsi Janus Pannonius Múzeummal, a Határokon Túli Magyarságért Alapítvánnyal stb.

A tavalyi évben hallgatóink bekapcsolódhattak a Közösség-Tér-Település programba, amelyet a Közös Pontok Közösség-és Településfejlesztő Nonprofit Kft. valósít meg. Ennek keretében megismerkedhetnek a közösségekre alapozott településfejlesztés szemléletével, és elsajátíthatják annak gyakorlatát. „A képzési program a felsőoktatási intézményekkel szoros együttműködésben valósul meg: oktatóik képzőként, mentorként vesznek részt a KTT-ben, továbbá egyes intézmények a részvételt bizonyos mértékben beszámítják a szakmai gyakorlat kötelező óraszámába.”⁵ (5. kép, fotó: Dóri Éva)

A 2019/2020 tanév tavaszi záróvizsga időszakában „tett pontot” tanulmányaira a 2017-ben kezdő évfolyam. Az elmúlt közel három év

4. kép

4 Forrás: <https://tbsz.pte.hu/hu> (Letöltés: 2020. október 17.)

5 Forrás: <https://kozossegetertelepules.hu/rolunk/> (Letöltés: 2020. október 18.)

6. kép: Német Nemzetiségi Tájház meglátogatása a magyar-német kulturális terepgyakorlat keretében (Ófalu, 2019. május 1.)

7. kép

tapasztalatának birtokában, hallgatói jelzések és több kollégánk indítványára az új szakfelelős (Dr. Várnagy Péter) és az intézetigazgató (Dr. Huszár Zoltán) közös döntése alapján a közösségszervezés alapszak hálótervének átalakítását elsősorban a Művelődéstudományi Tanszék, illetve az intézeti társtanosok munkatársainak bevonásával elvégeztük, amelyet a BTK Kari Tanácsa 2019 júniusában támogatólag jóváhagyott. Megjegyezzük, hogy a foganatosított módosítások egy része strukturális jellegű volt, azaz a hálótervben elfoglalt helye változott, míg az új kurzusok sokkal jobban tartalmazzák a szakosodás jellemzőit, és erősebben érvényesül a gyakorlatorientáltság is, valamint a kreditszámok emelésével fordított arányban valamelyest csökkent a tantárgyak száma.

Összességében elmondható, hogy a Közösségszervezés BA szak, valamint az erre épülő MA képzések egyre inkább népszerűek a dél-dunántúli kultúrákövetítés iránt érdeklődő fiatalok, de már a szakmában dolgozó tapasztalt

munkavállalók körében is. Mindez kiegészítve a fent leírt nemzetközi kapcsolatokban rejlő lehetőségek megvalósításával korszerű, 21. századi ismeretekkel vértelzi fel hallgatóinkat a kor kulturális kihívásainak kezelése és megoldása területén. (6. kép)⁶

Magyar-német kulturális terepgyakorlatot záró hallgatói

szimpózium – Pécs, 2019. május 2. (A „Zusammenleben“ c. kulturális terepgyakorlat 2019. április 30. és május 2. között zajlott, amelynek szervezői: Prof. Dr. habil. Matthias Theodor Vogt, Hochschule Zittau/Görlitz; Dr. habil. Huszár Zoltán és Dr. habil. Várnagy Péter, PTE BTK HFMI; Dr. habil. Zádori Iván és Schmierer Réka, PTE KPVK)⁷

DR. VÁRNAGY PÉTER PhD habil. okleveles jogászként a Janus Pannonius Tudományegyetemen végzett 1992-ben, majd 2007-ben neveléstudományi PhD fokozatot szerzett és ugyanebben a tudományágban habilitált 2015-ben. A Pécsi Tudományegyetem főállású oktatója 1994 óta. Jelenleg a BTK Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet docense, a Művelődéstudományi Tanszék vezetője. Oktatómunkája mellett folyamatosan publikál magyarul és idegen nyelven egyaránt, több szakmai és társadalmi szervezetben folytat tevékenységet. Fő kutatási területe a kultúrára és az oktatásra ható normarendszerek vizsgálata, valamint a kulturális és oktatási tevékenységek magyarországi és európai szabályozási háttere, fejlesztési lehetőségei.

DR. HUSZÁR ZOLTÁN PhD habil. magyar-történelem szakos tanár, új- és legújabbkori történelmi muzeológus. Diplomáit a (J)PTE-n és az ELTE-n, tudományos minősítéseit a PTE-n szerezte. 1983–84-ben a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságán (BMMI)/a Janus Pannonius Múzeumban (JPM) múzeumi népművelő. 1984–1990-ben a Mecseki Bányászati Múzeum muzeológusa, ill. 1989–1990 között múzeumvezetője. 1990–2006-ban a BMMI/JPM történelmi (fő)muzeológusa és 1998–2006 között megyei múzeumigazgatója. 1991-től a JPTE TK Történelem Tanszék, 1992-től a JPTE FEEFI meghívott előadója, 2006-tól a PTE FEEK adjunktusa, 2008-tól a FEEK, 2015-től a KPVK, 2018-tól a BTK egyetemi docense, ill. 2012-től – különböző szervezeti formákban – a Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet intézetigazgatója. A Történelmi Muzeológiai Szemle és a Tudásmenedzsment folyóiratok szerkesztő bizottsági tagja.

6 Fotó forrása: https://kpvk.pte.hu/hu/galeria/kulturalis_terepgyakorlat_2019 (Letöltés: 2020. október 31.)

7 Fotó forrása: https://kpvk.pte.hu/hu/galeria/kulturalis_terepgyakorlat_2019 (Letöltés: 2020. október 31.)

VIDA DORINA HAJNALKA
SZABÓNÉ BORSÓS ARANKA

Közösségszervezés szak Bács-Kiskun megyében a hallgatók szemszögéből

Bács-Kiskun megyében 2018-ban a kecskeméti Neumann János Egyetem Pedagógusképző Karán indult el a közösségszervezés BA alapszak ifjúsági közösségszervezés szakirányon levelező munkarendben. A hallgatók 2021 tavaszán fognak államvizsgát tenni. A szak 2019-ben ismét elindult, 2020 őszén azonban nem indult új évfolyam a karon az intézmény átalakulása következtében. (1. kép)

Az intézmény jogelődje a Kecskeméti Főiskola, amely 2000. január 1-jén alakult meg. 2016. július 1-jétől Pallasz Athéné Egyetem néven folytatta tevékenységét, az intézmény mostani nevét 2017. augusztus 1. óta viseli. Az egyetem jelenleg három karral rendelkezik: Gazdaságtudományi Kar, GAMF Műszaki és Informatikai Kar, Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar. A leendő közművelődési szakembereket érintő jelentős változás volt, hogy 2020. június 30. napjától a Pedagógusképző Kar kivált az egyetem szervezetéből, és beolvadt a Károli Gáspár Református Egyetem szervezetébe, így a kar irányítása átkerült a Pest megyei Nagykőrösre. E szervezeti változás következtében a 2020 őszén induló szemeszterben a szakot már nem indították el, annak ellenére, hogy számos jelentkező volt, azonban az új intézményvezetés megemelte a

szak minimális indulási létszámát 15 főre, amit sajnálatos módon nem sikerült elérni.

A Neumann János Egyetem jelenlegi közösségszervezés szakos hallgatói közül a Nemzeti Művelődési Intézet öt hallgató számára biztosít a szakterületen munkalehetőséget a 2020. október 3-án átadott lakiteleki székházában.

Jelen írásunkban őket szólaltatjuk meg. Interjút készítettünk velük arról, hogy milyen motivációik voltak, mi vonzotta a pályára őket; jelenleg milyen feladatokat látnak el a Nemzeti Művelődési Intézetnél, mióta dolgoznak itt, illetve arra kértük őket, hogy osszák meg gondolataikat a tanulmányaikról is.

1. kép

A közösségszervező szakos hallgatók beszámolóí

Rövid bemutatkozás

Ádám:

Pikó Ádám vagyok, 28 éves tősgyökeres kecskeméti lakos. Ez év májusában a Pedagógusképző Kar akkori dékánja, Rigó Róbert ajánlásával jutottam el egy állásinterjúra a fővárosból Lakitelekre költözött Nemzeti Művelődési Intézet új székházába. Júniustól kezdve pedig mint képzési- és közösségszervező koordinátor dolgozom a Szakmafejlesztési Igazgatóság égisze alatt.

Rebeka:

Farkas Rebeka vagyok, 21 éves, Szentkirályon élek születésem óta, ami egy 2000 fő lélekszámot megközelítő település családiás hangulattal. Jelenleg a Károly Gáspár Református Egyetem közösségszervező szakjának másodéves levelező tagozatos hallgatója vagyok. A Nemzeti Művelődési Intézetnél dolgozom főállásban közösségszervező asszisztensként.

Dorina:

Vida Dorina vagyok, 21 éves lajosmizsei lakos. 2020. október 26. napjától dolgozom a Nemzeti Művelődési Intézet székházában módszertani referens munkakörben.

2018-ban érettségiztem Kecskeméten. Tanulmányaimat az akkor még Neumann János Egyetem Közösségszervezés szakán folytattam.

Fanni:

Kurucz né Cserkó Fanni vagyok, 24 éves. Kiskunfélegyházán születtem, de az utóbbi hónapban Kecskemétre költöztem. A Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa vagyok módszertani referens pozícióban.

Csenge:

Eigner Csenge vagyok, tősgyökeres, 26 éves kecskeméti lakos. A Nemzeti Művelődési Intézet új lakiteleki székházában a Szakmai Igazgatóságon dolgozom közösségszervező asszisztensként. Jelenleg a Károly Gáspár Református Egyetem közösségszervező szakján levelező tagozatos hallgatóként utolsó évem töltöm.

Néhány gondolatban mondd el, hogy miért választottad ezt a szakot!

Ádám:

Idén ősszel második évemet kezdtem meg a Károly Gáspár Református Egyetem kecskeméti Pedagógusképző Karán (egykori Neumann János Egyetem) közösségszervező szakon, levelezős tanrendben. Eddigi felsőoktatási tanulmányaim során sok különböző tudományterületbe kóstoltam bele, de most érzem úgy, hogy végre megtaláltam a helyemet ezen a szakon. Alapvetően humán beállítottságú ember vagyok, így a szakleírás elolvasása és a mintatanterv áttanulmányozása után egyértelmű volt, hogy jelentkezem a lakóhelyemen induló közösségszervező alapképzésre.

Rebeka:

2019 őszén kezdtem el ezt a szakot. Érettségi után kihagytam egy évet, és elvégeztem egy OKJ-s képzést, mivel még nem voltam teljesen biztos abban, mit is szeretnék csinálni. Ebben az egy évben sok területen kipróbáltam magam, míg végül egy nap édesanyám mosolyogva mondta, hogy olvasott egy cikket, és nekem andragógusnak kellene lennem. Nem hallottam erről korábban, így utánaolvastam az interneten, mi is ez pontosan, és éreztem, hogy valóban ez az, ami igazán közel áll hozzám, amit csinálni szeretnék.

Dorina:

Közéiskolai éveim alatt elkezdtem érdeklődni a rendezvény-szervezés iránt, több sikeres iskolai program szervezésében vettem részt, illetve érdekelt a tanórán kívüli, például önismereti foglalkozások is. Olyan szakra szerettem volna továbbmenni, ahol ezekhez a tevékenységekhez szükséges tudást megkapom, ugyanakkor közel van a lakóhelyemhez. A Neumann János Egyetem iskolai kitelepülésén hallottam először, hogy Kecskeméten is indítanak közösségszervező szakot. Ezután elmentem az egyetem nyílt napjára is, és ott vált biztosá bennem, hogy ezen a szakon szeretném folytatni a tanulmányaimat.

Fanni:

Amióta az eszemet tudom, emberekkel szerettem volna foglalkozni. Mikor indult az ifjúságsegítő szak, nem volt kérdés számomra, hogy jelentkezem. Ezt nappali tagozaton végeztem. Az utolsó évemben hallottam, hogy indítani akarnak közösségszervező szakot, akkor döntöttem el, hogy ilyen irányban folytatom a tanulmányaim. Egy év múlva, mikor akkreditálták és indították a képzést, jelentkeztem, és felvételt is nyertem.

Csenge:

Évek óta szemezgettem az andragógia szakkal már a korábbi pályaválasztási időszakomban is. Az ELTE nyílt napján töltött látogatásom kapcsán szólított meg mélyebben a közösségszervezés, majd a www.felvi.hu oldalon a szakhoz kötődő hosszas utánajárás, a releváns YouTube-videók megtekintése, az Educatio kiállításról érkező ismerősök pozitív visszajelzései is fontos szerepet játszottak abban, hogy végül biztos legyek a döntésemben. Alapvetően a szívemben megszületett jövőbeli vízióm megvalósításához választottam ki az akkori – és

A Nemzeti Művelődési Intézet székháza

végzős hallgatóként is megerősíthetem, hogy egyaránt mostani – leginkább illeszkedő szakot az elképzeléseimhez. Két évvel ezelőtt, 2018 szeptemberében kezdtem meg tanulmányaimat a Neumann János Egyetem Pedagógia Karának közösség-szervezés szakján levelező tagozatosként.

Van-e már ehhez a területhez hasonló előképzettséged? Ha nincs, akkor milyen a közösség-szervezéshez kapcsolódó feladatokat láttál el eddig?

Ádám:

Közel 10 évet dolgoztam a Nemzeti Művelődési Intézet előtt a vendéglátás világában – hol diákként, hol főállásban. Aminek a mai napig hasznát is veszem a munkám során, ahhoz viszont egy kommunikációs felsőfokú szakképesítés kapcsolódik, amelyet most mind képzési koordinátorként, mind közösség-szervezőként jól tudok hasznosítani, hiszen a mindennapi munkám egyik alapja a lényegre törő és tiszta kommunikáció (szóban és írásban egyaránt).

Rebeka:

Nincsen a szakhoz hasonló előképzettségem, jelenlegi munkahelyem előtt ilyen jellegű munkát nem végeztem, de a magánéletem-

ben mindig is szerettem szervezkedni, legyen szó baráti vagy családi jellegű összejövetelekről.

Dorina:

Az 50 óra önkéntes munka kezeim között volt szerencsém óvodába ellátogatni, és ott részt venni olyan közösségi programokon, ahol a szülői közösség vett részt. Más gyakorlatom még nincs ebben a szakirányban.

Fanni:

Nekem szerencsére volt olyan előzménye az eddigi pályafutásomnak, amit jól tudtam hasznosítani: az ifjúságsegítő felsőoktatási szakképzésben szerzett ismereteim kötetlenek a területhez.

Csenge:

Nincs előképzettségem, inkább gyakorlati tapasztalataim vannak: több országos rendezvény, szakmai konferencia, sportnap megvalósításában segítettem a szakra való jelentkezést megelőzően. Tanulmányaim során volt lehetőségem a Kecskeméti Pagony gyerekkönyv és játékboltban programszervezőként tevékenykedni. A jelenlegi munkahelyemet tekintve nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hiszen a magyar nemzet kulturális életének központjában dolgozhatom.

Mit gondolsz a közösség-szervezés szakról? Mi az, amit mindenképpen kiemelnél a szakkal kapcsolatban?

Ádám:

Nagyon hasznosnak tartom, hogy a 6 féléves képzés során hallgatóként betekintést nyerhetünk például a közművelődés rendszerébe, intézményeinek munkájába, ezen felül pedig alapos társadalomismereti tudásra is szert tettünk. És ezt a listát még tudnám folytatni sok másik hasznos tárgycsoporttal. Úgy gondolom, hogy ez az univerzalitás és sokszínűség az, ami az egyik (ha nem a legfontosabb) vonzereje a közösség-szervező szaknak.

Rebeka:

A közösség-szervező szak elsjátítása során az embernek kicsit mindenhez értenie kell, ugyanis több tudományágat is érint ez a terület. Úgy gondolom, ez egy létfontosságú szakma, hiszen a legfontosabbat biztosítja: a társadalmi együttlét és hovatartozás, valamint megfelelő közérzet támogatását.

Dorina:

Harmadik éve tanulok a szakon, 2021 tavaszán fogok végezni mint ifjúsági közösség-szervező. A három év alatt sok tudást kaptunk az oktatóktól, előadóktól. Elmondták saját tapasztalataikat, amely nagyon hasznos volt számunkra. Érdekesnek találom a szakmát, a gyakorlati és elméleti részét is. Levelező tagozaton tanulok, így több beadandó dolgot kell írunk. Olyan típusú feladatokat szoktunk kapni, amit a közösség-szervező munkánkban is el kell végezni, így a beadandó feladatoknak köszönhetően lesz már tapasztalatunk ezekben a tevékenységekben.

Fanni:

A közművelődés iránti, a kultúra és a szociális kapcsolatok iránti érdeklődést a mai felgyorsult vi-

lágban fel kell éleszteni. Talán ami fontosabb, életben kell tartani. Épp ezért van szükség szakemberre, közösség-szervezőkre, illetve erre a szakra.

Csenge:

Kifejezetten jónak tartom, hogy nagy hangsúly kerül a különböző szaktudományi ágak megismerésére, és a közösség-szervezők számára fontos szociológiai, pszichológiai, jogi és egyéb ismeretek integrálására. Viszont ami ugyanilyen fontos, ha nem még fontosabb, a nagy tudású és kimagasló, többéves, jó gyakorlati tapasztalattal rendelkező közösség-szervező szakemberek alkalmazása a képzés során. Úgy érzékelem, hogy a kisebb és nagyvárosi egyetemek között ennek kapcsán minőségi különbségek alakultak ki. Habár nekünk szerencsénk volt, hiszen a Nemzeti Művelődési Intézet volt és jelenlegi ügyvezetőjétől is tanulhattunk a képzés során, de úgy érzem, több ilyen szakemberre lenne szükség a képzésben.

Mit gondolsz a közösség-szervezők jövőjéről?

Ádám:

Ahogy az előbb említettem a sokszínűséget az alapképzés kapcsán, munkaerő-piaci tekintetben is óriási előnyt jelent az alapképzés során elsajátított elméleti és gyakorlati tudásanyagok széles spektruma. Úgy gondolom, hogy mind a szak előtt, mind az ezt elvégzők előtt is szép jövő áll, hisz' jó közösségekre mindenhol szükség van.

Rebeka:

Határozottan van jövője a szaknak, hiszen nagy és egyre nagyobb az igény az ilyen területen dolgozó szakemberekre.

Dorina:

Úgy hiszem, hogy a közösség-szervezők munkájának nagy jövő-

je van. Ebben a rohanó világban szükség van olyan szakemberekre, akik nem hagyják elveszni a művelődést, a kultúrát és a közösségi kapcsolatokat. Levehetjük az emberek válláról a terhet, megteremtjük nekik a szórakozás, kikapcsolódás, művelődés lehetőségét.

Fanni:

Úgy gondolom, hogy a törvény-módosításoknak köszönhetően egyre több közösség-szervező szakot végzett hallgató tud majd elhelyezkedni.

Csenge:

A Nemzeti Művelődési Intézetnél dolgozva és jobban megismerve a szervezet rövid és hosszú távú céljait, egyre inkább kirajzolóódik előttem egy felvirágzó ágazat, ahol a közösség-szervezőkre óriási szükség és befogadó hely van, hogy felkarolják a magyar közösségek támogatását országos szinten.

Milyen rövid és hosszú távú terveid vannak ezzel a szakmával kapcsolatosan?

Ádám:

Bár túl sok időt még nem töltöttem el ezen a területen, de úgy érzem, hogy megéri hosszú távú terveket szövögetnem, mivel egy nagyon erős és letisztult koncepció vezérli jelen pillanatban ezt a

szakmát. Rövid távú elképzelésem pedig egy ehhez a szakterülethez kapcsolódó mesterszak elvégzése.

Rebeka:

Rövid távú tervem az, hogy sikeresen lediplomázzak, ezután terveim között van a kulturális mediáció mesterszak elvégzése is. Mindenféleképpen a közművelődésben dolgozóként képzelem el magam a jövőben, talán kellő tapasztalat és tudás szerzése után szívesen oktatnék is erről a területről.

Dorina:

Céлом elérni azt, hogy a velem egyidős, illetve fiatalabb korosztály a szabadidejét hasznosan töltsse el, vegyenek rész közösségi, kulturális programokban, többet törődjenek a művelődéssel. A későbbiekben szeretnék részt venni képzési programokban, mint szervező, illetve, hogy önállóan szervezhessek rendezvényeket. Problémát látok a 12-18 éves fiatalok szabadidő eltöltésének a módszerében.

Fanni:

Konkrétan körülhatárolható terveim nincsenek. Szeretnék most is és a jövőben is a szakmában dolgozni.

Csenge:

Rövid távú terveimet tekintve a Nemzeti Művelődési Intézetnél

szeretnék minél szélesebb körű gyakorlati tudást szerezni a közösségszervezés területén. Hosszú távot illetően pedig szeretnék alulról szerveződő közösségeket létrehozni civil szinten, ahol a művészetek önkifejező szerepe, a természettel való harmónia, az önmegvalósítás, tudatosság témakörein keresztül kapcsolódnak az egyének önmagukkal és egymással egyaránt. Későbbiekben a már létrejött, együttműködő közösségekből szeretnék önfenntartó közösséget létrehozni az önmegvalósítás jegyében.

Hogyan érzed magad a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársaként? Mióta dolgozol az intézményben?

Ádám:

Megközelítőleg fél éve dolgozom az Intézet berkein belül, és nagyon megkedveltem magát a légkört, ami körülvesz minket. Látom és tudom, hogy miért dolgozunk országosan 200 kollégával karöltve, valamint az előbb említett világos és átlátható koncepció is közrejátszik abban, hogy minden munkatárs egy csapatban „játsszik”.

Rebeka:

2020. június 1-étől kezdve dolgozom az Intézetnél, és nagyon jól érzem magam itt. Rengeteg új dolgot tanulhattam, ismerhettem meg már ezalatt az 5 hónap alatt is, valamint számos új területen kipróbálhattam magam. Szeretek itt dolgozni, munkatársaim és feletteseim türelemmel és segítő szándékkal fordulnak felém és egymás felé is.

Dorina:

A Nemzeti Művelődési Intézetnél még csak pár napja dolgozom, de ez az idő alatt úgy érzem, hogy sikerült megtalálni a helyem. Lehetőségem volt már több munkába, képzésbe, projektbe belelátni. Számomra nagyon fontos, hogy lehessen csapatban dolgozni, ami

itt megvalósul. A kollégáim mindenben a segítségemre vannak. Nagyon izgalmasnak gondolom az itteni munkát, és nagyon várom, hogy a jövőben a feladataimat már önállóan tudjam elvégezni.

Fanni:

Sok munkahelyen megfordultam az elmúlt években, mind alkalmi munkavállalóként, mind 1-2 éves munkaviszonyt tekintve. Ám a Nemzeti Művelődési Intézetnél eltöltött fél év alatt éreztem először, hogy partnerként kezelnek a munkatársaim. Feletteseim türelmesek és példamutatóan ösztönöznek a rendszerszintű gondolkodásra. A munkatársaim szakmailag és emberileg is igyekeznek pozitív visszajelzéseket adni, olykor kritikákat megfogalmazni. Ez elengedhetetlen a jó és alapos munkavégzéshez. Korábban nemigen tapasztaltam hasonlót. Így jól, kiegyensúlyozottan és biztonságban érzem magam a munkahelyemen.

Csenge:

Hálás vagyok, hogy itt az utamon járhatok inspiráló, értékes, nagy tudású szakemberekkel karöltve. Sokszínű hétköznapiakat, mind szakmailag és mind emberi-

leg hatalmas fejlődési és tanulási lehetőségeket jelent az itt töltött idő. 2020. június 1-jén kerültem a Nemzeti Művelődési Intézetbe, azaz majdhogynem 5 hónapja dolgozom itt.

Milyen feladatokat látsz el a Nemzeti Művelődési Intézetnél?

Ádám:

A Szakmafejlesztési Igazgatóság Felnőttképzési Központjában képzések szervezésével, megvalósításával, zárásával kapcsolatos feladatokat látok el Bács-Kiskun megyében, de ezen túl az országos feladatellátáshoz kapcsolódóan is. Így például az Intézet képzéseibe képzőként bekapcsolódó új oktatók képzésének, az úgynevezett képzők képzésének a koordinálását is végezhettem.

Rebeka:

A Szakmai Igazgatóság Projektkoordinációs Központjánál vagyok közösségszervező asszisztens. A bábművészet témakörével kapcsolatban szerveztem, szervezek projekteket. Az éppen aktuális adminisztrációs feladatokat végzem napi szinten, ha szükséges,

vendégek számára bemutatom az épületet, valamint a Nemzeti Művelődési Intézet honlapjához adminisztrátori hozzáféréssel a felületet és a cikkeket szerkesztem.

Dorina:

A Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságon módszertani referensként dolgozom. Az itt eltöltött néhány napban volt alkalmam belelátni a jövő évi feladatfinanszírozási projektek tervezésébe is.

Fanni:

Feladataim közé tartozik a Komátal Programmal kapcsolatos ügyintézés. Jelentkezések fogadása, megpályázott komatárgyak kiküldése a megyei igazgatóságokra. A szakmai, megyei és szakmafejlesztési igazgatóságról beérkező heti jelentések összesítése, korrektúrázása. A VI. Pajtaszínház Program adminisztrációs feladatkörének ellátása. Megyei feladatfelelős kollégákkal való kapcsolattartás, e-mail-en és telefonon. Adatszolgáltatással kapcsolatos segítségnyújtás a munkatársaknak. Ezen túl egyéb, beérkező feladatok végzése: cikkírás, pályázati kiírás készítése, közművelődési álláshirdetések összesítése, pályázatfigyelés, meghívók, válaszlevelek készítése.

Csenge:

Részese lehetek kiadványok megszületésének, elmélyedhetek a szerves magyar műveltség magával ragadó szimbólumrendszerében, és hozzájárulhatok e tudás továbbörökítéséhez az ország legkülönbébb szegleteiből érkezők számára, székházbemutató kisfilmben zongorázhatok, a megyei hálózat munkáját segíthetem. Mindez számomra az önmeghaladás művészete is egyben. Pontosabban nevesítve egyrészt jelenleg a magyar feltalálók és találmányok kiadványának szerkesztését végzem egy kedves kollégámmal karöltve, amely egy nagyobb lélegzetvételi alkotási

folyamat, egészen 2021 júniusáig tart. A Minőségfejlesztési és Hálózati Központnál a 19 megyei igazgatóság munkáját segítem, az országos összesítő dokumentumokat készítem el. Az intézet honlapját kezelem, cikkfeltöltés, megosztás, szerkesztés mind a feladataim közé tartoznak. Szakmai projekt véleményezését, hivatalos levelek fogalmazását, szerződések előkészítésével kapcsolatos tevékenységeket is végzek. A székházba látogató protokollvendégek, látogatói csoportok, civil személyek körbevezetését vállalom az intézetben, és a szerves magyar műveltség szimbólumrendszerét bátorítok bemutatni az épület díszítésein keresztül.

Az itt eltöltött idő alatt – tanulmányaidat tekintve – mit adott neked a Nemzeti Művelődési Intézet?

Ádám:

Segített mélyebb belelátást adni Magyarországon közművelődési rendszerének felépítésébe és működésébe. Nagyszerű szakemberekkel vagyunk körülvéve, akikhez bármikor fordulhatunk tanulmányainkban felmerülő kérdésekkel is. És egyáltalán nem elhanyagol-

ható tényező, hogy amióta elkezdtük a szakot, már nem az első alkalommal tanít minket a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezető igazgató asszonya, aki nem olyan régen kultúráért felelős helyettes államtitkár is volt.

Rebeka:

A számottevő szakmai tudás és tapasztalat mellett két dolgot emelnék ki. Az első a rálátás: itt dolgozva olyan szinten és szemmel látom a közösségszervező szakot, valamint a közművelődést, ahogy korábban még nem volt lehetőségem. Ügyvezető asszony társaságában eltöltöttem egy szakmai hetet, amely során betekinhettem mindennapi munkáiba, terveibe. Egy sokkal átfogóbb és mélyebb kép alakult ki bennem erről a hivatásról. A második dolog egy megerősítés, mondhatni öngazolás, hogy jelenleg azon az úton haladok, amelyen szeretnék.

Dorina:

Úgy gondolom, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet nemcsak munka szempontjából volt kiváló választás, hanem a tanulmányaim befejezésében is hasznosítani tudom majd az itt kapott tudást.

Fanni:

Az Intézetnél végzett munkám során számos olyan területtel ismerkedem meg, amivel az egyetemen nem volt szerencsém. Ez növeli a területre való rálátásom, és kiegészítésként szolgál a már elsajátítottakhoz. A kettő együtt – úgy gondolom – remek fejlődési lehetőség, a tanulmányaim és a munkavégzés területén is.

Csenge:

Az elmúlt hónapok során itt valódi gyakorlati tudást szívhattam magamba. Az Intézet országos szakmai munkáján keresztül komplex rendszerében ismerhettem meg a közművelődés szakmai gyökereit, jelenét, és jövőbeli lehetőségeit. A jogi háttér szabályozás megismerése, fontossága, abban rejlő lehetőségek meglátása, egy országos szervezet felépítése, gyakorlati működtetésének módjai, a hálózat előnyei, jó vezetői modellek mind-mind hozzájárultak egy közművelődési szervezet működésének mélyebb szintű megismeréséhez, és ezáltal egy kulcsfontosságú területhez a tanulmányaimat illetően. A legtöbbet mégis a kéthetes Közösségépítő kultúránk programsorozat adta nekem, hiszen ott 14 napon át 12.000 emberrel, valóban közösségi csoportokkal foglalkozhattunk, a székház bemutatását végeztük mikrofonnal

és mobilhangosítással a vállunkon, és belülről, fáradhatatlanul hajtott a lélek, hogy átadjunk valami igazán lényegeset a szerves magyar műveltség csodálatos rendszeréről,

Források:

<https://pk.uni-neumann.hu/kozossagszervezes-szak-ifjusagi-kozossagszervezo-szakirany-felveteli>

http://www.nye.hu/appi/sites/www.nye.hu.appi/files/szocped_anyagok/Terep/K%C3%96Z%C3%96SS%C3%89GSZERVEZ%C3%89S_BA_SZAKMAI_GYAKORLATA_2018.pdf

a közművelődés nemes céljairól, és az Intézet tevékenységéről. Illetve az ügyvezető asszonnyal töltött egy hét is igazán maradandó nyomatok hagyott bennem, amiatt már önmagában megérte az intézetnél töltött idő. Élesben megtapasztalhattam, milyen egy országos közművelődési szervezet vezetőjének a munkája, hogyan mozgatja a szálakat olyan eredményesen. Fontosnak tartom ezenkívül megemlíteni az ötnapos közösségszervezés szakmai nyári tábort is, ami mind szakmailag, mind emberileg rengeteget adott. Tulajdonképpen úgy érzem, az elmúlt néhány hónapban többet tanultam a közművelődésről és a közösségszervezésről az intézetnél, mint az elmúlt két évben az egyetemi tanulmányaim alatt.

VIDA DORINA HAJNALKA jelenleg a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar Ifjúsági közösségszervezés szak végzős hallgatója. Középfelsőfokú tanulmányai alatt részt vett iskolai rendezvények előkészítésében. Bács-Kiskun megyében található bevásárlóközpont információs pultjában dolgozott, ahol részt vett rendezvények szervezésében és lebonyolításában, a bevásárlóközpont üzemeltetésében. 2020. október 26-tól a Nemzeti Művelődési Intézet módszertani referensként dolgozik. Részt vesz a megyei igazgatóság szakmai munkájában, projektjeinek megvalósításában.

SZABÓNÉ BORSÓS ARANKA 2000-ben szerzett főiskolai diplomát mint mérnök, környezetgazdálkodási szakirányon. Dolgozott végrehajtási ügyintézőként, irodai adminisztrátorként. Pedagógus asszisztensként is tevékenykedett általános iskolában. Ezen munkakörben részt vett az iskolai rendezvények, ünnepek, vetélkedők szervezésében és lebonyolításban is. 2020. augusztus 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságán dolgozik módszertani referensként.

Öt torony, négy program, három év, két partner, egy közös cél

A Pécsi Tudományegyetem latin elnevezése, Universitas Quinqueecclesiensis utal Pécs középkori elnevezésére. Innét a címben az öt torony, amely Pécs német nevében is visszaköszön (Fünfkirchen – öt templom <öt torony>). Minden szervezet, intézmény törekszik arra, hogy eredetét minél korábbra vezesse vissza, így igazolva, hogy hosszú története kiállta az idők próbáját, amely garancia a minőségre.

A Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet és a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatósága ugyan csak az utóbbi három évben fűzte együttműködését szorosabbra, de a kapcsolat jóval korábbi, hiszen az igazgatóság munkatársai valamennyien az egyetemen, vagy az elődintézményeiben szerezték szakképesítéseiket. Így az oktatókat évtizedek óta ismerik, és ők is nyomon követik a valamikori hallgatók szakmai útját.

2018-ban kezdődött az a közös gondolkodás, amely eredményeként négy fő területen határozták meg az együttműködés elemeit. Elsőként a **szak népszerűsítését** tűzték ki célul. A Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar nyílt napjain, továbbtanulási börzén közösen jelentek meg a Humán Fejlesztési és Művelődés-

tudományi Intézettel. Ez azért volt újdonság és érdekesség, mert az akadémiai oldal mellett megjelent a szakma is. Azaz a Nemzeti Művelődési Intézet megmutatta, hogy kik azok, akik a hirdetett képzések elvégzése után a gyakorlatban, az adott szakmában dolgoznak. Ez az aspektus egyaránt érdekes volt a mesterszakokat népszerűsítő programokon is, ahol a BA szakosok válogattak a továbbtanulási lehetőségek, a szakmák között. Valamint az alapképzéseket bemutató felsőoktatási börzéken, ahol az érdeklődő középiskolásokkal legtöbbször a szüleik is együtt tartottak. Ezáltal könnyebben értelmezhető lett egy-

egy szak elnevezése, a családok számára egy-egy szakma jelentése. Ez a gyakorlat a továbbiakban is folytatódik Baranya megyében. (1. kép)

Emellett indirekt módon is folyik a képzések népszerűsítése. 2019 tavaszán a Hallgatói Önkormányzat által szervezett Bölcsész Napok keretében Közművelődési kalandok címmel, kerekasztal-beszélgetésre hívtak olyan szereplőket, akik korábban végeztek művelődésszervező, vagy művelődési és felnőttképzési menedzser szakon. A beszélgetésen részt vett jelenlegi oktató, neves színművész, falusi kultúrház-vezető és a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Me-

1. kép

2. kép

gyei Igazgatóságának munkatársai. A jó hangulatú, kötetlen beszélgetés során régi élmények kerültek elő, anekdoták a valamikori híres tanárokról, vizsgákról. Természetesen a befutott életpályákról is meséltek a résztvevők. Így elsősorban a közönség soraiban helyet foglaló, BA szakokat végző hallgatókat szerették volna ösztönözni a kulturális mediáció MA szakon való továbbtanulásra. (2. kép)

Sajátos területe a szakok népszerűsítésének a felnőtt szakemberek köre. Azaz azok a kollégák, akik közművelődési feladatokat végeznek egy-egy településen, de még nincs meg a szakirányú felsőfokú végzettségük. Itt is két típus van. Az egyik az érettségivel rendelkezők köre, a másik, akiknek már van valamilyen diplomájuk. Ezekben az esetekben az érettségizett feladatellátók első körben többnyire a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett középfokú OKJ-s „Közművelődési és közönségkapcsolati szakember” képzésen jelennek meg. A továbbtanulásra fogékony, bármely életkorban levő tanfolyami résztvevők számára ez a képzés mint egy nagyfokú érzékenyítés szerepel. Sokszor elég a bátorítás, megerősítés a közösség-szervezés BA alapszakra jelentkezéshez, amelyet az intézet munkatársai támogató magatartással, biztatással segítenek. Máskor a teljes felvételi

folyamaton szükséges végigvezetni az érdeklődőt, mert nincs tapasztalata az online jelentkezésben, pontszámításban. Az is nagy segítség, hogy a megszerzett OKJ-s bizonyítvány 30 többletpontot ér.

A diplomás érdeklődők számára a kulturális mediáció MA szak az ajánlott. Levelező képzésen, havi három-négy képzési nappal a két év alatt megszerezhető egyetemi végzettség vonzó. Azonban sokszor azzal halasztgatják az érdeklődők a jelentkezést, hogy családi, munkahelyi elfoglaltságaik mellett nincs idejük még a képzésre is. Ilyenkor az intézet módszertani referensei egyfajta karriertanácsadókká lépnek elő, és hosszabb beszélgetések során segítik az érdeklődőket döntésük meghozatalában. Ezekben az esetekben azért is nagyon fontos a szakmai háttér, a biztatás, mert az érdeklődő kollégák már a közművelődés területén dolgoznak, felsőfokú tanulmányaikkal a megkezdett szakmai karrierjüket szeretnék pontosítani, tudományos ismeretekkel bővíteni. Az ő esetükben sokkal kisebb a lemorzsolódás, a pályaelhagyás veszélye. Ez nemcsak a statisztikai adatok szépsége miatt fontos, hanem azért, hogy valós és erős szakmai hálózat alakuljon ki a megyében.

A Megyei Igazgatóság tanácsadó tevékenysége mellett ebben a körben az a személyes tapasztalat

is megjelenik, hogy a már említett OKJ-s képzéseken a résztvevők találkozhatnak az egyetemi oktatókkal, hiszen bizonyos szaktárgyakban ők is vállalnak oktatói feladatokat. Ahogyan megismerik őket, még inkább motiváltak lesznek a továbbtanulásra. Ezzel nevesítjük a következő együttműködési tevékenységet, az **oktatást**. Valóban, az OKJ-s tanfolyamon megjelennek az egyetemi oktatók, betekintést nyújtanak széleskörű szakmai munkájukba. De nemcsak az egyetemi oktatók járnak a Nemzeti Művelődési Intézet képzési programjain, hanem az intézet munkatársai is tartanak órákat az egyetemen. A különböző oktatók rendszeresen hívják meg óráikra a módszertani referenseket. Ezek során bemutatják a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságának portfólióját, beszélnek a közművelődési terület törvényi szabályozásáról, a megyei intézményhálózatról, az értéktár mozgalomról. A szaknépszerűsítési témakörben már megismert, szakmai, gyakorlati oldalt képviselik, ezzel egészítve ki az akadémiai ismereteket.

Az együttműködés harmadik típusa a **kutatói programok**. 2019-ben pályázott először a Pécsi Tudományegyetem kutatócsoportja a Közművelődési Tudományos Kutatási Programba. A kutatócsoport bevonta a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóság munkatársát is. A kutatás tárgya a baranyai kistéleplések közművelődési feladatellátása volt a törvényi változások tükrében. A kutatás széles módszertant vonultatott fel. Így fókuszcsoporthoz beszélgetés, szakirodalmi elemzés, kérdőíves lekérdés szerepelt a tevékenységek között. A kutatás eredményeképpen cikkek és online konferencia-prezentációk születtek. Nagyon érdekes volt látni, ahogyan a két oldal ismételtlen összevetette ismereteit. Így a szakmai, azaz a Nemzeti Művelődési Intézet számára a feltárt szakmai megállapítások a munkájuk

során ismertek voltak, számukra a kutatómódszertani elemek hordoztak újdonságot. Míg az akadémiai oldal, azaz a Pécsi Tudományegyetem munkatársai számára a kutatás eredménye hozott új ismereteket. Ez a kölcsönös tanulási folyamat jellemzi a többi közös aktivitást is.

Örvendetes, hogy 2020-ban egy újabb egyetemi kutatócsoport pályázott és nyert a Közművelődési Tudományos Kutatási Programban. Ennek témája a Baranya megyei értéktárak helyzete, jövőképe. A kutatásba szintén meghívták a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságának munkatársait. A kérdőíves felmérések után egy online megyei adatbázist szeretnének összeállítani az értékekről, valamint egy kézikönyvet írni, amellyel a további települési értéktárak létrejöttét, működését szeretnék elősegíteni. A kutatás a határon túlra is kiterjed, ezzel a történelmi Baranyáról ad majd képet. A kutatócsoportban együtt fog dolgozni egyetemi oktató és módszertani referens, a kutatási eredmények az oktatást pedig a bevont hallgatók gyakorlati tapasztalatainak bővítésével, a kutatási módszerek megismertetésével fogják szolgálni.

Mindeközben a Nemzeti Művelődési Intézet szakmafejlesztési tevékenységének erősítése érdekében 2019. november 22-én felsőoktatási stratégiai megállapodást kötött a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karával. A dokumentumot Závogyán Magdolna, ügyvezető és prof. dr. Heidl György, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar dékánja írta alá az „Értéktérmentés a humán fejlesztés és a kultúrák közvetítés határain” című konferencia keretében. A megállapodást tartalommal pedig a közös projektek töltik meg.

Az együttműködés új lehetőségét 2020-ban az EFOP-3.7.3-16-2017-00150 Művelődő Közösségek Nyugat-Magyarországon projekt keretében a „Közművelődési men-

3. kép

torok” tanfolyam jelentette. Két csoport számára havi egy alkalommal, 12 hónapon keresztül zajlik a **mentorprogram**. A Nemzeti Művelődési Intézet módszertani referensei közösen tartottak foglalkozásokat az egyetemi oktatókkal, amelyek során a megyei stratégiáról, a törvényi szabályozásról tudtak meg többet a hallgatók. Emellett szakmai tanulmányi utakat tettek Baranya megyében, hogy kiemelt közművelődési jó gyakorlatokat, mintaprojekteket ismerjenek meg. A tanfolyam 2021. március végéig tart, így még számos közművelődési kaland vár a hallgatókra. (3. kép)

Az eddig ismertetett, már működő négy együttműködési terület a jövőben újabb elemekkel fog bővülni. Ugyanis ebben a tanévben jelentkeztek **szakmai gyakorlat**-ra a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságára kulturális mediáció MA szakos hallgatók. Ez az időszak rendkívül mozgalmas az induló Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési

Program miatt. Ezért várhatóan új és izgalmas ismeretekkel, gyakorlati tapasztalatokkal fognak gazdagodni a szakmai gyakorlatuk során a hallgatók, elvégzett munkájukkal pedig az igazgatóság feladatellátását könnyítik.

Általánosan elmondható, hogy a sokféle együttműködési tevékenység kölcsönösen segíti a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóság és a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet tevékenységét. Ennek a mindkét fél számára előnyös együttműködésnek pedig a hallgatók élvezik a legtöbb előnyét, hiszen kitűnő akadémiai oktatók mellett megismerik a közművelődés szakma gyakorlati oldalát, a megyei szakembereket, az itt folyó terepi munkát. Ezáltal jólképzett, sokoldalú szakemberek kerülnek ki az egyetemről, akik remélhetőleg a pályán maradván erősítik a térségben a közművelődési feladatellátást.

NEMES KRISZTINA a Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Karán biológia szakos általános iskolai tanárként végzett. Később művelődési és felnőttképzési menedzser diplomát szerzett. Hallgatóként vezette a Janus Pannonius Tudományegyetem Továbbképző Központjának Rendezvényirodáját, dolgozott a Pécsi Tudományegyetem Külügyi Osztályán, később a Közgazdaságtudományi Kar angol programján mint ügyvivő szakértő. Emellett OKJ-s tanfolyamokon rendezvényszervezést tanított, majd egy baranyai kistelepülés általános iskolájában volt tanár. A Pécsi Kulturális Központban 2007-ben kezdett dolgozni, majd az átalakított intézményben végezte szervezői, közösfelkészítői munkáját. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságát vezeti, módszertani referens, közművelődési szakértő.

Szimbiózisban a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád- Csanád Megyei Igazgatósága és a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Művelődéstudományi Intézete

A Szegedi Tudományegyetem és a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatósága hosszú évek óta szoros kapcsolatban van egymással és számos közös szakmai programban együttműködik. Ez a kapcsolat többértű, hiszen a Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóság valamennyi munkatársa itt szerezte diplomáját (az iroda munkatársai között jelenleg kulturális mediáció mesterképzésen tanuló végzős hallgatók és mesterképzésen végzett munkatársak is vannak).

Itt végzett hallgatóként (akár alapszakról, akár mesterszakról beszélünk) és a szakma elhivatottjaiként mindig is fontosnak éreztük a szak népszerűsítését a felvételi előtt állók körében, ezért a kezdetek óta igyekszünk népszerűsíteni a közösségszervezés alapszakot és a kulturális mediáció mesterképzést is.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Művelődéstudományi Intézetében oktató tanáraink részint kollégáink is, így mindig gördülékeny a közös munka. Volt alkalom, amikor előadóként, és volt, amikor hallgatóként vettünk részt egy-egy általuk szervezett programon. A partnerség fontos, hiszen közös érdekünk, hogy a köztudatban ott legyen a szakma, és ezen felül ismerjék a fiatalok azokat a tevékenységeket, amelyek a mi feladataink közé tartoznak. Éppen ezért az alábbiakban két fontos területet emelek ki: a közösségszervezés alapszak népszerűsítéséhez kapcsolódó tevékenységünket a középiskolákban és szintén a szak népszerűsítésének (is) teret adó szakmai napokat.

(Az alapszak népszerűsítése mellett egyébként sok más kapcsolódási pont is van az egyetemmel. És nemcsak a Művelődéstudományi Intézettel, hiszen tavaly májusban a Szegedi Tudományegyetem Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszékének Kulturális

Örökségvédelem specializációjú mesterszakos hallgatói a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád Megyei Igazgatóságára látogattak, hogy megismerjék a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális örökség és értékgyűjtés területén végzett tevékenységét és az igazgatóság munkáját.)

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Művelődéstudományi Intézetében 2018 óta indul közösségszervezés alapszak, amelynek elődei többek között az andragógia, művelődésszervező, valamint népművelő szakok voltak. Azóta folyamatosan segítjük a Kar munkáját abban, hogy ezt a szakot minél szélesebb körben megismerjék.

Örömmel szerveztük „Mobil szolgáltatások börszéje és Pár-beszéd” szakmai napunkat is a Művelődéstudományi Intézetbe, amelyet 2019 áprilisában a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatósága

1. kép

2. kép

az Új Nemzedék Központtal, valamint a Szent-Györgyi Albert Agórával együttműködve valósított meg. (1. kép)

A „Mobil szolgáltatások börzéje és Pár-beszéd” szakmai napon nem csak Dr. T. Molnár Gizella a SZTE JGYPK Művelődéstudományi Intézet akkori vezetője, de Dohorné Kostyál Zsuzsanna, a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóság vezetője is beszéltek a börze fő céljáról, amely az volt, hogy a falunapok, fesztiválok szervezésével foglalkozó kollégák megismerjék a mobil szolgáltatásokban rejlő lehetőségeket, azaz olyan értékteremtő szolgáltatási módokat, amelyekkel bővíthetik,

színesíthetik, valamint megerősíthetik a rendezvényeik szakmai szolgáltatásait. (2. kép)

A jelenlévők között voltak egyetemi oktatók, régi és jelenlegi hallgatók, valamint szakmabéli kollégák.

A szakmai nap alkalmával Dr. Juhász Tünde a Csongrád Megyei Kormányhivatal kormány megbízottja, M. Toronykőy Márta a Csongrád Megyei Rendőr Főkapitányság bűnmegelőzési osztály vezetője, Hári László alezredes és Hegedűs Sándor a Csongrád Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház irodavezetője is előadást tartott. A nap folyamán lehetőség nyílt a mobil szolgáltatásokat testközelből megismerni, kipróbálni a Művelődéstudományi Intézet udvarán. (3. kép)

Az esemény folytatásaként a Pár-Beszéd Szakmai Nap keretében olyan felsőoktatási intézmények és gyakorlati terepeik mutakoztak be, ahol közművelődési szakemberképzés folyik. Bemutakozott a Debreceni Egyetem BTK Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszék, a Debreceni Művelődési Központ, a Kodolányi János Egyetem és a Petőfi Sándor Művelődési Központ Oroshá-

3. kép

4. kép

záról, valamint a szakmai napnak otthont adó Szegedi Tudományegyetem JGYPK Művelődéstudományi Intézet.

A következő évben a szaknépszerűsítés került a fókuszba. 2020. év elején több ütemben zajlott ez a tevékenységünk, így többek között a szegedi Szent-Györgyi Albert Agórában januárban megrendezett Kulturális Piacon is részt vett a Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóság. (4. kép)

A rendezvényen a jelenlévők nagy érdeklődéssel fogadták a munkatársak által megosztott információkat a közösség-szervezés alapszakról és az intézet megyei programjairól, feladatairól egyaránt. (5. kép)

Februárban a közösség-szervezés BA szakot népszerűsítő roadshow vette kezdetét Csongrád-Csanád megye középiskoláiban annak érdekében, hogy a 11. és 12. évfolyamos tanulók kellően tájékozottak legyenek a szakot illetően, valamint motivációt érezzenek a szakma elsajátítására a felsőoktatás által. Gál Boglárka és Ábrahám Edit módszertani referensek február elején felkeresték a Dugonics András Piarista Gimnázium Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégi-

um diákjait, ahol osztályfőnöki óra keretein belül két osztálynak tartottak interaktív előadást és adtak át új ismereteket a közösség-szervezésről, valamint a közművelődéshez kötődő szakterületekről. Jártak a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban és a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnáziumban is. (6. kép)

A kollégák munkáját segítette az akkor másodéves, közösség-szervezés szakos Czeglédi Viola.

5. kép

A munkatársak egyébként további iskolákat is felkerestek a szak bemutatására. A személyes hangvételű bemutatkozások és a fiatalokat közvetlenül megszólító előadás alatt a tanulók intenzív figyelemmel kísérték végig az elhangzottakat: kérdeztek, érdeklődtek is. A diákok ezáltal sokkal közvetlenebb módon ismerkedhettek meg a szakkal, az ott zajló élettel, illetve a megyei munkatársak hétköznapi munkájával egyaránt. A látogatás zárásaként a diákok egy kapcsolati hálót jelenítettek meg szimbolikusan egy kendergombolyag körbeadásával, amikor mindenki egyénileg elmondhatta, mi az ő érdeklődési köre, milyen irányban tudná elképzelni a jövőjét. Monoki Mariann, a Bethlen Gábor Református Gimnázium igazgatóhelyettese hasznosnak és informatívnak nevezte a látogatást. Véleménye szerint fontos, hogy a tanulók az ehhez hasonló alkalmakon is tudjanak információhoz jutni a jövőjüket eldöntő kérdésekben. Az eddig felkeresett iskolák vezetői és osztályfőnökei is úgy gondolják, hogy az ilyen találkozók, bemutatkozások a pályaválasztás éveiben különösen hasznosak. (7. kép)

6. kép

7.kép

2020 tavaszán szeretnénk volna, de a járványügyi helyzet miatt nem valósult meg az „Itt élek” Szabadegyetem elnevezésű programunk, amelyben az értékfeltárás iránt érdeklődő szakembereknek, települési vezetőknek, civil szervezeteknek, hallgatóknak terveztünk egy 3 alkalomból álló programot a SZTE JGYPK Művelődéstudományi Intézetébe, hogy a résztvevők megismerkedjenek a hungarikumokról szóló törvénnyel, és megismerjék a megyei és települési értéktárak munkáját. Célunk volt továbbá a korszerű közösségfejlesztő módszerek iránti igények felkeltése, valamint tanulás és tapasztalatcsere szakemberek között a helyi értékek, és értékörzés témában. Ezt a programot 2021 februárjában online formában tartjuk meg.

Szintén 2021-ben újra terveink között szerepel a közösség-szervezés szak népszerűsítése. Ezúttal Szentesre, Makóra, Hódmezővásárhelyre és Szegedre látogatunk majd el, hogy a 11. és 12. évfolyamos tanulóknak irányt mutassunk. Részt kívánunk venni össze a szegedi pályaválasztási napokon is, minél több lehetőséget teremtve ezzel arra, hogy a fiatalok figyelmét szakmáinkra irányítsuk.

Biztosak vagyunk benne, hogy a SZTE-JGYPK Művelődéstudományi Intézettel való kapcsolatunk – az elmúlt évek tapasztalatai alapján – a jövőben is gyümölcsöző lesz, és számos szakmai program kapcsán fogunk együttműködni még.

MAGNÉ SZAITZ ÉVA 2005-ben végzett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán művelődésszervező szakon, kulturális menedzser szakirányon. 2011-ben elvégezte a Szent István Egyetem Gazdasági Karán a közösségi-civil szervező szakot. 2020-ban a Szegedi Tudományegyetem kulturális mediáció mesterképzési szakján kulturális mediátor szakképzettséget szerzett. 2007-től Békéscsabán dolgozott a Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesületének munkatársaként. Azóta tagja is az egyesületnek. 2013-tól módszertani referensként dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságán, ezen belül 2 éven át kulturális koordinátorként tevékenykedett az intézet egyik kiemelt programjában, a TÁMOP 3.2.3.B-ben.

Együttműködés felsőfokon

A Debreceni Egyetem BTK Nevelés- és Művelődéstudományi Intézetének, Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszéke és a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága közötti szakmai együttműködés előzményének tekinthető az a kutatási program, amelyet az egykori megyei közművelődési feladatellátó intézmény és az egyetem valósított meg 2003 és 2005 között.

Az együttműködés keretében két település szociológiai vizsgálata valósult meg, amelyek közül az első a Hajdú-Bihar megyei, román nemzetiségek által is lakott települések – különös tekintettel Körösszegapátira – identitásának, hagyományörzésének sajátosságaira fókuszált. A másik vizsgálat eredményeit és módszertanát A roma közművelődésért címmel foglalták össze a partnerek. A kötet fontos segédanyaggá vált mind az egyetemi oktatásban, mind a közművelődés gyakorlatában, mert az abban található dokumentumelemzés, a mélyinterjúk készítésének módszertana, illetve a kérdőívészés céljának, folyamatának leírása hatékonyan tudja segíteni mindkét terület tevékenységét. A kutatás során alkalmazott módszerek, az azok használatával elérni kívánt célok meghatározása máig példaértékűek és aktuálisak.

A Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósá-

ga és az egyetem együttműködése folyamatos és rendszeres, amelyet tovább erősít az egyetemi oktatók és az igazgatóság munkatársai között meglévő személyes ismeretség és jó kapcsolat. A sokrétű és színes kapcsolatrendszerből több együttműködési területet is kiemelkedik, amelyekben közös, hogy közelebb hozzák az egyetemi képzésben résztvevőket a közművelődés napi gyakorlatához. Ezáltal már az egyetemi képzés alatt a hallgatók megismernek szakmai innovációkat, jó gyakorlatokat, és részeseivé válnak olyan fejlesztéseknek, folyamatoknak, amelyek tovább mélyítik tudásukat és erősítik elköteleződésüket a közösségi művelődés iránt.

A Nemzeti Művelődési Intézet a „Művelődő közösségek az Alföldön” (EFOP-3.7.3-16-00149) projektjének keretében, a Debreceni Egyetemen együttműködve Közművelődési mentorok tanfolyamot indított részben a Debreceni Egyetemen és részben a Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságon. Az egyetemi hallgatók számára olyan gyakorlatorientált kurzus valósult meg 2019-ben és 2020-ban, amelyben a hallgatók megismerkedtek a közösségi művelődés fogalmával, gyakorlatával, a művelődő közösségek típusaival, valamint a közösségi művelődés során alkalmazott módszerekkel. A program lehetőséget teremtett a részletesen megismert módszerek gyakorlatban

történő alkalmazására. A kurzus a művelődő közösségek társadalmi, gazdasági szerepét, a települések életében betöltött funkcióikat, de főként a módszereket mutatta be.

A hallgatók szempontsört, útmutatót, módszertani leírásokat kaptak az igazgatóságtól, ezek használatával dolgoztak a terepen. A kurzus első felében a témához kapcsolódó korábbi ismeretek rendszerezése és a közösségi művelődés alapfogalmainak megbeszélése történt. Kiemelt téma volt a művelődő közösségek formáinak megismerése (alkotó művelődő közösség, amatőr művészeti csoport), ezek megjelenése a hazai közművelődési intézményrendszerben. A következő alkalommal a hallgatók a művelődő közösségeknek a helyi társadalomra gyakorolt szerepét és hatását ismerhették meg. Kiemelten foglalkoztak a művelődő közösségek szerepével, jelentőségével a helyi értékek feltárásában. Megismerték a Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság gyakorlatából az újratanítás és a visszatanítás jelentőségét, valamint a különböző közösségfeltáró, közösségfejlesztő módszereket. A következő foglalkozásokon a fejlesztő és a mentori szerep sajátosságairól volt szó. A hallgatók ezt követően terepmunkán vettek részt, amelyen a megismert módszereket a gyakorlatban is alkalmazták. A bemutatott öt településfeltáró, közösség-

1. kép: Faluséta bemutató 2. évfolyamos közösségszervezés szakos hallgatók kurzusán

fejlesztő módszer közül zömmel a Faluséta módszert választották, és készítettek közösségépítő és értékfeltáró szemléletű faluséta programokat. (1. kép)

A Debreceni Egyetemen 2019. október 21-én került sor a Falusétával a településfejlesztésért címmel meghirdetett eseményre, amelyben a hallgatók a program iránt érdeklődők számára bemutattak néhány faluséta programot. A rendezvényen a hallgatók mellett közművelődési szakemberek és településvezetők is megjelentek. A résztvevőket Dr. Juhász Erika tanszékvezető, főiskolai docens köszöntötte, aki bemutatta a kezdeményezést, az egyetem és a Nemzeti Művelődési Intézet együttműködését, valamint a kurzus összefoglaló füzetét. Jómagam megyei igazgatóként a faluséta módszer kialakításáról, a módszerről és mindezek jelentőségéről tartottam ismertetőt. A résztvevők az alábbi faluséta programokat tekinthették meg: Földes – Joó Patrícia, Hadházi Rita III. évfolyam közösségszervezés szak, Hajdúszoboszló – Szász Anna, Óvári Anna III. évfolyam közösségszervezés szak, Püspökladány – Nagy Boglárka

III. évfolyam történelem-közösségi művelődés tanára, Vámospercs – Csillag Anikó III. évfolyam magyar-közösségi művelődés tanára, Antal Szabolcs III. évfolyam közösségszervezés szak. A program utolsó szakaszában Jeneiné Dr. Egri Izabella Földes község polgármestere, Ménes Andrea Vámospercs város polgármestere, valamint Tányér József, a Püspökladányi Tájé-

koztatási Központ vezetője osztotta meg a gondolatait a jelenlévőkkel. A kurzus 2020-ban is folytatódott, az előző év tapasztalatainak felhasználásával, a bemutatott és választható közösségépítő módszerek számának bővítésével. (2. kép)

A kurzus népszerűnek bizonyult, amihez bizonyára hozzájárult az is, hogy a közösségszervezés szakos hallgatók közül egyre többen végzik gyakorlatukat a megyei igazgatóságon. A hallgatók az intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága által összeállított terv szerint ismerik meg az igazgatóság munkájának szakterületeit és tevékenységi köreit. Az igazgatóság munkatársai ennek a menetrendnek az alkalmazásával elősegítik, hogy a hallgatók a közösségi művelődés legfontosabb területeiről élményeket, ismereteket szerezzenek az adminisztrációs feladatoktól a projektervezésen át a közösségi tervezésig. Örömmel vesznek részt az igazgatóság projektjeihez kapcsolódó előkészítő feladatokban, szívesen jönnek terepre, ahol részesei lehetnek az éppen zajló közösségépítési vagy mentorálási folyamatoknak. Az igazgatóság munkájára jellemző a

2. kép: A Faluséta közös kötet bemutatása a Debreceni Egyetemen

3. kép: A hallgatók munkájának elismerése

gyakori mintavétel, a feltáró kutatás, amelyek rendszerint interjúkkal, kérdőívekkel történik. A hallgatók munkájukkal, elkötelezettségükkel, innovatív szemléletükkel hasznos segítséget jelentenek az igazgatóság sokszínű munkájában az interjúk feldolgozásától a közösségi tevékenységek megvalósításáig szinte minden területen. (3. kép)

Fontos együttműködési terület a Debreceni Egyetem felsőfokú szakirányú képzéseinek népszerűsítésért végzett közös tevékenység. A megye középiskoláiban a megyei igazgatóság munkatársai bemutatták a Nemzeti Művelődési Intézetet és annak sokszínű tevékenységét, országos és helyi programjait. Beszéltek a közművelődési szakma változásáról, fejlődéséről, a közösségi művelődés szerepéről, fontosságáról. Dr. Juhász Erika szakmafejlesztési igazgató, a Debreceni Egyetem tanszékvezetője által összeállított diasorozattal a közösség-szervezés egyetemi alapszakot, a megújult képzést és annak a PhD fokozat megszerzéséig terjedő, teljes rendszerét népszerűsítették. Ismertették a tantárgyakat, a szakirányokat, azok tartalmát és az elhelyezkedési lehetőségeket. Ennek kapcsán közérthető

nyelven, a fiatalok érdeklődésének megfelelően beszéltek az 1997. évi CXL. törvény módosításairól is. A tanulók hallhattak a gyakorló helyekről, lehetőségekről, illetve az egyetemi diákélet színes programjairól is, a szakterekről és szakestekről, amelyeket szakmai feladatként maguk a fiatalok szerveznek. A szakról és a szakmáról történő beszélgetés zárásaként a diákok megnézhatték a közösség-szervező szakhoz kedvet csináló, egyetemis-

tákról egyetemistákkal forgatott kisfilmet. A népszerűsítő alkalmak fontos résztvevői az éppen az igazgatóságon gyakorlatukat töltő egyetemi hallgatók, akik közvetlenül tudnak beszélni a felsőfokú oktatásban szerzett élményeiről. (4. kép)

A Nemzeti Művelődési Intézet 2017-től az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával elektronikus tananyagokat készített, amelyek létrehozásával elő kívánja segíteni a képzések tanulási folyamatait, így létrehozta a „Tudástár a közösségi művelődésben” sorozatot. A kötetek a közösségi művelődés fontos szakterületeiről adnak elméleti ismereteket, mutatnak be esetpéldákat és közölnek az oktatásban és a közösségépítésben is hasznosítható gyakorlatokat. A tananyagok jól hasznosíthatók a szakemberképzés különböző szintjein: a középfokú és felsőfokú OKJ-s szakmai képzésektől a felsőoktatás közösség-szervezés BA, közösségi művelődés tanári MA és kulturális mediáció MA szakjain át a szakmai továbbképzésekig és az önképzésig egyaránt. A köteteket szerzőpárosok jegyzik, akik közül az egyik a felsőoktatásban dolgozó

4. kép: Szaknépszerűsítés középiskolákban

oktató, míg a másik gyakorló közművelődési szakember. A sorozat kilencedik kötetét, *Mentorok a közösségi művelődésben és az amatőr művészeti mozgalomban* címmel Dr. Márkus Edina, a Debreceni Egyetem oktatója és Angyal László megyei igazgató írta.

A Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézetének Művelődéstudományi és Humán Tanulmányok Tanszékének törekvése, hogy az egyetemi felsőfokú képzésbe óraadóként bevonja a gyakorló közművelődési szakembereket, akik gyakorlati tapasztalataikkal tudnak hozzájárulni a képzési tartalmak gazdagításához. A kulturális mediáció MA szak 2020/2021 I. félévében az I. és II. évfolyamos hallgatók számára indult a *Közösségi művelődés tevékenységrendszere I.* című kurzus. A kurzus vendégoktatója a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei igazgatója, aki elsősorban a

5. kép: Angyal László „A közösségi művelődés módszertana” kurzus vendégoktatójaként

közművelődési intézmények szolgáltatásrendszerével és az ehhez kapcsolódó szolgáltatási tervvel kapcsolatban osztja meg tapasztalatait, és készíti fel a hallgatókat a

helyi lakosság és a közösségek bevonásával megvalósuló intézményi szolgáltatás-fejlesztésre és közösségi tevékenységek megvalósítására. (5. kép)

ANGYAL LÁSZLÓ Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett történelem-népművelés szakon. 1989-től 2000-ig a debreceni Kölcsey Ferenc Megyei és Városi Művelődési Központ művészeti-módszertani előadója, majd megyei módszertani osztályvezetője. 2000-től a Kölcsey Ferenc Megyei Közművelődési Intézet munkatársa, 2005-től igazgatóhelyettese. 2007 óta a Grafikusművészek Ajtói Dürer Egyesületének szervező titkára. Wlassics- és Bessenyei-díjas közművelődési szakember, a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának igazgatója.

„Eger – Közösség – Együttműködés”

Kapcsolat a Heves Megyei Igazgatóság és az Andragógiai és Közművelődési Tanszék között

A kezdetek

„Egerben 1975-ben kezdődött el a kultúráközvetítő szakemberek képzése. A népművelés szak, mint sok szempontból új és „más” szak, dr. Nagy Andornak, a Neveléstudományi Tanszék akkori vezetőjének kezdeményezésére „tört be” a nagy múltú pedagógusképző intézmény falai közé... A művelődésszervező szak nemcsak elnevezésben jelentett változást a népművelés szakhoz képest, hanem sok és lényeges szempontot figyelembe véve, valóban új képzési filozófiára épülő, más tartalmú és struktúrájú szak születését jelezte.”¹

Az Eszterházy Károly Egyetem az Észak-Magyarországi régió önálló, többkarú egyeteme, amely az évek során már több szakmai együttműködést kötött különböző partnerekkel. Az egyetem Neveléstudományi Intézetén belül az Andragógia és Közművelődési Tanszék kiemelt feladata a közművelődési szakterület szakemberutánpótlása.

A Nemzeti Művelődési Intézet és az Eszterházy Károly Egyetem 2018. március 27-én hivatalossá a már több éve fennálló szakmai kapcsolatot. A **II. Eger – Közösség – Együttműködés** című közösség-szervezés és a közösségi művelődés szakmai napon aláírt együttműködési megállapodás középpontjában a szakember-utánpótlás és a közösség-szervezés alapszak továbbfejlesztése, a szakmai gyakorlólhelyek biztosítása, az oktatásba való bekapcsolódás, továbbá a kultúrákutatóban való szerepvállalás szerepel. Az együttműködést a Nemzeti Művelődési Intézet képviselőjében Kárpáti Árpád, az akkori ügyvezető igazgató írta alá, aki az elhangzott köszöntőjében kiemelte, hogy erősödik a közösségi szakma társadalmi elismertsége és szükségessége. Fontos, hogy a közművelődéssel foglalkozó új generáció oktatása, nevelése során magas színvonalú elméleti képzést kapjon a gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakemberektől, és felkészült gyakorlólhelyek és gyakorlatvezetők fogadják őket a településeken,

így a gyakorlat során a hallgatók beleláthatnak valós közösségi és közművelődési folyamatokba is.²

Egerben, az Eszterházy Károly Egyetem 2015-ben indította el osztatlan tanári szakját, a közösségi művelődés tanár szakot. A szak célja, hogy felkészítse a leendő szakembereket az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére, a közösségi művelődés elméleti és gyakorlati tárgyainak tanítására, a közösségi művelődési pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatainak ellátására, a közművelődésben, a helyi társadalomfejlesztésben kultúráközvetítői, közösségfejlesztői munka végzésére.³ Az osztatlan szakos hallgatók 2018 óta tanórák keretén belül látogatják a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságát, ahol gyakorlati ismereteket szereznek a szakmához kapcsolódóan.

Az andragógia BA szak megszüntetését követően 2017-ben indította el az Eszterházy Károly Egyetem a közösség-szervezés szakot. Ennek a képzésnek az a célja, hogy olyan kulturális, humán, kö-

1 <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutakozas-101>

2 <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-apon-kottetett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/>

3 <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutakozas-101>

zösségi alapú társadalom- és gazdaságszervező munkát végző szakembereket képezzen, akik el tudják látni a közösségi szintek, közművelődési intézmények, egyházi, civil, vállalkozói és nonprofit szervezetek, integrált, többfunkciós szervezetek, intézmények működését. A képzés célja továbbá, hogy a résztvevők képesek legyenek az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvényben meghatározott közművelődési alapszolgáltatások ellátására, azt – a meghatározott intézményszintek esetében – irányítani is jogosultak.⁴ Az alapszakos hallgatók 2018 óta a projekteken, szakmai gyakorlatokon kerülnek folyamatos bevonásra a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságának életébe.

Együttműködés a gyakorlatban

A „Művelődő közösségek Észak-Magyarországon” elnevezésű EFOP-3.7.3-16-2017-00148 azonosítószámú projekt keretein belül a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága 2018-tól bonyolítja le a **Közművelődési**

Pillanatkép a Közművelődési mentorok tanfolyamról

mentorok elnevezésű projekteket. A tanfolyamok célja egyrészt a közösségszervezés szakos hallgatók gyakorlati ismereteinek bővítése, másrészt a közösségi művelődési intézményeiben folyó szakmai munka megismerése volt.

2018 óta az Eszterházy Károly Egyetem közösségszervezés alapszakos hallgatóinak 3 évfolyama került bevonásra. Egy-egy projekt 12 alkalomból áll, amelyből az első 6 alkalom során különböző megyei intézményekbe látogatnak el a hallgatók, majd a következő 6 alkalommal gyakorlati értéktérítés va-

lósult meg egy-két kiválasztott településen. A projekt zárónapján a hallgatók szakmai prezentációkkal adnak számot éves munkájukról.

A 2018 októbere és 2019 márciusa között lebonyolított *1. Közművelődési mentorok* tanfolyamon a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága és a Szakmafejlesztési Igazgatóság, valamint az Eszterházy Károly Egyetem által kijelölt munkatársak együttműködő munkájának köszönhetően a Heves megyében kiemelkedő közösségi munkát végző közművelődési szakemberekkel és intézményeikkel (Noszvaj, Bélapátfalva, Egerszalók, Eger települések), valamint az Nemzeti Művelődési Intézet, a közösségi művelődés szakterületen egyedülálló kulturális stratégiai intézmény tevékenységével, szakmai koncepciójával ismerkedhettek meg a résztvevő közösségszervezés alapszakos hallgatók.

A márciusi találkozás alkalmával a résztvevők szakmai előadásokat hallhattak az értéktérítés törvényi szabályozásáról és módszertanáról. A résztvevő közösségszervezés BA hallgatók a projekt ezen alkalma során megismerkedtek a Heves megyei értéktárak helyzetével, képet kaptak egy felvidéki gyakorlati értéktérítésről, valamint

Szakképzés az egeri Dobó István Gimnáziumban

⁴ <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutakozas-101>

hallhattak a tiszánai, abasári és noszvaji jó példákról is. Betekintést nyertek a Nemzeti Művelődési Intézet országos településkutatási felmérésébe, munkatársaink segítségével részt vettek fotó- és videóképzési gyakorlaton is. A tanfolyam keretében 2019 áprilisában már a terepen folytatódott a munka, ahol a hallgatók két településen valószínűsítették meg értékfeltárást: Verpeléten a Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár, Béalátpfalván a már korábban megismert KulTurDia Béalátpfalvai Kulturális, Turisztikai és Média Nonprofit Kft. vezetői segítették a terepmunkát. A résztvevők a települések polgármesterével, a helyi vezetőkkel és a fontosabb civil szervezetek vezetőivel találkoztak, amelynek során összeállították a települési „Értékleltárt”, és megállapodtak a kérdőívek, az interjúk tartalmában, felépítésében, elkészítésük ütemezésében. A tanfolyam folytatásaként a hallgatók Béalátpfalván és Verpeléten „Faluséták” keretén belül fotódokumentumokat és kisfilmeket készítettek a fontosabb települési értékekről, valamint kitöltették a települési kérdőíveket, és interjú-

Hallgatók prezentációja az egyik képzésen

Közösségi feladatmegoldás a Közművelődési mentorok tanfolyam

Ismerkedés az elfeledett szakmákkal Egerszalókon

kat vettek fel. Az elkészített interjúk és a kitöltött kérdőívek alapján a hallgatók értéktári előterjesztéseket írtak meg a munkatársaink segítségével. A tanfolyam lezárása az Eszterházy Károly Egyetem Líceumában zajlott, ahol a hallgatók bemutatták a terepmunkáik által összegyűjtött értékeket, tapasztalatokat. A hallgatók felterjesztései azóta felkerültek a Heves Megyei Értéktár Bizottság elé elbírálásra, mint például a béalátpfalvai keménycserép-gyártás, vagy a Béalátpfalvai Ciszterci Apátság temploma, amelynek építése közel 800 éves múltra tekint vissza.^{5 6 7 8}

5 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tanfolyam-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/>

6 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/elkezdodott-a-kozossegszervezes-szagos-hallgatok-telepulesi-ertekfeltaró-tevekenysege/>

7 <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/lezarult-a-kozmuvelodesi-mentorok-i-tanfolyam-heves-megyeben/>

8 Simándi Szilvia és Kelemen Éva (2019)

Tereptanárok megbeszélése a szakmai gyakorlat menetéről

A „Művelődő közösségek Észak-Magyarországon” EFOP-3.7.3-16-2017-00148 azonosító-számú projekt keretén belül 2019 szeptemberében a 2. *Közművelődési mentorok* tanfolyamba a másodéves, 2020 januárjában a 3. *Közművelődési mentorok* tanfolyamba az elsőéves alapszakos közösségszervezés BA hallgatók kerültek bevonásra.

A hallgatók a tanfolyamok első hat alkalmával ismételt intézménylátogatáson vettek részt a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága szervezésében. Bélapátfalva, Egerszalók, Noszvaj, Eger és Felsőtárkány településének közművelődési intézményeiben és a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságán az ott dolgozó szakemberek fogadták a résztvevő hallgatókat, bemutatva a helyi közművelődési tevékenységeiket az 1997. évi CXL. törvény változásainak mentén. A hallgatók az előadásokon túl falusétán is részt vettek, ahol a gyakorlatban is megtekintették a települések közművelődési helyszíneinek mindennapi munkáját. A pandémiás vészhelyzet kihirdetését követően a képzés sajnos több alkalommal online módon valósult meg, amelyeknek so-

rán az értékelés jogszabályi környezetéről, a közösségi értékgyűjtés módszertanáról kapott előadást egyénileg kellett feldolgozniuk a résztvevőknek.⁹ A vírushelyzetre való tekintettel mind a két csoport záróalkalma 2021 márciusában került majd megrendezésre, ahol Ostoros és Demjén településeinek értékeit mutatják be a hallgatók.

A szakmai projektbe való bevonásán túl a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága fontosnak tartja, hogy a megyében kiválasztásra kerülő gyakorlóléhelyek azonos értékrend mentén adják át ismereteiket a közösségszervezés alapszakos hallgatók számára. 2019 márciusában az Eszterházy Károly Egyetem Andragógia és Közművelődési Tanszéke és a Heves Megyei Igazgatóság „Tereptanárok műhelyfoglalkozása Egerben” címmel szakmai beszélgetést szervezett. A műhelybeszélgetésen a kijelölt gyakorlóléhelyek képviselői (Eger, Hatvan, Gyöngyössolymos, Noszvaj, Nagyréde*) vettek részt, amely során a résztvevők megismerkedtek a közösségszervezés szakos hallgatók kötelező 80, illetve 160 órás szakmai gyakorlatának dokumentációjával, valamint fej-

lesztési javaslatokat fogalmaztak meg a további találkozási alkalmakra vonatkozóan. A Heves Megyei Igazgatóságon eddig 7 nappali és 3 levelező tagozatos hallgató végezte el kulturális közösségszervezői és humánfejlesztő szakirányhoz kapcsolódó szakmai gyakorlatát. A hallgatók részt vettek az igazgatóság projektnapjain is, valamint bekapcsolódtak a Közművelődési és közönségkapcsolati szakember középfokú OKJ képzés dokumentációjának összeállításába.¹⁰

A felsőoktatási szakok változásai, megszűnései, illetve a pályaelhagyás a közművelődési szakmában is szakemberhiányhoz vezetett. A 2019-es évben a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága 11 Heves megyei középiskolában és az Eszterházy Károly Egyetem Karrier napjain is népszerűsítette a közművelődési szakmát, illetve a felsőoktatási szakirányú képzéseket. A diákok figyelmét bemutató órákon hívták fel a közösségszervező BA szakra. 2020-ban a koronavírus világjárvány miatt ezek az alkalmak nem kerültek megvalósításra az országot érintő járványügyi szigorítások miatt.^{11 12}

⁹ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/intezmenylatogatasokon-a-masodeves-egyetemi-hallgatok/>

* Eger – Egri Kulturális és Művészeti Központ: Kiss Renáta és Berecz Klára; Hatvan – Grassalkovich Művelődési Ház: Valló Ede; Gyöngyössolymos – Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár: Rédéné Németh Mária; Noszvaj – IKSZT: Czinkéné Szűcs Krisztina; Nagyréde – Molnár József Községi Szintér: Markó Anita

¹⁰ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/terep-tanarok-muhelyfoglalkozasa-egerben/>

¹¹ <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karrier-nap-es-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/>

¹² <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/>

Közösségi beszélgetés az értéktartásról Verpeléten

Az igazgatóság által szervezett tavaszi és őszi, a közművelődési szakma változásait érintő Szakmai napok alkalmi során az egyetem oktatói, illetve hallgatói is helyet kapnak az előadók és a délutáni workshopok résztvevői között.

A Megyei Igazgatóság nemcsak projektek bevonásával tartja az együttműködést az Egyetemmel, hanem az oktatásba is bekapcsolódik, például Dr. Kelemen Éva az értéktartásról tartott gyakorlati órákat az egyetemisták számára, Kun Zsófia pedig a humánfejlesztő szakot erősítette andragógiai alapismeretek elméleti és gyakorlati kurzusok megtartásával.

Az egyetem közösség-szervezés BA hallgatói közül eddig négyen készítettek szakdolgozatot a Heves Megyei Igazgatóság közreműködésével a települési értéktartás, a kulturális alapú gazdaságfejlesztés, a megyei amatőr művészeti tevékenység, illetve a közművelődési minőségfejlesztés területéről.

A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága és az Eszterházy Károly Egyetem Andragógiai és Közművelődési Tanszéke között kialakult többéves, szakmailag gyümölcsöző és szoros kapcsolata

lat a jövőben is lehetőséget teremt a hallgatók számára a tanórák keretein belül, valamint a szakmai gyakorlatok eltöltésére és a szakmai projektekből való részvételére.

Források:

– Egyetemi szakmai napon kötött meg Egerben az új együttműködési megállapodás (2018): <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-napon-kottett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/> (Letöltés dátuma: 2020.10.12.)

– A neveléstudományi intézet bemutatása: <http://nevelstudomany.uni-eger.hu/hu/nevtud/andragogiai-es-kozmuvt-sz/bemutatkozas-101> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csulák-Multer Mariann (2019): Tanfolyam a közösségi művelődés leendő szakembereinek: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tanfolyam-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csathóné Sebők Erika (2019): Tereptanárok műhelyfoglalkozása Egerben: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/tereptanarok-muhelyfoglalkozasa-egerben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Gyakorlati értéktartás a közösségi művelődés leendő szakembereivel Heves megyében: <https://nmi.hu/projekt-hir/gyakorlati-ertekfoltaras-a-kozossegi-muvelodes-leendo-szakembereivel-heves-megyeben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Egyetem napja az egri Dobó István Gimnáziumban (2019): <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Hacsavecz Éva-Székely Ákos (2019): Karriernap és állásbörze az Eszterházy Károly Egyetemen: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karriernap-es-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Elkezdődött a közösség-szervezés szakos hallgatók települési értéktartó tevékenysége: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/elkezdodott-a-kozossegszervezes-szakos-hallgatok-telepulesi-ertekfoltaro-tevenysege/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Kelemen Éva (2019): Lezárult a közművelődési mentorok tanfolyam Heves megyében: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/lezarult-a-kozmuvelodesi-mentorok-i-tanfolyam-heves-megyeben/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Csathóné Sebők Erika (2020): Intézménylátogatásokon a másodikéves egyetemi hallgatók: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/intezmenylatogatásokon-a-masod-esves-egyetemi-hallgatók/> (Letöltés dátuma: 2020.10.26.)

– Az Eszterházy Károly Egyetem tudományos közleményei: <https://core.ac.uk/download/pdf/269026332.pdf> (Letöltés dátuma: 2020.10.29.)

Simándi Szilvia és Kelemen Éva (2019): Értéktartás a közművelődésben egyetemisták bevonásával 135-141. oldal

KUN ZSÓFIA Az Eszterházy Károly Főiskola Gazdasági- és Társadalomtudományi Karon intézményi kommunikátor (FSZ) szakon végzett 2011-ben. Ezután az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán andragógusként (BA) 2014-ben diplomázott művelődésszervező és felnőttképzési szervező szakirányon. 2019 júniusában fejezte be tanulmányait a Szegei Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógiai Karán kulturális mediátor (MA) szak levelező tagozatán. 2017 szeptemberétől erősíti a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságát módszertani referens munkakörben. Feladatai közé tartozik a települési szintű módszertani és szakmai feladatok elvégzése, módszertani tanácsadás és mentorálás.

A Pest Megyei Igazgatóság háromlépcsős modellje a szakmai utánpótlásért

A szakmai utánpótlás terén a Pest Megyei Igazgatóság kiemelt helyzetben van, hiszen a megyében 85 középiskola található, és 4 olyan egyetem, ahol közösség-szervezés alapszak indult. Erre a lehetőségre építettünk, és így született meg a szakmanépszerűsítés átfogó háromlépcsős modellje, amely már több mint két éve működik sikeresen a megyében.

A **modell első lépcsőfoka** egyrészt a közösség-szervezés alapszak népszerűsítése: a fiatalok széles körével ismertetjük meg a szakmát, és alternatív lehetőséget mutatunk nekik. A pályaválasztás előtt állók számára fontos, hogy megfelelő támogatást és információt kapjanak az átgondolt választáshoz. Ennek érdekében a Nemzeti Művelődési Intézet a közösség-szervezés szakról tájékoztató anyagokat készített, amelyeket a jelentkezési időszak előtt eljuttatunk a megye közművelődési intézményeibe, a régió iskoláiba, ifjúsági klubjaiba. 2019-ben Cegléden ifjúsági fórum keretében népszerűsítettük a közösség-szervezés alapszakot a járás középiskoláinak körében. 2020 januárjában az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológiai Karának nyílt napjára is ellátogattunk,

ahol a Pest Megyei Igazgatóság tartott rövid előadást a leendő felvételizőknek. Bemutattuk a Nemzeti Művelődési Intézetet, mint országos szervezetet, majd a közművelődési szakterületen szerzett megyei és országos tapasztalatok alapján minden érdeklődőt megnyugtattunk: jó szakmát választanak, hiszen ez egy olyan kreatív terület, ahol minden nap tehetnek a településeik életéért, az ott élő közösségekért, és tartalmas társadalmi folyamatokat generálhatnak. A felvételi jelentkezés előtt minden januárban intenzív Facebook-kampányt indítunk, hiszen a korosztály jelenléte számottevő ezen a közösségi média felületen. A Nemzeti Művelődési Intézet Facebook-oldalán a januári időszakban folyamatosan találkozhatnak tájékoztató anyagainkkal, felhívásokkal, plakátokkal, képekkel, valamint egy, a szakot népszerűsítő videóval is az érdeklődők.

A szaknépszerűsítés mellett másrészt a közösség-szervezés alapszakos hallgatókra koncentrálunk. A partnerség jegyében felkerestük az egyetemek tanszékvezetőit, és olyan együttműködési pontokat jelöltünk meg, amelyek a hallgatók, oktatók és a szakemberek számára

is számos előnnyel járnak. A Pest Megyei Igazgatóság munkatársai lehetőséget kaptak arra, hogy részt vegyenek az első évfolyamosok egy-egy óráján, amely keretében bemutatjuk a Nemzeti Művelődési Intézet munkáját, a megyei igazgatóság feladatait, projektjeit és működését. A tájékoztató remek alkalom a hallgatóknak arra, hogy betekintsenek egy országos szakmai módszertani szervezet feladataiba, megismerjék annak küldetését és céljait. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen, a Budapesti Gazdasági Egyetemen, és az idei évtől már a Kodolányi János Egyetemen is órákat tartottunk a közösségépítéssel és a kulturális jogszabályi változásokkal kapcsolatban is.

2020-ban az együttműködés tovább bővült, az igazgatóság munkatársai már konzulensként is segítik a Budapesti Gazdasági Egyetem és az Eötvös Lóránd Tudományegyetem hallgatóit szakdolgozat-író munkájukban. A fentiekén túl a szakra járóknak lehetőségük van részt venni a közösség-szervezés szakos hallgatók táborában is Lakiteleken. Itt is aktívan részt veszünk, és tréningeket tartunk a diákoknak.

A **modell második lépcsője** azt a célt szolgálja, hogy a felsőokta-

tásban tanulók közvetlen módon is megismerhessék azokat, akik már a szakmában dolgoznak, közvetlenül kérdezhessenek tőlük a munkájukról, feladataikról, nehézségeikről, örömeikről és a mindennapjaikról.

Ennek a folyamatnak az egyik meghatározó eleme a Módszervásár elnevezésű szakmai nap, amelyet a Pest Megyei Igazgatóság 2018 óta évente megrendez. Az esemény célja, hogy találkozási pont legyen a szakemberek, az oktatók és hallgatók között, segítve a hálózatosodást, a kapcsolódási lehetőségek feltárását, együttműködések és közös projektek létrejöttét. Nem egyszerű előadásokról szól, hanem a résztvevők aktivitására épít, prioritásnak tekinti a szakmai párbeszéd létrejöttét és a tapasztalatcsere megvalósulását. Mindezt két aktuális témát feldolgozó rövidebb előadással és poszterbemutatóval, mint újfajta prezentációs módszerrel segítjük elő. A poszter egy vizuális közlési forma, amivel – a mai gyorsuló világunk sajátosságainak megfelelően – tömören, rövid idő alatt közölhetünk, illetve fogadhatunk nagy mennyiségű információt. A poszter felépítése olyan, mint egy szakmai előadás, célja a figyelemfelkeltés. A magyarázatot pedig a poszter mellett álló előadó adja a poszterséta alkalmával az érdeklődőknek. A legfontosabb ilyenkor a jelenlét, ami kiváló alkalom a szakembernek a bemutatkozásra és az érdeklődők megismerésére. Minden évben tíz intézmény mutatja be ilyen módon a jó gyakorlatát, a hallgatók, oktatók és szakemberek között pedig tartalmas és izgalmas beszélgetések alakulnak ki. A Módszervásár egy olyan találkozási pont a hallgatók számára, ahol megismerhetik a megyei igazgatóságot, valamint leendő szakmai gyakorlatuk helyszínét és akár jövőbeni munkahelyeiket is megtalálhatják. 2018-ban 45 hallgató vett részt, 2019-ben ez a létszám megduplázódott, és reményeink szerint

2020-ban is nagy számban lesznek jelen majd az eseményen. (1. kép)

A szakmaérzékenyítő program-sorozat másik fontos eleme a Látóút, amelyet úgy építettünk fel, hogy különböző feladatellátókat, azaz közösségi színteret, közművelődési intézményt, gazdasági társaságként működő intézményt egyaránt lássanak a hallgatók, a kicsitől a nagyig mindenféle közművelődési helyszínnel találkozzanak. Az egynapos program alatt három településsel és három feladatellátási típussal ismerkednek meg. Közvetlenül a terepen tapasztalhatják meg, hogy mit jelent közösségszervezőnek lenni, bepillantást kapnak az ott folyó szakmai munkába. Célnk a szakmai ismeretek bővítésén túl az is, hogy a felsőoktatásban résztvevő hallgatók gyakorlati helyeket is találjanak a megyében. Az elmúlt két év alatt több mint százán vettek részt ezeken a Látóúton, ahol meghatározott szempontrendszer is segíti a megfigyelést. Ennek a segédletnek az összeállításánál törekedtünk arra, hogy a tanulmányaikhoz kapcsolódóan mindenre kiterjedve elemezhesék a helyszíneket. Szakmai oldalról a

közösségeket, a programok kínálatát, jó gyakorlatokat; törvényességi oldalról az alapszolgáltatások rendszerét és a működés feltételeit; kommunikációs oldalról pedig a különféle csatornák használatát figyelhették meg. (2. kép)

A hallgatók visszajelzései is azt mutatják, hogy ez a program szükséges és hasznos:

„Úgy gondolom, mindegyik jó példa a maga kategóriájában, mindegyik intézménytől, illetve az ott dolgozóktól tanultam valamit, amit hasznosíthatok a későbbiekben. Úgy érzem, a Látóút szakmailag és személyiségileg is egyaránt fejlesztő volt, nagyon motiváló ilyen lelkes szakemberekkel találkozni. A nap végére nem maradt bennem kérdés, és alig várom a következő alkalmat.”

„Nagyon hasznos nap volt, szinte teljes betekintést kaptunk a szakma rejtélyeibe. Tabuk nélkül kaptunk választ az összes kérdésünkre, mint leendő szakmabeliek. Eddig is nagyon érdekelt ez a szakma, és most már teljesen biztos, hogy ezzel szeretnék foglalkozni a jövőben. Nagyon sok visszajelzést kapunk, hogy amit csinálunk, annak értel-

1. kép

2. kép

me van és érdemes ebbe pénzt, időt és ötleteket/újításokat fektetni.”

A **modell harmadik lépcsőjeként** 2019 óta fogadunk szakmai gyakorlatos hallgatókat a Pest Megyei Igazgatóságon. Első évben 13 gyakornokot foglalkoztattunk a 80 vagy a 160 órás kötelező gyakorlat keretében. Minden hallgató aktívan részt vett a szakmai munkában, a projektek előkészítésében. Fontosnak tartjuk, hogy tényleg a szakmát lássák a hozzánk ke-

rülő diákok, ezért azontúl, hogy megismerték a napi működést, bevontuk őket a szakmai műhelyeink lebonyolításába, jó gyakorlatok gyűjtésébe, településfeltáró munkákba, összegző cikkek vagy tanulmányok készítésébe is. A visszajelzések alapján nagyon hasznosnak ítélték a nálunk töltött időt, kézzelfogható gyakorlati tudást sikerült nekik átadni. 2020-ban már 20 hallgató jelentkezett a Pest Megyei Igazgatósághoz. Szá-

munkra is örömteli, mindazonáltal nagy kihívás ez, hiszen a felelősség, hogy átadjuk a szakma esszenciáját, igazán szép, de nehéz feladat.

Összegezve a Pest Megyei Igazgatóság munkáját, ami a közösségszervezés szak megismertetésére, a szakon tanuló hallgatóknak a szakma közelebb hozására irányul, azt állapíthatjuk meg, hogy minden résztvevő számára számos előnnyel jár. Az egyetemeken színesítik az oktatást ezekkel a lehetőségekkel. A hallgatók aktívan bekapcsolódnak az igazgatóság munkájába, gyakorlati tapasztalatokat szereznek mind irodai környezetben, mind a terepen, bepillantást nyernek a települések közművelődési feladatellátásába, szakmai kapcsolatrendszer építenek. Ez a szakmai feladatellátás lehetőséget ad a jó gyakorlatok megmutatására és az utánpótlás biztosítására is. Az igazgatóság munkatársai büszkék arra, hogy ennek a folyamatnak a generálói és részesei. A program ezzel nem ért véget, hiszen a közösségszervezés szak egyre népszerűbb, ez pedig további feladatot ad számunkra, hogy a jövőben is kreatív módon támogathassuk a szakmánk iránt érdeklődőket.

CZIPPERER ZSÓFIA a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Igazgatóságának módszertani referense. Három diplomáját kommunikációs és andragógiai területeken szerzte, közművelődési szakember végzettségét 2020 nyarán abszolválta. Szakterülete az ageizmus, a generációs együttműködési lehetőségek és a közösségek támogatása. 2018 ősze óta dolgozik a közművelődésben. 2020 tavaszától aktív szerepet vállal a szakmai gyakorlatos hallgatók fogadásában, mentorálásában, szervezi és vezeti számukra a szakmai tanulmányutakat, tréningeket tart, valamint konzulensi feladatokat is ellát.

A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatósága és a Nyíregyházi Egyetem együttműködésének eredményei a közművelődés területén

A kulturális szakemberképzésnek nagy hagyománya van a Nyíregyházi Egyetemen és elődintézményeiben. 1975-ben az elsők között indította el főiskolai szintű népművelőképzést a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola. A népművelő, a művelődésszervezés és az andragógia szakos képzések után 2017-ben az oktatás a közösségszervezés alapszakon kezdődött el. Az egyetem oktatói és a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai között kiegyensúlyozott szakmai együttműködés alakult ki, amely a közös kutatásokban, a kulturális szakemberek képzésében, szakember-utánpótlásban, illetve a közös rendezvényekben valósult meg. Fontos alapelvünk, hogy ezek az együttműködési formák mind az Egyetem, mind a Nemzeti Művelődési Intézet számára hasznosak legyenek. Meggyőződésünk, hogy ha mindkét fél profitál a kapcsolatból, akkor ez folyamatos és

hosszú távú együttműködéshez vezet, és ez a célunk.

A kultúra kutatása

A Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Programja pályázatának segítségével az Egyetem kutatócsoportja arra kereste a választ, hogy a kisebbségi nemzetépítés folyamatában milyen szerepet játszanak a nemzeti kultúrához köthető közművelődési rendezvények. Alapvetően a kárpátaljai magyarságnak a Rákóczi-kultuszhoz köthető történeti tudatát és a közművelődési szakemberek nemzeti identitásáról vallott nézeteit tanulmányoztuk. A kutatás előkészítésében, megvalósításában, a hallgatók felkészítésében a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságának munkatársai is részt vettek. Célunk az, hogy a kutatás eredményeit a feladatellá-

tásunkba is be tudjuk építeni, valamint, hogy az itt szerzett tapasztalatok tovább gazdagítsák, színesítsék tevékenységeinket.

A kulturális szakemberképzés

A Nemzeti Művelődési Intézet aktívan vesz részt a magyar közművelődés, közösségi művelődés tevékenységével összefüggő szakmai és képesítési követelmények kialakításában, továbbá a közművelődési szakemberek szakmai képzésében, továbbképzésében. A Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett OKJ-s és akkreditált képzéseken, továbbképzéseken az egyetem oktatói is közreműködnek. Bekapcsolódtak a tananyagok fejlesztésébe, tankönyvet írtak, előadásokat tartanak, szemináriumokat vezetnek. Kijelenthetjük, hogy ezeken a képzéseken és továbbképzéseken jó kapcsolatot alakítottak

ki a résztvevőkkel, ami egyrészt hozzájárulhat a felsőfokú képzés gyakorlati terepeinek bővítéséhez, másrészt hallgatói utánpótlást biztosíthat az egyetem számára. Ezen túl ezek a képzések alkalmat adnak a résztvevők és az egyetemi oktatók közötti szakmai és baráti beszélgetésekre, eszmecserekre is. Fontosak az ilyen alkalmak, találkozások a tanárok számára is, mert ezáltal pontosan megismerhetik az OKJ-s képzések tananyagát, és az itt szerzett tapasztalatokat felhasználhatják a közösségszervezés szak tantervének fejlesztésében, ami segíti a közép- és felsőfok ismeretanyagának összehangolását, koordinációját. Azt tapasztaltuk, hogy ezek a személyes kapcsolatok növelik a résztvevők tanulási motivációját és az egyetemi képzés iránti érdeklődését is.

Mindkét fél érdeke, hogy a felsőoktatásból érkező munkaerő ne csupán elméleti ismeretekkel rendelkezzen, hanem képes legyen tudását a gyakorlatban is kamatoztatni. Ennek kitűnő eszköze, ha a hallgatók tanulmányaik részeként, amellet, vagy azt követően szakmai gyakorlaton vesznek részt. Az egyetem és megyei igazgatóság kapcsolatának köszönhetően a hallgatók a kötelező szakmai gyakorlaton túl bevonásra kerülnek a települések kulturális rendezvényeinek folyamatába. Ez egy úgynevezett „önkéntes gyakorlat”, amelynek célja, hogy a hallgatók a közösségi szintek és intézmények által szervezett rendezvényeket megismerjék, azok szervező munkájába tevékenyen bekapcsolódjanak, és szintetizálják, a gyakorlatban alkalmazzák a különböző tantárgyi keretek között elsajátított ismereteiket, erősítsék szakmai kompetenciáikat, illetve önállóan kezdeményezzenek projekteket. A személyes kompetenciák fejlesztésén belül további cél, hogy erősítsék szakmai elkötelezettségüket, közösségépítő attitűdjüket, valamint a gyakorlatban is töreked-

jenek az együttműködő kommunikációra, megtapasztalják a csapatmunka előnyeit, felismerjék saját erősségeiket, és a szakmai kompetenciáikat erősítsék, valamint képesek legyenek a projektmódszert tudatosan alkalmazni a közösségi programok szervezése során.

Az is tény, hogy a kultúrával foglalkozó szakemberek számára nélkülözhetetlenek és inspirálóak a szakmai, baráti, mentori kapcsolatok. Ezek nélkül sem a munkaerőpiacon, sem később a mindennapi tevékenységben aligha lehet sikeres valaki. Ezen a területen is segíteni tudjuk a hozzánk érkező hallgatókat, akár úgy, hogy a tárgyhoz kapcsolódó gyakorlatokat töltik nálunk, de szívesen látjuk őket önkéntes munkák, feladatok elvégzésénél is.

Szakember-utánpótlás

A Nemzeti Művelődési Intézet és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolat fontos pillére a szakember-utánpótlás területén is megmutatkozik. A Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatóságai

számára elengedhetetlenek a jól képzett szakemberek. A Nyíregyházi Egyetemmel ezen a területen is sikerült hatékony együttműködést kialakítanunk. 2020 nyarán végzett az első évfolyam közösségszervezés alapszakon. A járványhelyzet megnehezíti a fiatal, pályakezdő diplomások elhelyezkedését, hiszen a kulturális intézmények, rendezvényszervező cégek, nonprofit szervezetek most aligha tudnak új munkaerőt felvenni, örülnek, ha saját munkatársaikat képesek megtartani. A 2020-ban végzett nappali tagozatos hallgatók közül 3 jelentkezőt tudtunk alkalmazni határozott idejű munkaszerződéssel.

Közös projektek és rendezvények

Igazgatóságunk már többször is részt vett a Nyíregyházi Egyetem Nyílt Napján, ahol kollégáink válaszolhattak a kulturális szakemberképzés iránt érdeklődő szülők, középiskolások kérdéseire, felvetéseire. Fontosnak tartjuk, hogy a jelentkezők ismerjék meg a közösségszervezés szak sajátosságait,

1. kép

2. kép

információt kapjanak a gyakorlati lehetőségekről, a megye kulturális intézményeiben folyó munkákról. Úgy az egyetem, mint a kulturális szakma számára elengedhetetlen, hogy motivált, érdeklődő hallgatók válasszák ezt az alapszakot. Az egyetemmel közösen látogatásokat

szervezünk a megye középiskoláiban, bemutatjuk a szakot, a kulturális szférát az ott tanuló és pályaválasztás előtt álló diákoknak. (1. kép)

A Nemzeti Művelődési Intézet közreműködésével megvalósuló „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” elnevezésű,

eddig legnagyobb hazai kulturális ágazati módszertani fejlesztő programba az egyetemről kutatóként és szakértőként Dr. Drabancz Róbert, Dr. Kerülő Judit és Nyilas Orsolya kapcsolódott be. A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatósága és a Nyíregyházi Egyetem közös szervezésű képzésének közös rendezvényeként szervezi meg 2020 őszén a II. Közösségszervező Napot, melyben a hallgatók megismerkednek az intézet szakmai munkájával. Folyamatosan tájékoztatjuk az egyetemet, a hallgatókat az iroda által szervezett megyei rendezvényekről és szeretnénk, ha ezekre az eseményekre a diákok és az oktatók is minél többen eljőnének. (2. kép)

Folyamatban van egy közös szakmai kutatás is, amely tovább bővíti, színesíti együttműködésünket. Az itt felsorolt találkozásokkal, kutatásokkal az a célunk, hogy ezt a szakmai, már-már baráti kapcsolatot folyamatosan tartalommal töltsük fel, és minél több területen tudjuk egymás munkáját segíteni.

NAGY EDINA andragógus, kommunikáció szakos bölcész, művelődésszervező, újságíró, film-, video- és kultúraközvetítő; PR menedzser. Nyíregyházán született, tanulmányait is Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében folytatta, és közel 10 évig volt egy többfunkciós közművelődési intézmény vezetője, ahol kiemelt hangsúlyt fektetett a helyi kultúra gondozására, a község természeti, közösségi értékeinek megismertetésére és ápolására, valamint segítette a helyi közösségek létrejöttét. A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságát 2018 óta vezeti.

Emberközeli kilátások – közösségszervezésre fel(készülni)!

Embertársaink sorsát jobba tenni a legszebb küldetés a világon. A közművelődést hivatásul választó alig húszévesek ösztönből érzik, hogy emberekkel foglalkozni felemelő, tartalmas, izgalmas, változatos, érdekes dolog. Amikor (élet)pályaválasztás előtt állnak, akkor a közösségszervező BA alapszak azért lehet számukra jövőkép, mert a személyes kapcsolatokat, a közösségi együttgondolkodást és a mindehhez szükséges tudásanyag megszerzhetőségét helyezi számukra kilátásba. A Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai pedig magát a szakmát jelentik számukra, a kézzelfogható, ésszel felérhető, szemmel látható gyakorlatot; a válaszokat az életben való eligazodáshoz.

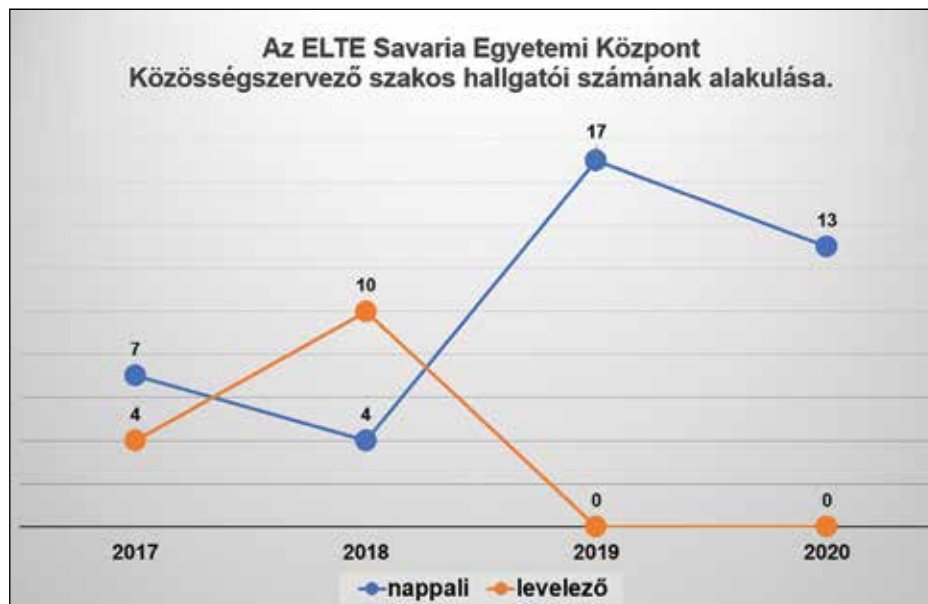
Szombathelyen, a Felsőfokú Tanítóképző Intézetben az elsők között, 1962-ben indult a legendás népművelő-könyvtáros képzés. Az első évfolyamokban végzett hallgatók jó példája és a kivételes tanár, mester, dr. Kiss Gyula néprajzkutató híresen élményekkel teli tanítási módszerei rendkívül vonzóvá tették a népművelő, majd a művelődésszervezés szakot is a későbbi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán. Az intézmény és a felsőoktatás, valamint a társadalmi, jogi, sőt a gazdasági környezet átalakulása

is hozzájárult ahhoz, hogy a szak vesztítsen keresettségéből, és ennek végső következményeként meg is szűnjön. A 2000-es évek elejéig végzett művelődésszervezőkből sokan ma is a kultúra, a közművelődés szolgálói, a közösségépítés, a közösségben való tervezés és az ezen alapuló településfejlesztés szószólói.

Az ELTE Savaria Egyetemi Központ PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézete 2017-ben újtárra indította a közösségszervezés BA szakot, amelynek népszerűsége folyamatosan növekszik a fiatalok körében: 2017-ben 11 fő, 2018-ban 14 fő, 2019-ben 17 fő, 2020-ban pe-

dig 13 fő kezdte meg tanulmányait. (1. kép)

A Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatósága a kezdetektől kiemelt figyelmet fordít és aktív szerepet vállal a középiskolások és a közművelődési szakma iránt érdeklődő fiatal felnőttek motiválásában a szak választásához. Lelkesítő előadásokkal járják az igazgatóság módszertani referensei Vas megye középiskoláit, kedvcsináló párbeszédre hívják az érettségi előtt álló diákokat, ösztönző mintaprogramokkal mutatják be a közösségépítés szépségeit a pályaválasztás előtt állóknak, inspiráló műhelyekben segítik az ifjúságot

1. kép

2. kép

szerepeik megtalálásában, képzések és szakmai találkozások során bátorítják a települések „lámpásait” a továbbtanulásra, önfejlesztésre. (2. kép)

Az igazgatóság az egyetem életében való folyamatos jelenléttel a gyakorlati kérdésekben való eligazodást, a megyei közművelődési hálózatba való bekapcsolódást és a hallgatók szakma iránti elköteleződését erősíti. Gyakorlati helyszíneként megismerteti a jövő közösség-szervezőivel a közfeladatot ellátó, országos hatáskörű, területi közművelődési szakmai szolgáltatásokat biztosító Nemzeti Művelődési Intézet tevékenységét, struktúráját, országos és megyei stratégiáját, valamint a települési feladatellátókat támogató kezdeményezéseit. Örömmel tettek eleget az igazgatóság meghívásának a hallgatók, és tanultak játékosan egymástól a Nemzeti Művelődési Intézet közösség-szervező nyári táborában Lakiteleken. E sorok írója óraadóként és a szakdolgozatírók külső konzulenseként járul hozzá a hallgatók ismereteinek bővítéséhez.

A Vas Megyei Igazgatóság munkatársai az ELTE SEK – PPK

Pedagógiai és Pszichológiai Intézet tanáraival közösen a hallgatókat is bevonva mintaprogramokat dolgoznak ki, amelyekből kiderül, hogy érdeklődési körének, habitusának megfelelően ki milyen területen tudna maximálisan helytállni. Feltérképezhetik a hallgatók, hogy éppen a közösségépítő műhelyek lebonyolításában, vagy a kutatások területén mozognak otthonosabban. Megtapasztalják, mi a különbség a rendezvény-szervezés és a közösség-szervezés

között. Bepillantást nyerhetnek az agora-típusú intézmények működésébe éppúgy, mint a 150 fő lélekszámú település közösségi színterének életébe. (3. kép)

Az igazgatóság által szervezett látóutak négy fontos célt szolgálnak. Egyfelől a közösség-szervező szakos hallgatókat segítik a pályorientációban, a kulturális közösség-szervezés szakirány választásában. Másfelől előmozdítják az elméletben megszerzett tudás gyakorlati alátámasztását. Harmadrészt lelkesítőleg hatnak a középfokú közművelődési szakképzettséggel rendelkező szakemberek számára a továbbtanuláshoz. Negyedrészt pedig hozzájárulnak a települési döntéshozók szemléletformálásához, a közösségépítők megbecsülésének erősítéséhez is.

A Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatósága megyei közművelődési stratégiájában is nyomatékosította a felsőoktatási intézményekkel való szoros kapcsolat fontosságát, főképp a közművelődési szakma presztízsének növelése és a szakmafejlesztés szempontjából. Az igazgatóság módszertani referensei középiskoláról középiskolára járnak a megyét, és hol előadnak, hol

3. kép

4. kép

workshopokat tartanak, hol beszélgetésre hívják a diákokat, hogy népszerűsítsék a Szombathelyen is elérhető alapszakot. (4. kép)

A „toborzáshoz” új ötletekkel is szolgálnak a fiatalok, hiszen felmerült róluk az igény a közművelődési intézménylátogatásra,

illetve egy World Cafében folytatott társalgásra valamely megyei szakemberrel, példaadóval.

Az ELTE SEK – PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézetének tanárai minden évben szeretettel invitálják a Nemzeti Művelődési

Intézet munkatársait az intézmény nyílt napjára, ahol egy értéksztal mögül várják a referensek az érdeklődő diákok kérdéseit. Ezen a rendezvényen az igazgatóság vezetője kerekasztal-beszélgetés meghívott előadójaként is szerepel már két éve. Szülők és ifjak egyaránt megismerhetik ilyenkor a közösségépítés, az alkotó, cselekvő létforma örömeit. (5. kép)

A közösség-szervező szakos hallgatók állandó vendégei az igazgatóságnak, hiszen számos műhelyben vettek már részt, amelyek során a szakmai „kulisszatitkok” megismerésétől az összefüggések feltárásán át, a megye közművelődési intézményeinek igazgatóival való eszmecsereig sok-sok programban gyűjthettek motivációt, kapcsolatot, és bővült tájékozottságuk.

2019-ben a Nemzeti Művelődési Intézet a Vas Megyei Civil Információs Centrummal közösen Önkéntes börtét szervezett az egyetem aulájába, ahol az önkéntes közösségi szerepvállalás szépségeit hozták fizikai közelségbe a

5. kép

6. kép

hallgatók számára a bevont résztvevő civil szervezetek. A program apropóját az „Együtt – Önként – Egymásért” című mintaprojekt adta, amely egy 10 alkalomból álló műhelysorozat volt. A résztvevő fiatalok jó példákon keresztül, közösségépítő módszereket elsajátítva az önkéntességet mint az egész életre kiterjedő tanulás egyik formáját élték meg. Az élmények, amelyeknek egyaránt voltak a hallgatók életre hívói és élvezői, érzékenyítették őket a kultúra iránt. Megismerték az önkéntesség más definícióit és tereit. Képessé váltak saját közösségeikben is az elsajátított technikákat, tervezési-szervezési metódusokat alkalmazni. (6. kép)

Hasonló tematikával valósult meg az Ifjúsági műhely program-sorozat is Vas megyében, ahol a fiatalok olyan drámapedagógiai és közösségépítő módszereket sajátíthattak el, amelyeket a saját közösségeikben adaptálva új lendületet adhatnak az együttgondolkodáshoz.

Az egyre gyarapodó számú közösség-szervezés szakos hallgatóság az igazgatóság kezdeményezésére résztvevője lett a Vasban Civilben műhelysorozatnak, egyre több közművelődési intézményt és közösségi színteret keresnek fel, megismerve annak felépítését, működését. A hallgatók 2020-ban aktív résztvevői voltak a Nemzeti Művelődési Intézet által „Mindent a közösségről” címmel megrendezett háromnapos szabadegyetemnek, amelynek egyik eredményeként elhatározták, hogy az előadókkal és az igazgatósággal közösen meg-

alkotják Vas megye ifjúsági közművelődési stratégiáját. Ezzel több évtizedes elmaradást hoztak be a fiatalok bevonásával, meghallgatásával, kezdeményezésre ösztönzésével kapcsolatban.

A Szombathelyen tanuló közösség-szervezők rátalálnak helyükre a közművelődési szakmában, bátran és serényen vetik bele magukat a továbbtanulásba, erőteljesebben kötődnek hazájukhoz és láttatják nemzeti értékeinket, mindezekbe kapaszkodva formálják pozitívan társadalmunkat.

ÉLES KRISZTINA 2002-ben a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskolán művelődésszervező szakon végzett PR-menedzser és nonprofit menedzser képzéssel. Ezt követően 2006-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervezésből egyetemi oklevelet is szerzett. A tanakajdi Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetője, majd a Régiógazdaság és a Helyi Érték magazinok főszerkesztője volt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatóságának vezetője, kulturális szakértő.

Alakuló együttműködések a veszprémi Pannon Egyetemmel

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága immár két éve működik szorosan együtt a veszprémi Pannon Egyetemmel, ahol a 2019/2020-as tanévben indult el a közösség-szervezés alapszak a Modern Filológiai és Társadalomtudományi Karon.

Ahogy dr. Fábíán Gyöngyi egyetemi docens, a szak felelőse elmondta, nem volt az egyetemen korábban hasonló képzés vagy elődszak. A képzés indításának fő motivációja az volt, hogy nemcsak a megyeszékhelyen, Veszprémben, hanem a Balaton-felvidéken, valamint a Bakonyban és környékén rengeteg kulturális lehetőség adódik, mindehhez pedig alig-alig van a térségben felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember. A szak egyelőre a kulturális közösség-szervező szakiránnyal indult el Veszprémben, mind nappali, mind pedig levelező tagozatokon.

„A szakindítási engedélyt 2018 decemberben kapta meg a Pannon Egyetem, ez megnehezítette a felvételi eljárást, hiszen addigra a középiskolások döntő többsége már elköteleződött egy-egy szak iránt. A marketing a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának segítségével direkt módon járult hozzá az információ terjesztéséhez. Igazán örömmel tapasztaljuk, hogy a kezdetben 5-7 fő

létszám között indított szak iránti érdeklődés lassú emelkedést mutat, ami a várakozásainknak megfelel. Bízunk benne, hogy az időközben elnyert Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím további érdeklődést vált ki” – vélekedik a jövőről dr. Fábíán Gyöngyi.

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága már a szak megalakulása óta arra törekszik, hogy segítse az egyetemen folyó oktatást. Ezen együttműködés több részre osztható.

iban felkelteni a diákok érdeklődését a közösség-szervezés alapszak iránt. Aktívan részt veszünk a megyében szervezett pályorientációs napokon ősszel és tavasszal is, valamint rendkívüli osztályfőnöki órát is tartottunk már középiskolában, ahol informatív és interaktív módszerekkel mutatjuk be a közösség-szervezést, mint szakmát. A 2019-2020-as esztendőben Pápán, Balatonalmádban, Ajkán, Balatonfüreden, Várpalotán és Veszprémben is tartottunk tájékoztatókat. (1. kép)

1. Szaknépszerűsítés

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága és a Pannon Egyetem közös előadásokkal igyekszik a megye középiskolá-

2. Szakmai előadások

A közösség-szervezés szakra beiratkozott hallgatók előadás keretében hallgathatták meg dr. Baloghné Uracs Marianna megyei

1. kép

igazgató asszony előadását, aki a Nemzeti Művelődési Intézet munkáját, valamint a szakterület érintő jogszabályi környezetet mutatta be. A Művelődéstudomány tanterve keretében a Nemzeti Művelődési Intézet munkájáról, az itt folyó módszertani kutatásokról minden évfolyam számára lehetőség nyílik előadások megtartására.

3. Részvételi lehetőség szakmai napokon

A közösség-szervezés alapszakos hallgatóknak a Veszprém Megyei Igazgatóság lehetőséget biztosít arra, hogy részt vehessenek a megyei szakmai napon. A 2019. őszi megyei szakmai napon a hallgatók egy előadás keretében maguk is elmondhatták a tapasztalataikat a szakról, bemutathatták, hogy mivel foglalkoznak, és milyen jövőbeli terveik vannak. A következő időszakban az igazgatóság szeretné minél aktívabban bevonni az egyetemi hallgatókat a szakmai rendezvények szervezésébe, lebonyolításába annak érdekében, hogy minél több tapasztalatot gyűjthessenek a diákok a képzés ideje alatt. (2. kép)

4. Látóutak a hallgatóknak

A látóutakat egy, a szakvezetővel egyeztetett tematika alapján szeretnénk felépíteni a hallgatók számára. A 2020-as évet a COVID-járvány felülírta, ám a koncepció hasonló marad a következő években is. A látóutakon az egyetemi hallgatók a közösségi színterek, intézmények vezetőinek előadását hallgathatják meg a munkájukról, az aktív közösségeikről, és gyakorlati példákon keresztül ismerhetik meg a meglátogatott felkeresett szintéren vagy intézményben folyó munkát.

2. kép

A szakemberek vezetésével bejárják a közösségi tereket, bepillantást nyerhetnek az ott folyó munkába, a közösségek életébe, feltehetik kérdéseiket. Megismerkednek a település értékeivel, az értékfeltáró munkával. A látóutakra a Pannon Egyetemmel közösen megfigyelési szempontokat állítunk össze a hallgatók számára. A látóutak tematikáját úgy terveztük, hogy mind közművelődési színteret, mind pedig kisebb és nagyobb intézményt is láthassanak a diákok, valamint megismerjék a civil szervezetek által végzett közművelődési tevékenységeket is. Ezen látóutakkal az

igazgatóságnak és az egyetemnek az is célja, hogy lehetőséget biztosítsunk a hallgatóknak a megyében gyakorlati helyet találni, ami a szakterületen való későbbi elhelyezkedési lehetőségeiket is megkönnyítheti.

Összességében elmondható, hogy bár még nagyon fiatal szakról beszélhetünk a veszprémi Pannon Egyetem tekintetében, az alakuló együttműködések előremutatóak, az egyetem és a Veszprém Megyei Igazgatóság között aktív és jól működő kapcsolat alakult ki, amelyet a jövőben tovább szeretnénk fejleszteni.

SZERDAHELYINÉ LŐRINGZ NÓRA közgazdász, gazdasági szakfordító és tolmács orosz nyelven, kulturális mediátor. A főiskolai tanulmányok befejezése után 2007-től a Hungarofest Nkft. KultúrPont Irodájában dolgozott, részt vett a Kultúrák közötti párbeszéd európai évének (EYID) koordinálásában, valamint a Kínában rendezett Magyar Kulturális Évad lebonyolításában. Három gyermek édesanyja, megszületésük után 2015-től a ráckevei Ács Károly Művelődési Központ munkatársa, később megbízott intézményvezetője. Mivel családi kötelei a Balaton-felvidékhez kapcsolódnak, visszaköltözött Veszprém megyébe, és 2019 szeptemberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságán látja el feladatait módszertani referensként.

KÖZÖSSÉGSZERVEZÉS B A

Kulturális közösség-szervező szakirány

- ha szereted a közösséget
- ha szeretsz szervezkedni
- ha kulturális területen dolgoznál

Ifjúsági közösség-szervező szakirány

- ha szeretsz fiatalokat segíteni
- ha szerveznél ifjúsági programokat
- ha ifjúsági területen dolgoznál

Humánfejlesztő szakirány

- ha szeretesz emberekkel foglalkozni
- ha érdekelnek a képzések, tréningek
- ha felnőttképzésben dolgoznál

BGE • DE • ELTE • EKE • KJE • KRE
MFE • NYE • PE • PTE • SZE • SZTE

KULTURÁLIS MEDIÁCIÓ MA

KULTURÁLIS MEDIÁCIÓ MA

Szeretne kulturális
intézmények vezetésével
foglalkozni?

Szívesen végezne
közművelődési szakértői,
szakfelügyelői, auditori
munkát?

Érdekl a társadalmi
csoportok és intézmények
közötti mediálás,
szervezetfejlesztés,
menedzselés, a
nemzetközi kulturális
kapcsolatok élénkítése?

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ
FEBRUÁR 15.

DEBRECENI EGYETEM • SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM • PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

Tudástár a közösségi művelődésben

A Nemzeti Művelődési Intézet kötetsorozata

A Nemzeti Művelődési Intézet 2017-től az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával elektronikus tananyagokat készít, amelyek létrehozásával elő kívánja segíteni a képzések tanulási folyamatait, így létrehozta a „Tudástár a közösségi művelődésben” sorozatot. A tananyagok jól hasznosíthatók a szakemberképzés különböző szintjein: a középfokú és felsőfokú OKJ-s szakmai képzésektől a felsőoktatás közösségszervezés BA,

közösségi művelődés tanári MA és kulturális mediáció MA szakjain át a szakmai továbbképzésekig és az önképzésig egyaránt. Azonos szerkezetűek, az egyes témák elméleti háttérének felvázolása után a tananyagok megértését, elsajátítását, az adott témakörhöz kapcsolódó készségek fejlesztését szolgáló gyakorlatokat tartalmaznak.

Online elérhető: <https://nmi.hu/tudastar/tudastar-a-kozossegi-muvelodesben/>

M E G J E L E N T

L. Simon László legújabb esszékötete
a Nemzeti Művelődési Intézet gondozásában.

„Erre a könyvre szükség van. Különösen most, amikor egyre dühödtebb támadások érik az országot és a kormányzati irányultságot kifejező felfogásrendet. Amikor a Nyugat szellemi zavarai egyre erőteljesebben törnek ránk, s ehhez hazai szövetségeseket is szereznek. Szükség van vezető kultúrharcosokra e nem lekezelendő ellenfelekkel szemben. Egy haladó civilizáció kulturális arculatát láthatjuk a maga sokszor aberrált követeléseiben.

Kellenek tehát az ilyen könyvek és írások. Adjanak biztatást és reményt a kesergőknek is! A szerzőtől pedig igényeljük további írásokat, mert minden egymásra rakott betű egyben a nemzet szolgálata is.”

Boross Péter
Magyarország korábbi miniszterelnöke

A kötetben L. SIMON LÁSZLÓ (1972) József Attila-díjas író, országgyűlési képviselő, korábbi államtitkár 2017 és 2020 között született írásaiból, esszéiből, kultúrpolitikai elemzéseiből olvashatnak válogatást.

A kötet 2200 forintos áron megrendelhető:

weben: <https://nmi.hu/kiadvanyok/egyedi-kiadvanyok/> | postán: 6065 Lakitelek, Pf. 53. | e-mailben: szerkesztes@nmi.hu

AZ SZENT
BIBLIANAC
MÁSODIC RESZE.

MELLYBEN VADNAC AZ PROPHE-
tae irái mind, Az Macchabeusoc könyvei; Es az mi
WRUNC WY Testamentuma.

VIZSOLYI BIBLIA

(FOTÓ: AGRÁRMINISZTÉRIUM, KREATÍV FLOTTA)

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL JELENIK MEG